

Wójt Gminy Wąsewo

**MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
FRAGMENTÓW 25 OBREBÓW GEODEZYJNYCH
W GMINIE WĄSEWO**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

„PRZESTRZEŃ” PRACOWNIA PROJEKTOWA s.c.
autor prognozy: mgr. inż. arch. kraj. Małgorzata Hoser

Warszawa, sierpień/listopad 2025 r.

I. INFORMACJE WSTĘPNE	2
1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	2
2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	2
3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	6
4. POWIĄZANIA SPORZĄDZANEGO PLANU MIEJSCOWEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
5. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	5
II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY	10
6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	10
7. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU.....	11
8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŹNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY. 13	
9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	14
9.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego Planu.....	15
9.2. Problematyka ochrony środowiska w projekcie Planu	17
10. ANALIZA PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU MPZP NA ŚRODOWISKO I LUDZI, Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY.....	19
10.1. Przewidywane skutki realizacji ustaleń planu miejscowego na poszczególne elementy środowiska.....	19
10.2. Przewidywane zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi wynikające z realizacji projektu Planu	25
10.3. Ocena oddziaływania projektu Planu na różnorodność biologiczną, faunę, florę, w tym rzadkie i chronione gatunki roślin, zwierząt i siedliska przyrodnicze.....	35
10.4. Ocena oddziaływania projektu Planu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów – podsumowanie analiz.....	38
10.5. Ocena oddziaływania projektu Planu na krajobraz, zabytki i dobra materialne.....	45
10.6. Ocena oddziaływania projektu Planu na ludzi – podsumowanie analiz	47
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	48
III. ROZWIĄZANIA ŁAGODZĄCE, ALTERNATYWNE I KOMPENSACYJNE.....	48
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	50
Załącz. 1. Oświadczenie autora Prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest ocena wpływu realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **fragmentów 25 obrębów geodezyjnych w gminie Wąsewo** (opracowywanego na podstawie uchwały nr V.26.2024 Rady Gminy Wąsewo z dnia 28 listopada 2025 r. zmienionej uchwałą nr VIII.44.2025 Rady Gminy Wąsewo z dnia 18 lutego 2025 r.), nazywanego dalej Planem, na zasoby środowiska przyrodniczego i krajobraz, a także przedstawienie skutków wpływu realizacji ustaleń Planu na stan i funkcjonowanie środowiska, w tym warunki życia ludzi.

Prognoza oddziaływania na środowisko, jako element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, została sporządzona przez autora spełniającego wymagania art. 74a ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Załącznik nr 1. Oświadczenie autora o spełnianiu wymagań), zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust 1 i 2 ww. ustawy, a także wytycznymi Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej (pismo nr: ZNS.7040.18.2025.HC z dn. 13 marca 2025 r.) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (pismo nr: WOOŚ-III.411.461.2024.JDR.2 z dn. 11 kwietnia 2025 r.).

Ustalenia Planu były uzgadniane na bieżąco z autorem prognozy oddziaływania na środowisko, tak aby w miarę możliwości zastosować najbardziej korzystne dla środowiska i ludzi rozwiązania.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z wymaganiami *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz wytycznych, określeniu i ocenie podlegają skutki rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń zawartych w projekcie Planu, które wpływają na jakość, stan i funkcjonowanie środowiska, w tym obszary Natura 2000 i inne obszary podlegające ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, a także jakość życia ludzi. Powyższe analizy zostały przeprowadzone dla całego obszaru objętego Planem oraz jego otoczenia.

W pierwszym etapie rozpoznano szczegółowo ustalenia analizowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów 25 obrębów geodezyjnych w gminie Wąsewo, jako źródła generującego oddziaływanie na środowisko oraz ustalono jego powiązania z innymi dokumentami. W drugim etapie dokonano rozpoznania stanu środowiska, jego zasobów, zdolności do regeneracji oraz tendencji do zmian, określono istniejące problemy ochrony środowiska oraz cele ochrony na podstawie analiz i wniosków zawartych w dostępnych opracowaniach. Podstawą odniesienia w prognozie była charakterystyka i ocena stanu istniejącego opracowana na podstawie wizji terenowej i dostępnych materiałów:

- dane dostępne na stronach internetowych (<http://www.pgi.gov.pl/>, <http://www.gios.gov.pl/pl/>, <https://www.gdos.gov.pl/>, <https://bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>, <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>, <http://www.mwz.pl/>);
- dane Głównego Urzędu Statystycznego;
- dane z Urzędu Gminy Wąsewo;
- dane o lokalizacji przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Biała uzyskane od RDOŚ 12 kwietnia 2019 r.;
- Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Biała PLB 140007 w województwie mazowieckim, 2012 r. (dane archiwalne ze strony internetowej: <http://warszawa.rdos.gov.pl/>);
- Gminna Ewidencja Zabytków, Zarządzenie nr 52.2025 Wójta Gminy Wąsewo z dnia 5 sierpnia 2025 r.;
- Inwentaryzacja ornitologiczna gminy Wąsewo, 2008 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne gminy Wąsewo, Przestrzeń Pracowania Projektowa s.c., Warszawa 2004 r.;

- Mapa geośrodowiskowa Polski (II) – plansza A i B: ark. 373 - Goworowo, ark. 374 – Czerwin, ark.. 413 – Długosiodło; 1: 50 000, PIG, 2018/2019 r.;
- Mapa hydrogeologiczna Polski, ark. 373 - Goworowo, ark. 374 – Czerwin, ark. 413 – Długosiodło; 1: 50 000, PIG, 2002 r.;
- Mapa hydrogeologiczna Polski – Pierwszy poziom wodonośny – Występowanie i hydrodynamika, ark. 413 – Długosiodło; 1: 50 000, PIG, 2017 r.;
- Mapa litogenetyczna Polski, ark. 373 - Goworowo, 1: 50 000, PIG, 2008 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo – uchwała nr XIX/88/08 Rady Gminy Wąsewo z dnia 26 września 2008 r.;
- Plan zadań ochronnych Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Biała PLB 140007 - zarządzenie Nr 15 RDOŚ w Warszawie z dn. 31 maja 2014 r., wraz z późniejszymi zmianami;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2018 r.;
- Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r.;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r.;
- Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023–2027 z perspektywą do roku 2030 - uchwała nr 152 Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r.;
- Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu - uchwała Nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r., zmieniona uchwałą Nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego na lata 2021 - 2024 z perspektywą do roku 2028 - uchwała nr XLII/250/2021 Rady Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 30 listopada 2021 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029, 2022 r.;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – Raport wojewódzki za rok (od 2015 do 2024), 2016 r., 2017 r., 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r., 2023 r., 2024 r., 2025 r.;
- Stan środowiska w województwie mazowieckim w roku 2020, 2021 r.;
- Standardowy Formularz Danych obszaru Natura 2000 Puszcza Biała (aktualizacja 2024 r.);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo - uchwała Nr XXII.183.2021 Rady Gminy Wąsewo z dnia 29 czerwca 2021 r.; wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko;
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski, ark. 373 - Goworowo, ark. 374 – Czerwin, ark.. 413 – Długosiodło; 1: 50 000, PIG;
- Uchwała Nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (z późn. zm.);
- zdjęcia lotnicze i mapy (<http://maps.geoportal.gov.pl/>).

Należy podkreślić, iż plan miejscowy jest zbiorem wytycznych, na podstawie którego można realizować zagospodarowanie (ale nie wywołuje obowiązku realizacji tego zagospodarowania). Nie przedstawia on ostatecznego i pełnego obrazu zagospodarowania, tylko możliwe kierunki, określając przeznaczenie oraz progowe parametry i wskaźniki, których zakres został uregulowany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (obecnie ustalenia planu nie mogą się odnosić m.in. do zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, jak również zgodnie z art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* w planie nie można określać ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, ponieważ takie możliwości ma wyłącznie sejmik województwa). Z tego względu ocena regulacji planu dotyczy kierunków procesów, które mogą zająć pod wpływem realizacji ustaleń planu, a nie rzeczywistych procesów, które zajdą. W Planie poza przeznaczeniem terenów, określone są również ogólne zasady ochrony środowiska, przyrody

i krajobrazu. Brak jest jednak szczegółowych wytycznych o konkretnych inwestycjach, czy możliwych do zastosowania w nich technologiach. Ocena wpływu realizacji ustaleń planu, może więc odnosić się jedynie do ustaleń tego planu, nie zaś faktycznie planowanych w jego obszarze przedsięwzięć. W Prognozie założono, że zostanie zrealizowany wariant maksymalnego zagospodarowania planu wg reguł określonych w analizowanym dokumencie (również tych najmniej korzystnych dla środowiska – najgorszy scenariusz). Prognoza obejmuje obszar Planu oraz tereny, na które będą miały wpływ ustalenia sporządzanego dokumentu.

Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ani innych ustaw nie regulują metod analizy ustaleń planu miejscowego. W prognozie przyjęto metodę oceny porównawczej i opisowej przewidywanych zmian w środowisku w odniesieniu do stanu istniejącego i planowanego w obowiązującym prawie miejscowym. Na podstawie zebranych danych określono przewidywane oddziaływanie realizacji ustaleń Planu na poszczególne elementy środowiska oraz ustalono wpływ realizacji tych ustaleń na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 lub innych form ochrony przyrody – zidentyfikowano możliwe źródła oddziaływań, określono typy oddziaływań, skonfrontowano możliwe oddziaływania z uwarunkowaniami danego obszaru, prognozowano w zależności od możliwości natężenie i zakres oddziaływań, a następnie oceniono ich znaczenie. W przypadku wpływu realizacji ustaleń Planu na obszary sieci Natura 2000 oceniano, czy realizacja ustaleń analizowanego dokumentu będzie wywierać negatywne oddziaływanie na integralność danego obszaru (uwzględniając wszystkie elementy środowiska) i spójność z innymi obszarami, w nawiązaniu do celów ochrony tego obszaru. W Prognozie nie analizowano natomiast wpływu realizacji inwestycji, które zostały zaplanowane w obowiązujących planach miejscowych (plany te są aktami prawa miejscowego). Oddziaływanie realizacji tych planów było analizowane w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych na etapie sporządzania tych dokumentów. Uwzględniono natomiast oddziaływanie skumulowane planowanych inwestycji.

Zgodnie z wytycznymi metodycznymi - jeżeli w prognozie stwierdzono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń planu, pierwszym krokiem jest ustalenie rozwiązań łagodzących - ograniczających i zapobiegających (etap ten został zrealizowany w fazie projektowej, przy współpracy autorów Planu i prognozy, a dostępne środki łagodzące wprowadzono do ustaleń Planu). Jeżeli mimo zastosowania środków łagodzących zagrożenie dla środowiska nadal występuje drugim krokiem jest zaproponowanie rozwiązań alternatywnych, a następnie poddanie ich prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku gdy brak jest rozwiązań alternatywnych, które wykluczą negatywne oddziaływanie planu na środowisko, trzecim krokiem jest określenie i ocena środków kompensujących. Należy jednak podkreślić, iż w przypadku negatywnego oddziaływania ustaleń planu na cele ochrony obszarów Natura 2000 kompensacja przyrodnicza jest środkiem nadzwyczajnym. Dopuszcza się ją jedynie w przypadku gdy wystąpi nadrzędny interes publiczny – o charakterze społecznym lub gospodarczym. Ponadto wymaga ona uzyskania zezwolenia RDOŚ lub/i opinii Komisji Europejskiej.

Prognoza składa się z części tekstowej oraz graficznej w postaci załączonych do tekstu schematów przedstawiających uwarunkowania przyrodnicze oraz rysunków Planu z oznaczeniem oddziaływania ustaleń Planu na środowisko.

Opracowując prognozę wykorzystano następujące akty prawa krajowego:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647)
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82)
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960)

- ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 311)
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r. poz. 1361 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1597)
- ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 317)
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 7333)
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25 poz. 133 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nadbużańska (PLH140011) (Dz. U. z 2023 r. poz. 2388)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. nr 52 poz. 315)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475)
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10)
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311)
- rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1757)
- rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1690 z późn. zm.).

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Po wejściu w życie planu miejscowego skutki jego realizacji będą analizowane zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wójt gminy, co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady gminy, przeprowadza analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i po uzyskaniu

odpowiednich opinii przekazuje radzie gminy uzyskane wyniki. Wskazuje się, aby w dokumencie tym oceniono czy przewidywane w niniejszej prognozie skutki są zgodne z rzeczywistym stanem (w tym m.in. czy udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych jest zgodny z ustaleniami planu). W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań nieprzewidzianych w niniejszym dokumencie należałoby podjąć odpowiednie działania określone w art. 27 powyższej ustawy.

4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Regulacje zawarte w Planie mają na celu ustalenie zasad zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym w szczególności zmianę obowiązujących w prawie miejscowym planowanych zasad użytkowania i zagospodarowania obszarów opracowania, a także określenie regulacji na terenach dotychczas nie posiadających prawa miejscowego z zakresu planowania przestrzennego. W Planie uwzględniono istniejące obecnie w obszarze Planu i w jego otoczeniu zagospodarowanie, a także wyznaczone w dotychczasowych aktach prawa miejscowego oraz wprowadzono ustalenia mające na celu zabezpieczenie stanu środowiska oraz zrównoważenie oddziaływania planowanych przedsięwzięć.

W Planie zostało określone:

- przeznaczenie i zasady zagospodarowania obszaru Planu, w tym zasady i warunki zabudowy;
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz kształtowania krajobrazu;
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym wskazano obowiązek przestrzegania rygorów ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 „Puszcza Biała”, ustalono: zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zasady ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, ochrony przed hałasem, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz ochrony funkcjonowania przyrodniczego i kształtowania krajobrazu, a także zakazano lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowej;
- zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości oraz minimalne powierzchnie nowo wydzielanych działek budowlanych uzyskanych w wyniku podziału nieruchomości;
- zasady rozbudowy układu komunikacyjnego oraz ilość stanowisk postojowych;
- zasady dotyczące rozbudowy sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym ustalenia z zakresu:
 - zaopatrzenia w wodę,
 - odprowadzania i oczyszczania ścieków,
 - usuwania odpadów stałych,
 - zaopatrzenia w energię elektryczną,
 - zaopatrzenia w gaz,
 - zaopatrzenia w ciepło,
 - telekomunikacji.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyznacza tereny:

MNW - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej z dopuszczeniem usług (stanowią 19,16% powierzchni obszaru Planu);

U - usług (stanowią 0,43% powierzchni obszaru Planu);

UR - usług kultu religijnego (stanowią 0,84% powierzchni obszaru Planu);

U-KL - usług lub komunikacji lotniczej (stanowią 18,87% powierzchni obszaru Planu);

PEF - elektrowni słonecznej (stanowią 10,06% powierzchni obszaru Planu);

KDZ - drogi zbiorczej;

KDL - drogi lokalnej;

KDD - drogi dojazdowej;

KR - komunikacji drogowej wewnętrznej (tereny komunikacji stanowią łącznie 2,52% powierzchni obszaru Planu);

RN - rolnictwa z zakazem zabudowy (stanowią 3,7% powierzchni obszaru Planu);

RZM - zabudowy zagrodowej (stanowią 44,41% powierzchni obszaru Planu);

L – lasu (stanowią 0,01 % powierzchni obszaru Planu).

Ponadto na rysunku Planu wyznaczono m.in.: nieprzekraczalne linie zabudowy określające obszar tzw. ruchu budowlanego w obrębie terenów gdzie dopuszczono lokalizację budynków, zwymiarowane odległości, strefę potencjalnego oddziaływania napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia, strefę gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych, strefy ochrony konserwatorskiej: stanowisk archeologicznych, układu urbanistycznego - obejmującego fragment centrum miejscowości Wąsewo oraz krajobrazu kulturowego - otoczenia zabytku będącego w rejestrze. Informacyjnie na rysunku Planu oznaczono tereny położone w obszarze Natura 2000 Puszcza Biała, budynek ujęty w gminnej ewidencji zabytków, obszary, w obrębie których położone są urządzenia wodne – drenowania oraz obszary gruntów zmeliorowanych, a także wskazano orientacyjny przebieg osi napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia.

5. POWIĄZANIA SPORZĄDZANEGO PLANU MIEJSCOWEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przeznaczenie terenu, jak również inne ustalenia, w tym zasady ochrony środowiska, należy opracować w projekcie Planu na podstawie wytycznych określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dla gminy Wąsewo ww. Studium zostało zatwierdzone uchwałą Nr XXII.183.2021 Rady Gminy Wąsewo z dnia 29 czerwca 2021 r. W trakcie procedury sporządzania Studium, dla ww. dokumentu uzyskano pozytywne opinie właściwych organów ochrony środowiska.

W obowiązującym Studium wyodrębniono strefy funkcjonalno-przestrzenne, w ramach których wydzielono obszary o przewadze danych funkcji. Ustalono, iż zasięg wyznaczonych w Studium stref należy traktować jako przybliżony schemat ich przebiegu. Niniejsze Studium określa przeznaczenie terenów o powierzchni co najmniej 1 ha. Ustalono, że granice terenów powinny zostać jednoznacznie określone w planach miejscowych za pomocą linii rozgraniczających w wyniku analizy aktualnej ewidencji gruntów, stanu prawnego, aktualnego zagospodarowania, szczegółowej analizy uwarunkowań oraz dokładniejszej skali opracowania.

Ustalono również, iż poza przeznaczeniem podstawowym, istnieje możliwość lokalizacji terenów towarzyszących funkcjom podstawowym infrastruktury technicznej i komunikacji, a w strefach wielofunkcyjnych o dominacji funkcji mieszkaniowej oraz o dominacji funkcji usługowej i produkcyjnej również terenów zieleni urządzonej lub nieurządzonej, parkingów, terenów sportu i rekreacji, a także terenów rolniczych i lasów.

W obrębie granic analizowanego Planu wyznaczono w Studium następujące strefy funkcjonalno-przestrzenne:

Strefę wielofunkcyjną o dominacji funkcji mieszkaniowej, obejmującą obszary:

MU – zabudowy mieszkaniowej lub usługowej obejmujące tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, istniejącej zabudowy zagrodowej, zabudowy usług publicznych, zabudowy pozostałych usług. W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 60% dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 30% dla terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zabudowy zagrodowej, 20% dla terenów zabudowy usługowej;
- *maksymalną wysokość budynków*: 15 m – mieszkalnych w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, 10 m – mieszkalnych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, 12 m – usługowych i gospodarczych w zabudowie zagrodowej, 6 m – gospodarczych i garaży w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

W Planie w tych obszarach wyznaczono tereny 4MNW, 18RZM (teren istniejącej zabudowy zagrodowej).

RMU – zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej lub usługowej, obejmujące tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej, zabudowy usług publicznych, pozostałych usług, istniejące tereny zabudowy produkcyjno-magazynowej. W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 60% dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 30% dla terenów zabudowy zagrodowej, 20% dla terenów zabudowy usługowej oraz terenów istniejącej zabudowy produkcyjno-magazynowej;
- *maksymalną wysokość budynków*: 12 m – usługowych, gospodarczych w zabudowie zagrodowej, produkcyjnych i magazynowych, 10 m – mieszkalnych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, 6 m – gospodarczych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

W Planie w tych obszarach wyznaczono tereny oznaczone symbolami: 1MNW, 2MNW, 3MNW, 5MNW, 6MNW, 7MNW, 8MNW, 9MNW, 10MNW, 11MNW, 12MNW, 13MNW, 14MNW, 15MNW, 16MNW, 17MNW, 18MNW, 19MNW, 20MNW, 21MNW, 22MNW, 23MNW, 24MNW, 25MNW, 2RZM, 3RZM, 4RZM, 6RZM, 7RZM, 8RZM, 9RZM, część 10RZM, 11RZM, 12RZM, 13RZM, 14RZM, 15RZM, 16RZM, 17RZM, część 19RZM, część 20RZM, część 21RZM, 22RZM, 23RZM, 24RZM, 25RZM, 27RZM, część 28RZM, część 29RZM, część 30RZM, część 31RZM, część 32RZM oraz 1L i 2L.

RML - obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej lub letniskowej obejmujące: tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy letniskowej. W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 70% dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej, 30% dla terenów zabudowy zagrodowej;
- *maksymalną wysokość budynków*: 10 m – mieszkalnych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz gospodarczych w zabudowie zagrodowej, 8 m – letniskowych, 6 m – gospodarczych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

W Planie w tym obszarze wyznaczono część terenu oznaczonego symbolem: 26RZM.

Strefę wielofunkcyjną o dominacji funkcji usługowej i produkcyjnej, obejmującą obszary:

UZP – usług z zielenią towarzyszącą, obejmujące tereny: zabudowy usługowej, w tym z zakresu usług publicznych, zieleni urządzonej, sportu i rekreacji; dopuszczono lokalizację budynków lub lokali mieszkalnych właścicieli lub zarządców obiektów usługowych. W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 50%;
- *maksymalną wysokość budynków*: 12 m, za wyjątkiem obiektów sakralnych.

W Planie w tym obszarze wyznaczono tereny oznaczone symbolami: U, UR (w przypadku terenu UR został on powiększony w stosunku do wyznaczonej w Studium strefy UZP o ok. 0,078 ha co wynikało ze szczegółowej analizy uwarunkowań, zastosowano w tym przypadku wyżej opisane dopuszczenie doprecyzowania granic poszczególnych terenów na etapie sporządzania planu miejscowego).

UTZ – obszary usług turystyki z zielenią towarzyszącą, obejmujące: tereny zabudowy usługowej z zakresu hotelarstwa i gastronomii; tereny infrastruktury wspomagającej i uzupełniającej działalność lotniska, w tym hangar z pomieszczeniami technicznymi, serwisowymi oraz miejscami postojowymi, płyta postojowa, parkingi; tereny zieleni urządzonej; tereny sportu i rekreacji; dopuszczono lokalizację budynków lub lokali mieszkalnych właścicieli lub zarządców obiektów usługowych. W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 40%;
- *maksymalna wysokość budynków*: 12 m.

W Planie w tym obszarze wyznaczono teren oznaczony symbolem: U-KL.

PG2 – potencjalne tereny pod eksploatację kruszywa naturalnego (dla których wydano koncesje na poszukiwanie i rozpoznanie złoża oraz tereny przeznaczone pod zakłady przerobcze, a także kolejne planowane tereny pod eksploatację kruszywa naturalnego; eksploatacja możliwa po uzyskaniu wymaganych prawem koncesji). W obrębie tych obszarów określono:

- *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej*: 5%.

W Planie w tym obszarze wyznaczono fragment terenu oznaczonego symbolem: 2PEF.

Strefę rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, obejmującą obszary:

R2 – rolne z dopuszczeniem zabudowy związanej z gospodarką rolną i zalesień, obejmujące: grunty rolne od IV do VI klasy bonitacyjnej (w tym również niewielkie zbiorniki wodne, tereny pod

urządzenia melioracji wodnych, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne) oraz nieużytki, w tym tereny objęte formami ochrony przyrody, dla których obowiązują przepisy odrębne. W obrębie tych terenów dopuszczono:

- sposoby zagospodarowania zgodne z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w tym realizację zabudowy zagrodowej oraz rozbudowę i przebudowę istniejących obiektów budowlanych. Podstawową zasadą zabudowywania tych obszarów powinno być lokalizowanie nowych terenów zabudowy w powiązaniu z istniejącymi urządzeniami infrastruktury technicznej, a także infrastrukturą społeczną. Zakazuje się lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej w obrębie Systemu Przyrodniczego Gminy (SPG) (wyznaczonego na rysunku Studium). W Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała, poza SPG, lokalizacja tej zabudowy powinna być ograniczona i powinna uwzględniać cele i przedmioty ochrony tego Obszaru;
- wprowadzenie zalesień, podstawowo tak, aby tworzyły zwarte kompleksy leśne, a także uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych. W obrębie Systemu Przyrodniczego Gminy zakazuje się wprowadzania zalesień na łąkach i pastwiskach. Wprowadzenie zalesień w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała, poza łąkami i pastwiskami położonymi w SPG, należy ograniczyć zgodnie z ustaleniami Planu zadań ochronnych tego Obszaru i uzależnić od lokalizacji miejsc gniazdowania i żerowania gatunków ptaków, będących przedmiotem ochrony w tym Obszarze tak, aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało pogorszenia warunków siedliskowych tych gatunków.

W Planie w tych obszarach wyznaczono tereny oznaczone symbolem 1PEF, część 2PEF (j.w.), 1RZM, 5RZM, część 10RZM, część 19RZM, część 20RZM, część 21RZM, część 26RZM, część 28RZM, część 29RZM, część 30RZM, część 31RZM, część 32RZM, 1RN, 2RN, 3RN, 4RN, 5RN.

Uzupełnieniem ww. terenów wyznaczonych w planie miejscowym jest towarzyszący im układ komunikacyjny.

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z art. 67 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw plan miejscowy nie może być sprzeczny z ustaleniami Studium, za wyjątkiem lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii oraz ich stref ochronnych. Analizując powyższe ustalenia kierunkowe Studium, a także inne uwarunkowania takie jak istniejący stan zagospodarowania i użytkowania gruntów, należy stwierdzić, że projekt Planu (scharakteryzowany w rozdziałach 5 i 9.2.) nie narusza ustaleń Studium.

Dla ww. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąsewo została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko. W powyższym dokumencie stwierdzono, że ustalenia Studium adaptują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu regionalnym (które to cele uwzględniają z kolei cele ustanowione na szczeblu krajowym, międzynarodowym, wspólnotowym). W prognozie ustalono, że nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania ustaleń kierunkowych Studium na środowisko, w tym w szczególności na istniejące w rejonie gminy formy ochrony przyrody.

W niniejszej prognozie zostały również uwzględnione informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonej dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z obszarem analizowanego Planu (stanowiących obowiązujące prawo miejscowe na znacznej części obszaru sporządzanego Planu i w jego sąsiedztwie) tj. informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko do:

- **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo zatwierdzonego uchwałą nr XIX/88/08 z dnia 26 września 2008 r.**
- **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo zatwierdzonego uchwałą XXXV/249/2014 z dnia 17 kwietnia 2014 r.**

Podstawowo w obrębie przedmiotowego obszaru, plan z 2008 r. wyznaczał tereny rolne – R (w obrębie których dopuszczono lokalizację zabudowy zagrodowej poza obszarami wskazanymi jako tereny o dominacji funkcji przyrodniczej oraz poza obszarem Natura 2000 Puszcza Biała), a także tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz

zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi w mieszkania lub w obiektach wolnostojących – RMu.

Ponadto w planie tym, w obszarze sporządzanego Planu, ustalono również tereny lasów i zalesień – ZL i ZLp, zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych – bez dopuszczenia usług – RM, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi w mieszkania lub w obiektach wolnostojących – MNu, zabudowy usługowej – publicznej – Up, eksploatacji powierzchniowej – PG, wód powierzchniowych – stojących – Ws oraz towarzyszący tym terenom układ komunikacyjny. Plan z 2014 r. w obszarze sporządzanego obecnie Planu wyznaczył układ komunikacyjny – dróg dojazdowych. W Prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla ww. planów miejscowych stwierdzono, iż rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne oraz ustalenia dotyczące ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego nie powodują drastycznych konfliktów w krajobrazie oraz nie będą miały negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi.

W obszarze sporządzanego Planu, w miejscowości Zastawie, obowiązuje kolejny **plan miejscowy przyjęty uchwałą nr XI/50/90 Rady Gminy Wąsewo z dnia 30 grudnia 1999 r.** wyznaczający teren eksploatacji kruszywa naturalnego. Dla tego planu nie sporządzono prognozy oddziaływania na środowisko.

Na rysunku niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wskazano tereny, których sposób zagospodarowania i użytkowania nie ulegnie zmianie w stosunku do stanu istniejącego oraz planowanego w obowiązującym prawie miejscowym. Tereny te stanowią około 34,6% powierzchni Planu. Na tych terenach planowane wprowadzenie nowego prawa miejscowego nie spowoduje zasadniczego nowego oddziaływania realizacji ustaleń Planu na środowisko. Ponadto wskazano obszary, gdzie w wyniku realizacji sporządzanego dokumentu zajdą zmiany stanu środowiska, pozytywne lub negatywne.

II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY

6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

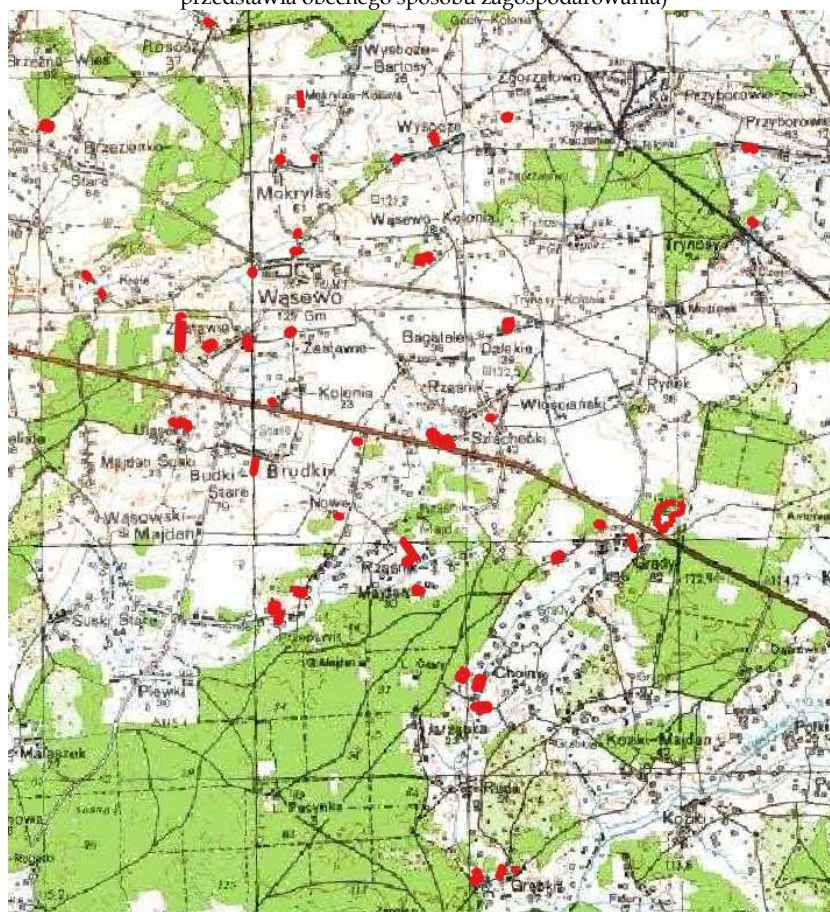
Obszar Planu położony jest w gminie wiejskiej Wąsewo, w 25 obrębach geodezyjnych: Brudki Kolonia, Brudki Nowe, Brudki Stare, Brzezienko Rościszewskie, Choiny, Dalekie, Grądy, Grębki, Króle, Mokrylas Szlachecki, Mokrylas Włościański, Stare Brzezienko, Przedświt, Przyborowie, Trynosy, Rososz, Rząśnik-Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włościański, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo-Kolonia, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo. Na obszar Planu składa się 48 oddzielnych obszarów, które łącznie zajmują powierzchnię około 54,14 ha (co stanowi 0,45% powierzchni gminy).

Gmina Wąsewo zajmuje powierzchnię 11 942 ha, w tym największy udział w jej powierzchni mają użytki rolne stanowiące 72,4% jej powierzchni. Jest to więc gmina typowo rolnicza. Znaczą część stanowią również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 24,9% powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne występują w południowej i zachodniej części gminy. Pozostałe grunty to: grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiące około 2,6% powierzchni gminy oraz grunty pod wodami stanowiące niecałe 0,1% powierzchni gminy. Poza gruntami zabudowanymi i zurbanizowanymi zabudowa usytuowana jest również na użytkach rolnych – gruntach rolnych zabudowanych. Grunty te stanowią ok. 3,4% użytków rolnych (niecałe 2,5% powierzchni gminy). Zatem duża część terenów zabudowanych w gminie Wąsewo, w tym budynkami mieszkalnymi, znajduje się na gruntach rolnych.

Ze względu na duże walory przyrodnicze południowa część gminy wraz z jej wschodnimi obrzeżami została objęta ochroną w postaci Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała (kod obszaru PLB 140007). Obszary Planu położone w sołectwach Choiny, Grębki, Grądy, Przedświt, Rząśnik Majdan i jeden z obszarów usytuowany w sołectwie Brudki Nowe znajdują się w ww. obszarze ochrony przyrody.

Teren znajdujący się w miejscowości Wąsewo, w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła, położony jest w strefie ochrony krajobrazu kulturowego i układzie urbanistycznym centrum miejscowości Wąsewo wyznaczonych w Studium gminy Wąsewo, zaś na terenach z obrębów: Brudki Stare, Trynosy i Wysocze znajdują się stanowiska archeologiczne będące w Gminnej Ewidencji Zabytków. W miejscowości Grębki znajduje się budynek drewniany ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Rys. 1. Lokalizacja obszarów Planu na mapie topograficznej (granice obszarów oznaczono czerwoną linią; mapa nie przedstawia obecnego sposobu zagospodarowania)

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Narwi, na silnie zdenudowanej wysoczyźnie moreny dennej. Dominuje tu krajobraz otwarty. Brak jest dużych terenów produkcyjno-usługowych. Z zachodu na wschód gminę rozcina droga krajowa nr 60 relacji Topola Królewska (Kutno, woj. łódzkie) – Ostrów Mazowiecka (woj. mazowieckie). W bezpośrednim sąsiedztwie tej drogi znajdują się dwa obszary Planu, położone w sołectwie Rząśnik Szlachecki. W północno-wschodnim skraju gminy znajduje się droga wojewódzka nr 627.

Przez część z obszarów Planu przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia.

Obecnie duża część obszarów Planu to tereny rolne, lokalnie z podrostem spontanicznej roślinności wysokiej, która pojawiła się w wyniku zaniechania działalności rolniczej. Znaczną część stanowią również tereny istniejących gospodarstw rolnych. Mniej licznie występują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i drogi. W obrębie dwóch terenów usytuowanych w miejscowościach Przedświt i Grądy występują grunty leśne, przy czym na działkach w m. Przedświt nie występuje w ich obrębie roślinność leśna.

Na przedmiotowych obszarach gminy i w ich najbliższym otoczeniu nie wyznaczono obszarów ograniczonego użytkowania (na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*), stref od cmentarzy, stref technicznych lub kontrolnych, obszar szczególnego zagrożenia powodzią, a także nie występują tu również zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz gazociągi przesyłowe.

Szczegółowe informacje o stanie i funkcjonowaniu środowiska zamieszczono w rozdziale 10 (oznaczono te informacje kursywą), jako materiał wstępny do dalszych analiz.

7. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU

W rozdziale 6 i 10 (w rozdziale 10 informacje oznaczone kursywą) przedstawiono zmiany jakie zaszły w środowisku w wyniku obecnego użytkowania i zagospodarowania obszaru Planu i obszarów z nim

sąsiadujących. Na znacznej części przedmiotowego obszaru obowiązuje prawo miejscowe. W związku z powyższym, w przypadku nie sporządzenia zmiany dotychczasowego prawa miejscowego, możliwe jest zagospodarowanie i użytkowanie tego obszaru zgodnie z ustaleniami obowiązującego dokumentu planistycznego. W rozdziale 4 przedstawiono jakiego typu formy zagospodarowania i użytkowania zostały zaplanowane (na mapie prognozy przedstawiono tereny, dla których w obowiązujących planach wyznaczono tereny zabudowy i komunikacji). Wpływ tego zagospodarowania został określony w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonej dla ww. aktu prawa miejscowego.

W obszarach nieposiadających obowiązującego planu miejscowego położonych w sołectwach: Grębki, Choiny, Rząśnik Majdan oraz jeden teren w m. Grądy, zmiany stanu środowiska mogą wynikać z kumulowania się istniejących problemów lub cech pozytywnych, bądź mogą być spowodowane przekształceniami związanymi z możliwością wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu lub innych decyzji administracyjnych, takich jak decyzje wynikające z tzw. specustaw czy decyzje mieszkaniowe. Należy podkreślić, iż decyzje te w większości przypadków nie muszą być zgodne z ustaleniami kierunkowymi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo. Muszą natomiast być zgodne z przepisami odrębnymi dotyczącymi m.in. obszarów ochrony przyrody, ochrony dóbr kultury czy stref technicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych. Biorąc pod uwagę iż obszary Planu położone poza obowiązującymi aktami prawa miejscowego z zakresu planowania przestrzennego, są usytuowane w rejonach występowania zabudowy zagrodowej, to istnieje możliwość zrealizowania takiej zabudowy, jako kontynuacji istniejącej funkcji zabudowy występującej w sąsiedztwie.

W wyniku przewidywanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym terenów otwartych spowodowanych realizacją zabudowy i układu komunikacyjnego wynikającą z planu miejscowego lub decyzji administracyjnych przewiduje się, że mogą nastąpić zmiany w zakresie:

- ukształtowania powierzchni terenu (wyrównywanie i nasypywanie gruntu),
- struktury gruntów, spowodowane pracami budowlanymi (zagęszczenie, ubicie i wymieszanie gruntu, co skutkuje ograniczeniem ruchu wody i tlenu w glebie, zmniejszeniem odporności na suszę roślin, ograniczeniem pobierania składników pokarmowych przez nie, a w skrajnych przypadkach zahamowaniem wzrostu oraz zamieraniem i usychaniem korzeni roślin),
- ograniczenia retencji naturalnej i zwiększenia odpływu powierzchniowego wód opadowych spowodowanego zwiększeniem intensywności zabudowy, pokryciem materiałami nieprzepuszczalnymi gruntu, ww. ubiciem gruntu oraz ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej,
- likwidacji dużej części istniejącej szaty roślinnej i lokalnie, w obrębie ustalonej w planie miejscowym lub decyzjach administracyjnych powierzchni biologicznie czynnej, zastąpienie jej nowymi nasadzeniami roślinności urządzonej, w tym obcej dla rodzimych siedlisk,
- klimatu lokalnego, w kierunku klimatu o cechach terenów zurbanizowanych - o niedużej wilgotności powietrza i umiarkowanej sile wiatru, z możliwością przegrzewania w okresie letnich upałów i stagnacji zanieczyszczeń atmosferycznych,
- niewielkiego pogorszenia warunków sanitarnych atmosfery związanego z indywidualnym zaopatrzeniem w ciepło budynków oraz zwiększeniem ruchu pojazdów silnikowych,
- generacji odpadów komunalnych, w skutek czego część z nich byłaby składowana na składowisku odpadów wpływając na zmianę rzeźby tego terenu, a deponowane odpady byłyby źródłem gazów związanych z rozkładem materii,
- możliwego zwiększenia emisji hałasu na drogach spowodowanego wzrostem liczby pojazdów silnikowych w związku z pojawieniem się nowej zabudowy,
- zwiększenia poboru wód podziemnych w celu wykorzystania ich na potrzeby zaopatrzenia nowej zabudowy, a co z tym związane dalszego zwiększenia zasięgu lei depresyjnych wokół ujęć wód;
- zwiększenia ilości wytwarzanych ścieków sanitarnych i ewentualnie przemysłowych oraz zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych powstających na tych terenach,
- zmniejszenia obszaru migracji oraz czasowego lub stałego bytowania fauny drobnej - głównie gryzoni, owadów, ptaków - związanych z krajobrazem otwartym.

Na wyznaczonych w planie miejscowym terenach rolniczych oraz terenach, dla których brak jest możliwości uzyskania decyzji administracyjnych zezwalających na realizację zabudowy, prognozuje się zachowanie istniejącego ukształtowania terenu, cech lokalnego klimatu i zespołów zbiorowisk roślinnych (na gruntach rolnych podstawowo monokultury upraw rolnych). Na gruntach wykorzystywanych rolniczo dominowałyby procesy odpływu wody nad procesami retencji. Gleby i wody byłyby zanieczyszczane poprzez środki ochrony roślin oraz nawozy. Biorąc pod uwagę, iż na terenie gminy od 2008 r. zrealizowano zaledwie pojedyncze nowe zabudowania zagrodowe na terenach rolniczych wyznaczonych w prawie miejscowym, można założyć, że w przyszłości taka zabudowa nie zostałaby zrealizowana na terenach rolniczych objętych opracowaniem Planu i nie nastąpiłaby w ich obrębie zmiana stanu i funkcjonowania środowiska związana z przekształceniem ich zagospodarowania.

W prognozach oddziaływania na środowisko obowiązujących planów miejscowych nie przewidywano negatywnych zmian w obrębie terenów wskazanych w planie miejscowym jako lasy, natomiast na terenach przeznaczonych do zalesień w planie miejscowym przewidywano pozytywne zmiany stanu środowiska. Prognozowano na tych terenach: zwiększenie retencji wodnej przez rośliny i glebę (dzięki pojawieniu się roślinności stałej, w tym wysokiej, a także warstwy próchniczej gleby), poprawę jakości powietrza i warunków klimatu lokalnego oraz pojawienie się zbiorowisk roślinnych stanowiących miejsca bytowania gatunków zwierząt (związane z siedliskami leśnymi lub ekotonowymi).

Ponadto istotne zmiany środowiska mogłyby zajść na fragmencie jednego z obszarów Planu, położonym w miejscowości Zastawie, w obrębie którego zaplanowano teren eksploatacji kruszywa naturalnego. W wyniku realizacji zaplanowanego użytkowania mogłaby tu nastąpić całkowita likwidacja szaty roślinnej i siedlisk zwierząt, istotne zmiany rzeźby terenu (powstanie głębokich wykopów) i krążenia wody, a także znaczące zmiany krajobrazu.

8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W rozdziale 10 szczegółowo rozwinęto tematykę i scharakteryzowano istniejące zagrożenia dla stanu i funkcjonowania środowiska, w związku z tym niniejszy rozdział jest syntetycznym przedstawieniem przeprowadzonych analiz.

Obszary Planu odznaczają się przeważnie przeciętnymi walorami przyrodniczymi, ale większość występujących tu problemów należy zaliczyć do umiarkowanie znaczących. Najistotniejsze problemy wynikają z położenia tych obszarów w krajobrazie przekształconym przez człowieka – głównie rolniczym, a lokalnie również zabudowanym. W wyniku działalności człowieka nastąpiła zmiana naturalnego sposobu użytkowania terenu, a co z tym związane m.in. lokalne pokrycie materiałami nieprzepuszczalnymi gruntu, zmiany składu gatunkowego zbiorowisk roślinnych (występowanie zbiorowisk typowo antropogenicznych) i grup zwierząt, profilu glebowego, hydrogeologiczne (na znacznej części terenu opracowania brak stałej roślinności i warstwy próchniczej gleby, które odgrywałyby istotne znaczenie w retencjonowaniu wody), a także przekształcenia jakości środowiska.

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska w rejonie obszarów Planu należy więc zaliczyć:

- przekształcenie struktury gleby w związku z jej użytkowaniem na cele sezonowych upraw (pozbawienie gruntu warstwy próchniczej), a także lokalnie realizacją i funkcjonowaniem zabudowy (ubicie, zmiany warunków tlenowych oraz krążenia wody w glebie). Przekształcenia w zakresie struktury gleb są na większości obszarów stosunkowo znaczące;
- zmiany bilansu wodnego wynikające z położenia tych obszarów w terenach pokrytych najczęściej niską roślinnością lub pozbawionym stałej roślinności - stale uprawianych, zmeliorowanych, zdrenowanych lub pokrytych materiałami nieprzepuszczalnymi. Powoduje to zwiększenie odpływu wód opadowych do wód powierzchniowych. Szybki odpływ wód opadowych skutkuje natomiast zmianą składu chemicznego gruntu. Wg przyjętego w 2021 r. *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* ekstremalnym zagrożeniem dla gminy Wąsewo jest susza rolnicza związana z niedoborem wody dla roślin, spowodowana nadmiernym przesuszaniem gleby;
- zagrożenie przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód i gleb w związku wykorzystaniem na tych terenach gruntów rolnych, a także w związku z brakiem w części gminy Wąsewo kanalizacji

sanitarnej. Szczególne zagrożenie stanowią obszary intensywnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, których nadmiar splukiwany jest z pól uprawnych i przedostaje się do układu hydrologicznego (głównie związki azotu i fosforu). Dotyczy to przede wszystkim terenów o małej przydatności dla rolnictwa, które występują na obszarze Planu;

- zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego związane z niską emisją z indywidualnych instalacji zaopatrzenia w ciepło, w większości których wykorzystywane są paliwa zawierające duże ładunki zanieczyszczeń (węgiel kamienny i pochodne, w tym ekogroszek, a także drewno, odpady);
- występowanie obszarów narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne związane z przebiegiem napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia;
- występowanie obszarów potencjalnie narażonych na hałas komunikacyjny związany z ruchem pojazdów na drodze krajowej nr 60.

Główne zagrożenia dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała, w obrębie którego położone są obszary Planu usytuowane w miejscowościach Choiny, Grębki, Grądy, Przedświt, Rzaśnik Majdan i jeden z obszarów usytuowany w miejscowości Brudki Nowe to wg Standardowego Formularza Danych (2024) tego Obszaru:

- zaniechanie lub brak koszenia - *w gminie Wąsewo problem ten dotyczy głównie pastwisk i łąk położonych w części wschodniej OSO, gdzie część użytków zielonych jest nieużytkowana ze względu na niską jakość gleb rolniczych. W obszarze Planu w OSO występują głównie grunty orne lub tereny zabudowane oraz Nieliczne pastwiska, w większości użytkowane;*
- restrukturyzacja gospodarstw domowych (rolnych) – *w części południowej gminy, w obrębie której wyznaczono OSO, restrukturyzacja gospodarstw następuje powoli ze względu na niską jakość gleb i dochodowość rolnictwa;*
- zalesianie terenów otwartych – *obowiązujące prawo miejscowe w gminie Wąsewo ogranicza zalesienia gruntów rolnych w OSO, nie mniej część ugorowanych gruntów rolnych zarasta zbiorowiskami leśnymi w skutek naturalnej sukcesji;*
- wnikanie zabudowy rozproszonej – *na terenie gminy w okresie ostatnich 20 lat powstało niewiele nowych terenów zabudowy w OSO, a te które zostały zrealizowane powstały w rejonie istniejących zabudowań wsi;*
- zasypywanie terenu, melioracje, osuszanie – *w drugiej połowie ubiegłego stulecia na terenie gminy został wykonany system melioracyjny, który odwadnia tereny podmokłe w tym również położone w OSO;*
- intensywne koszenie lub intensyfikacja koszenia;
- usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślin karłowatych - *na terenie gminy w OSO nie występuje lub jest to znikome;*
- drogi i autostrady – *w gminie Wąsewo przez OSO przebiega droga krajowa nr 60 o umiarkowanym ruchu pojazdów;*
- intensywne utrzymywanie parków publicznych, czyszczenie plaż – *na terenie gminy w OSO brak jest parków publicznych i plaż;*
- drapieżnictwo.

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

9.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego Planu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym zostały ujęte w odpowiednim zakresie przestrzennym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo, jak wynika z ustaleń prognozy oddziaływania na środowisko tego dokumentu. Z pośród informacji i ustaleń ww. Studium, istotne dla sporządzanego Planu są następujące wskazania:

- obowiązek przestrzegania przepisów dotyczących istniejących form ochrony przyrody i uwzględnienia ich w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (*obszary Planu położone w Choinach, Grębkach, Grądach, Przedświcie, Rządniku Majdan i jeden z obszarów usytuowany w Brudkach Nowych znajdują się w obszarze Natura 2000 „Puszcza Biała”*);
- wytyczenie Systemu Przyrodniczego Gminy (*obszary Planu położone są poza SPG, za wyjątkiem fragmentów terenów usytuowanych w sołectwie Zastawie - tereny oznaczone symbolami 1RN, 2RN, fragment terenu 2PEF zapewniający powiązanie komunikacyjne planowanej elektrowni słonecznej z drogą publiczną*), w obrębie którego ustalono następujące zasady zagospodarowania i użytkowania:
 - pozostawienie obszarów w dotychczasowym ekstensywnym użytkowaniu, w tym na terenach rolnych w dolinach rzecznych i zagłębieniach bezodpływowych zachowanie istniejących łąk i pastwisk z zadrzewieniami oraz nie wprowadzenie nowych zalesień na tych gruntach,
 - ograniczenie naruszania walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
 - ograniczenie usuwania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, łąkowych, nadwodnych i przydrożnych, za wyjątkiem niezbędnych działań związanych z budową lub przebudową infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,
 - ograniczenie naruszania stosunków wodnych w celu zachowania stabilności hydrologicznej, w tym zakaz likwidacji i przekształceń naturalnych zbiorników wodnych oraz obszarów podmokłych (*w SPG w obszarze Planu brak jest naturalnych zbiorników wodnych; w Planie ustalono użytkowanie umożliwiające zasilanie w wodę w obrębie tych terenów*),
 - zakaz wykonywania prac ziemnych zniekształcających rzeźbę terenu w sposób istotny i trwały, za wyjątkiem prac związanych z realizacją niezbędnych urządzeń infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,
 - zakaz lokalizowania nowych terenów zabudowy zagrodowej w obrębie obszarów rolnych z dopuszczeniem zabudowy związanej z gospodarką rolną i zalesień oznaczonych symbolem R2;
- ustalenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć, które mogą spowodować przekroczenie standardów jakości środowiska poza obszarem do którego inwestor posiada tytuł prawny, jak również mogą powodować zagrożenie funkcjonowania lokalnych wartościowych ekosystemów, a także zagrożenie dla zdrowia ludzi. Zakaz ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego;
- ustalenie zakazu lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii;
- ustalenie zachowania w miarę możliwości istniejących zadrzewień liniowych i wprowadzenie nowych - wzdłuż dróg w celu regulacji warunków klimatycznych i aerosanitarnych, a także prawidłowego funkcjonowania hydrologicznego oraz biologicznego (pasy drzew są miejscem bytowania wielu gatunków ptaków i owadów);
- w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych i powierzchniowych ustalono:
 - odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w miarę możliwości powierzchniowo do gruntu, a w przypadku odprowadzania wód opadowych i roztopowych z zanieczyszczonych szczelnych powierzchni poprzez otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne - wymóg ich wstępnego podczyszczenia zgodnie z przepisami odrębnymi,

- zachowanie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przeznaczonych do zabudowy, zgodnie ze wskazaniami określonymi w Studium dla poszczególnych obszarów funkcjonalno-przestrzennych,
 - pozostawianie w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego lokalnych cieków i zbiorników wodnych wraz z ich dolinkami oraz w miarę możliwości renaturalizacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów w celu zapewnienia optymalnych warunków zasilania cieków oraz wspomagania naturalnych procesów retencji oraz samooczyszczania się cieków wodnych,
 - wprowadzanie działań służących zapobieganiu skutkom suszy zgodnie z wytycznymi dokumentów z tego zakresu;
- w zakresie ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym wody pobieranej na potrzeby zaopatrzenia ludności ustalono:
- ograniczanie przedostawania się zanieczyszczeń do wód poprzez rozbudowę systemu oczyszczania ścieków - odprowadzanie ścieków bytowych do gminnych oczyszczalni ścieków bądź przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci kanalizacyjnej, a także prawidłowe, zgodne z przepisami, funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami,
 - tworzenie i ochronę roślinnych pasów ochronnych,
 - przestrzeganie zasad użytkowania i zagospodarowania stref wokół cmentarza zgodnie z przepisami odrębnymi (*w obszarze Planu brak stref od cmentarza*),
 - przestrzeganie zasad użytkowania i zagospodarowania stref ochrony od ujęć wód podziemnych (*w obszarze Planu brak stref ochrony od ujęć wód*),
 - przestrzeganie zasad użytkowania i zagospodarowania obszarów ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, po ich ustanowieniu (*w obszarze Planu brak ustanowionych obszarów ochrony GZWP*);
- w zakresie ochrony jakości powietrza:
- wprowadzenie w planach miejscowych zasad sposobu zaopatrzenia w ciepło ograniczających stosowanie paliw stałych w indywidualnych źródłach ciepła,
 - wskazanie w planach miejscowych wykorzystania odnawialnych źródeł energii (promieniowania słonecznego, geotermalnych, aerotermalnych, biomasy) w indywidualnych urządzeniach zaopatrzenia w ciepło i energię oraz wykorzystania technologii łącznego wytwarzania energii elektrycznej, ciepła i chłodu,
 - wskazana rozbudowa systemu zaopatrzenia w gaz,
 - zachowanie i kształtowanie zieleni urządzonej w obrębie terenów zabudowy, w tym alei drzew wzdłuż dróg publicznych i parków,
 - tworzenie systemu dróg rowerowych wzdłuż dróg publicznych;
- w zakresie ochrony przed hałasem:
- ustalenie w planach miejscowych zasady przestrzegania norm w zakresie ochrony akustycznej zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - przy planowaniu rodzajów zabudowy w planach miejscowych należy uwzględnić oddziaływanie akustyczne drogi krajowej nr 60 oraz drogi wojewódzkiej nr 627 zgodnie z aktualnymi danymi określającymi zasięg ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego tych dróg, a także należy uwzględnić oddziaływanie akustyczne linii kolejowej Ostrołęka-Małkinia,
 - zachowanie i kształtowanie zieleni urządzonej w obrębie terenów zabudowy, w tym alei drzew i parków,
 - tworzenie systemu dróg rowerowych wzdłuż dróg publicznych;
- w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym: przestrzeganie zasad zagospodarowania w strefie oddziaływania elektromagnetycznego linii elektroenergetycznej wysokiego bądź najwyższego napięcia.

Realizacją polityki ochrony środowiska przyrodniczego jest m.in. ochrona przyrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Obszary Planu usytuowane w sołectwach Choinach, Grębkach, Grądach, Przedświciu, Rząśniku Majdan i jeden z obszarów usytuowany w Brudkach Nowych są położone w obrębie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków sieci Natura 2000

(OSO) – „Puszcza Biała” PLB 140007 (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wraz z późniejszymi zmianami, Dz. U. z 2011 r. nr 25 poz. 133, z późn. zm.). W rozdziale 10.4 szczegółowo przedstawiono charakterystykę tego obszaru, zaś w rozdziale 8 scharakteryzowano zagrożenia dla tego obszaru.

9.2. Problematyka ochrony środowiska w projekcie Planu

W Planie zaadaptowano istniejące teren zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i dróg, a także wyznaczone w dotychczasowym prawie miejscowym tereny zabudowy i komunikacji, przy czym lokalnie zmieniono ich funkcję. Ponadto zaadaptowano wybrane tereny rolne i las. Tereny te stanowią 34,6% powierzchni Planu.

Na pozostałych obszarach Planu wyznaczono tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, a także tereny usług: kultu religijnego oraz usług lub komunikacji lotniczej. Nowe tereny zabudowy zlokalizowane zostały w większości na terenach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa (wyjątek stanowi teren zabudowy zagrodowej 9RZM położony na gruntach rolnych III klasy bonitacyjnej). Na terenach zabudowy wprowadzono nieprzekraczalne linie zabudowy m.in. od dróg, w celu odsunięcia budynków mieszkalnych od tych terenów i zmniejszenia oddziaływania terenów komunikacji na miejsca stałego pobytu ludzi. Ustalono również nieprzekraczalne linie zabudowy w celu uniemożliwienia rozprzestrzeniania się pożaru na tereny zabudowy tj. od granicy gruntów leśnych i planowanych w prawie miejscowym terenów zalesień, a także w celu zachowania obszaru zasilania stawów usytuowanych w terenach 1MNW i 7MNW.

Biorąc pod uwagę przedstawione w rozdziale 9.1. wskazania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, występowanie obszaru Natura 2000 oraz uwarunkowania ekofizjograficzne, w sporządzanym Planie wprowadzono również następujące ustalenia lub wskazania mające na celu ochronę środowiska i zdrowia ludzi:

- obowiązek przestrzegania przepisów odrębnych w **obszarze Natura 2000 „Puszcza Biała”**;
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących **zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko** w rozumieniu przepisów odrębnych za wyjątkiem realizacji uzbrojenia terenu, realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w terenach oznaczonych symbolem U-KL oraz symbolami literowymi PEF, RZM, wylesień mających na celu zmianę sposobu użytkowania terenu;
- ustalono, że prowadzona działalność usługowa, nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza granicami nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny, za wyjątkiem działalności z zakresu łączności publicznej, jeżeli takie przedsięwzięcie jest zgodne z przepisami odrębnymi;
- zakaz lokalizacji zakładów zaliczanych do **zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii**;
- **zasady ochrony wód podziemnych i powierzchniowych** poprzez:
 - o wskazanie obowiązku odprowadzania ścieków do wód i ziemi zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu Prawa wodnego,
 - o nakaz odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych do gminnej oczyszczalni ścieków poprzez sieci kanalizacji sanitarnej,
 - o dopuszczenie odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych do indywidualnych systemów odprowadzania ścieków, o których mowa w §26 ust. 3 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*, przy czym ustalono tymczasowe wykorzystywanie zbiorników bezodpływowych ustala się ich tymczasowe użytkowanie do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej,
 - o wskazanie wstępnego oczyszczania ścieków przemysłowych z zanieczyszczeń przemysłowych zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków,
 - o nakaz odprowadzania wód opadowych i roztopowych na własny teren nieutwardzony, w tym do dolów chłonnych, ogrodów deszczowych, zbiorników retencyjnych lub rowów przepuszczalnych, oraz dopuszczono odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z

- powierzchni szczelnych terenów dróg dojazdowych, do otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacyjnych odprowadzających te wody do wód powierzchniowych położonych poza obszarem Planu,
- o wskazanie obowiązku podczyszczania wód opadowych i roztopowych z zanieczyszczonych szczelnych powierzchni zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu Prawa wodnego;
 - **zasady ochrony klimatu akustycznego** poprzez:
 - o ustalono obowiązek utrzymania dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w przepisach odrębnych z zakresu Prawa ochrony środowiska na terenach oznaczonych symbolem literowym MNW jak dla terenów „pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną”, zaś na terenach oznaczonych symbolem literowym RZM jak dla terenów „pod zabudowę zagrodową”,
 - o w terenach 14RZM, 15RZM ustalono nieprzekraczalne linie zabudowy w odległości ok. 26 m od krawędzi jezdni drogi krajowej nr 60 (15 m od linii rozgraniczającej);
 - **zasady ochrony powietrza atmosferycznego** poprzez ustalenie zaopatrzenia w ciepło budynków z indywidualnych źródeł ciepła z zastosowaniem rodzajów instalacji i paliw zgodnie z przepisami odrębnymi (obecnie m.in.: rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe, uchwała nr 162/17 z 24 października 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, z późn. zm.) lub zaopatrzenie w ciepło budynków z sieci ciepłowniczej zasilanej z urządzeń ciepłowniczych zlokalizowanych poza obszarem Planu, po ich zrealizowaniu. Dopuszczono również zasilanie w energię elektryczną oraz ciepło z indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii zgodnie z przepisami odrębnymi tj. m.in. art. 15 ust. 4 z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, art. 6 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych a także ich funkcjonowaniu, art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2026 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych;
 - **zasady ochrony powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami** poprzez ustalenie usuwania odpadów stałych zgodnie z przepisami odrębnymi;
 - **zasady ochrony zdrowia ludzi** – powyższe zasady, a także ustalenie zaopatrzenia w wodę do celów bytowych w oparciu o komunalne urządzenia zaopatrzenia w wodę;
 - w zakresie ochrony **funkcjonowania przyrodniczego** ustalono:
 - o ochronę przed zmianą zagospodarowania terenów otwartych położonych w Systemie Przyrodniczym Gminy – ustalono tereny rolne z zakazem zabudowy,
 - o obowiązek zachowania części powierzchni działek budowlanych jako powierzchni biologicznie czynnej (pbc) na poziomie minimum:
 - 70% w terenach oznaczonych symbolem literowym MNW, położonych w obszarze Natura 2000 i terenie 6MNW,
 - 60% w terenach oznaczonych symbolem UR oraz symbolem literowym MNW położonych poza obszarem Natura 2000,
 - 50% w terenie oznaczonym symbolem U,
 - 40% w terenie oznaczonym symbolem U-KL oraz w terenach oznaczonych symbolem literowym RZM położonych w obszarze Natura 2000,
 - 30% w terenach oznaczonych symbolem literowym RZM, położonych poza obszarem Natura 2000,
 - 10% w terenach oznaczonych symbolem PEF.
- Biorąc pod uwagę ustalenia Planu w terenach: lasu – L oraz rolnictwa z zakazem zabudowy - RN nie dopuszczono zagospodarowania, które mogłoby spowodować pokrycie terenu przez materiały nieprzepuszczalne, ograniczyć zasilanie wód gruntowych oraz uniemożliwić wegetację roślin, zaś w terenach komunikacji – KDZ, KDL, KDD i KR, może dojść do zupełnej redukcji powierzchni biologicznie czynnej.

Jak wskazano wyżej obecnie część terenów już jest zabudowana i pokryta materiałami nieprzepuszczalnymi, a na części wyznaczono w obowiązujących aktach prawa miejscowego tereny zabudowy i komunikacji. Nowe, wyznaczone obecnie sporządzanym Planem, tereny zabudowy

i komunikacji zajmują około 64,6% powierzchni Planu, w tym tereny gdzie zgodnie z ustaleniami Planu możliwa jest realizacja zabudowy i utwardzenie terenu zajmują około 38,9% powierzchni Planu.

10. ANALIZA PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU MPZP NA ŚRODOWISKO I LUDZI, Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY

10.1. Przewidywane skutki realizacji ustaleń planu miejscowego na poszczególne elementy środowiska

Przewidywane skutki realizacji ustaleń Planu na ukształtowanie powierzchni terenu i gleby

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego (2000 r.) gmina Wąsewo leży w pasie Nizin Środkowopolskich, w makroregionie: Nizina Północnomazowiecka (318.6), mezoregionie: Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67). Międzyrzecze Łomżyńskie jest wysoczyzną moreny dennej. Rzeźba terenu, wynikająca z działalności akumulacyjnej lodowca (stadiału środkowopolskiego oraz stadiału Wkry i Mławy), a także działalności erozyjno-akumulacyjnej wód lodowcowych, została silnie przekształcona peryglacjalnie. Spowodowało to wyrównanie wcześniejszej niwelety. Znaczący wpływ na ukształtowanie terenu miała działalność akumulacyjna i erozyjna rzek.

Na terenie opracowania wyróżniono kilka jednostek morfogenetycznych. Większość terenów położona jest w obrębie wysoczyzny morenowej oraz równiny akumulacji wodnolodowcowej. Jeden z terenów usytuowany w miejscowości Zastawie położony jest w obrębie wału wzgórz akumulacji szczelinowej. Ponadto część niektórych terenów stanowią fragmenty dolin rzecznych.

Rzeźba terenu większości obszaru Planu nie została w sposób istotny przekształcona antropogenicznie. Niewielkie odkształcenia mogły powstać w wyniku prowadzenia prac polowych, a nieco większe przy realizacji zabudowań i dróg. W wyniku tych działań powstały niewielkie nasypy lub wykopy antropogeniczne. Pod względem ukształtowania terenu brak jest tu form wyróżniających się w krajobrazie.

Na terenie opracowania i w jego najbliższym otoczeniu nie zdiagnozowano zagrożenia wystąpienia ruchów masowych ziemi ze względu na małe spadki terenu oraz występowanie utworów geologicznych, które nie uplastyczniają się pod wpływem wody. Nie stwierdzono tu również występowania udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego lub innych kopalin, obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania tych złóż a także udokumentowanego podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Wierzchnią warstwę utworów powierzchniowych w gminie stanowią utwory czwartorzędowe. Miąższość utworów czwartorzędowych, stanowiących wierzchnią warstwę gruntu w gminie Wąsewo, jest różna, waha się od 100 do 200 m. Najstarszymi osadami czwartorzędu są piaski i mułki rzeczne peryglacjału. Na nich leżą kilkunastometrowej wysokości osady zlodowacenia środkowopolskiego. Pokrycie terenu gliną zwałową po przejściu lodowca spowodowało zupełne wyrównanie wcześniejszej niwelety. W obrębie obszarów Planu występują następujące utwory czwartorzędowe (na poziomie 0-4,5 m p.p.t.):

- gliny zwałowe piaszczyste (utwory czwartorzędowe, plejstocenu, zlodowacenia środkowopolskiego stadiału północnomazowieckiego) – są to utwory akumulacji lodowcowej, słaboprzepuszczalne lub nieprzepuszczalne, zwarte, w kontakcie z wodą miękkoplastyczne. Na powierzchni terenu występują w terenach 2RZM, 5RZM, 8RZM, 16RZM, 21RZM, 10MNW, 11MNW, 12MNW, 15MNW, 16MNW, U, a także na towarzyszących tym terenom, terenach komunikacji;
- piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe, piaski akumulacji szczelinowej, piaski kemów (utwory czwartorzędowe, plejstocenu, stadiału północnomazowieckiego) – utwory średnio zagęszczone i zagęszczone, o zmiennym składzie granulometrycznym. Utwory te, jako warstwa przypowierzchniowa, dominują na terenie gminy. Lokalnie budują wzgórza kemowe, równinę sandrową oraz pagórki moren (obszary, których wierzchnią warstwę gruntów stanowią piaski i żwiry pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego to tereny niewymienione w pozostałych kategoriach);
- piaski humusowe i namuły torfiaste (utwory czwartorzędowe, plejstoceni i holoceni) – utwory o zmiennej miąższości, miękkoplastyczne, występują w dolinach małych rzek (obecnie rowów), w wyniku częstego przesuszania najczęściej są to gleby mineralne – występują w obrębie dolin w terenach 3RZM, 7RZM, wschodnia część 20RZM, południowa część 26RZM, 27RZM, wschodnia część 29RZM, 2MNW, 6MNW, południowa część 22MNW, 23MNW, 24MNW, 1RN, 2RN, środkowo-zachodnia część U-KL.

W obrębie istniejących terenów komunikacji i części terenów zabudowy wierzchnią pokrywę glebową stanowią lokalnie nasypy gruntów antropogenicznych, najczęściej piasków i żwirów.

Wg Przeglądowej mapy geologiczno-inżynierskiej Polski (1955 r.) w gminie Wąsewo dominują korzystne warunki budowlane w obrębie terenów zbudowanych z utworów piaszczysto-żwirowych, żwirowo-kamienistych lub glin zwałowych o nachyleniu zboczy od 0-3%.

W obszarze Planu znaczącą część jego powierzchni zajmują użytki rolne. Przeważają grunty orne średnich i niskich klas bonitacyjnych – IV, V i VI klasy bonitacyjnej niepodlegające na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą zagospodarowania i użytkowania. Grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych (III) występują w terenie położonym w zachodniej części miejscowości gminnej (9RZM).

Gleby na obszarze opracowania są zagrożone zmianami spowodowanymi intensywnym wykorzystywaniem rolniczym (prace agrotechniczne tj. melioracje, drenaż, nawożenie). Na szczególnie istotne zagrożenia narażone są gleby słabe, które wymagają intensywnych zabiegów.

Plan adaptuje istniejące i wyznaczone w dotychczasowym prawie miejscowym tereny zabudowy i komunikacji oraz teren lasu i wybranych gruntów rolnych. Na tych terenach nie przewiduje się zasadniczych zmian ukształtowania terenu wynikających z realizacji ustaleń Planu. Pozostałe 64,6% powierzchni obszaru Planu obecnie zajęte przez tereny otwarte (grunty rolne, rzadziej pastwiska i zadrzewienia) będzie mogło zmienić formę użytkowania lub zagospodarowania, w wyniku realizacji jego ustaleń.

Na terenach, na których ustalenia Planu umożliwiają lokalizację nowych, w stosunku do stanu istniejącego i prawa miejscowego, obiektów budowlanych, może nastąpić niekorzystna zmiana struktury gleb oraz mogą wystąpić zmiany niwelety terenu o charakterze chwilowym lub stałym. Zasadniczo regulacje Planu generują zmiany krótkoterminowe związane z realizacją zabudowy (fundamentowaniem) i podziemnej infrastruktury technicznej.

Na terenach, gdzie planuje się wprowadzenie nowej zabudowy i terenach komunikacji, mogą wystąpić stałe zmiany związane z kształtowaniem niwelety terenu oraz na terenach zabudowy mogą również powstać krótkoterminowe lub trwale nasypy i wykopy powstałe w trakcie budowy. Na nowych terenach zabudowy przekształcenia będą dotyczyć głównie strefy przypowierzchniowej - najczęściej do 2,0 m p.p.t. Będą związane z ewentualnym podpiwniczeniem budynków oraz instalacją podziemnych przewodów infrastruktury technicznej. Przy czym rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, z którą wiąże się bezpośrednio prowadzenie głębokich wykopów, dotyczyć będzie przede wszystkim istniejących i wyznaczonych w obowiązujących aktach prawa miejscowego dróg publicznych. Na działkach budowlanych będą jedynie prowadzone przyłącza, a także będą wykonywane wykopy związane z fundamentowaniem budynków. Ponadto w obrębie terenów zabudowy, w skutek realizacji nowych obiektów budowlanych dopuszczonych Planem, mogą nastąpić stałe zmiany warunków podłoża - usunięcie warstwy próchnicznej (o ile występuje) oraz zagęszczanie i uszczelnianie gruntów (co skutkuje ograniczeniem ruchu wody i tlenu w glebie, zmniejszeniem odporności na suszę roślin, ograniczeniem pobierania składników pokarmowych przez nie, a w skrajnych przypadkach może prowadzić do zahamowania wzrostu oraz zamierania i usychania korzeni roślin).

Występujące w obszarach Planu grunty są w dużej części korzystne dla posadowienia standardowych budowli. Dotyczy to wyżej określonych terenów zbudowanych z piasków, żwirów i glin zwałowych. Na tych obszarach nie przewiduje się więc potrzeby przeprowadzenia prac uzdatniających takich jak wymiana lub nasypywanie gruntu. Na gruntach o mniej korzystnych warunkach dla budownictwa położonych w obrębie dolinek niewielkich cieków istnieje natomiast możliwość nasypywania gruntów przepuszczalnych w celu uzdatnienia terenu na potrzeby zagospodarowania związanego z zabudową terenu (pod warunkiem spełnienia wymogu określonego w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, że wody opadowe nie będą spływały na nieruchomości sąsiednie).

Na planowanych terenach elektrowni słonecznych również nastąpią zmiany spowodowane trwałą likwidacją użytków rolnych, a co z tym związane także zmiana struktury gleby. W okresie budowy farm fotowoltaicznych może nastąpić ubicie gruntu spowodowane pracą ciężkiego sprzętu budowlanego, jednak po fazie budowy tereny te zostaną bądź obsiane mieszkanką traw, bądź samoistnie zarosną roślinnością, która się tu pojawi w drodze sukcesji. Wegetacja roślin niskich

na tym terenie, szczególnie w przypadku ich rzadkiego koszenia, będzie sprzyjać powolnemu odtwarzaniu warstwy próchniczej gleby. Niewielkie zmiany będą tu podstawowo związane z wbiciem do gruntu konstrukcji mocujących w formie metalowych słupków, do których przykręcane są panele fotowoltaiczne (panele fotowoltaiczne są montowane na lekkich konstrukcjach stalowych niewymagających fundamentowania). Większość powierzchni gruntu terenu elektrowni słonecznych nie zostanie stale zmieniona. Wystąpią natomiast przekształcenia chwilowe związane z realizacją podziemnej infrastruktury technicznej – głównie przewodów elektroenergetycznych. Rozmiar tych przekształceń będzie zależał od przebiegu i parametrów realizowanych obiektów (średnicy i długości) oraz przyjętych metod ich budowy. Niewielkie stałe zmiany rzeźby terenu mogą dotyczyć kształtowania powierzchni gruntu w przypadku realizacji stałej drogi wewnętrznej.

Przewidywane przekształcenia ukształtowania terenu dotyczą obszarów o mało wyróżniającą się niwelecie. Nie przewiduje się lokalizacji nowego zagospodarowania na obszarach odznaczających się większymi walorami ze względu na rzeźbę terenu.

W wyniku realizacji ustaleń Planu nastąpi wyłączenie części gruntów rolnych z produkcji, w związku z planowaną zmianą przeznaczenia gruntów rolnych na inne cele. Zakres wyłączeń będzie dotyczył tylko gleb średnich i niskich klas bonitacyjnych, niepodlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Jednym z czynników mających wpływ na powierzchnię ziemi jest **wytwarzanie odpadów**. Oddziaływanie ustaleń Planu w zakresie wytwarzania i składowania odpadów zostało przedstawione w rozdziale 10.2.

W związku z brakiem na przedmiotowym terenie udokumentowanych złóż kopalin w prognozie nie przedstawiono wpływu realizacji ustaleń Planu na ich zasoby i racjonalne wykorzystanie.

Przewidywane skutki realizacji ustaleń Planu na bilans wód podziemnych

Obszar Planu znajduje się w **dorzeczu Narwi**, odwadniany jest zaś przez cieki III i IV rzędowe. Obszary Planu położone w części północnej i środkowo-zachodniej gminy odwadniane są podstawowo przez rzekę (Potok) Czerną (JCWP nr RW200017265689) i jej dopływy (całkowita długość tego JCWP to 20,7 km, a obszar zlewni wynosi prawie 50 km²). Tereny położone w części południowej i środkowo-wschodniej znajdują się w zlewni rzeki Ostrówek (Kabot) (JCWP nr RW2000172657129, całkowita długość tego JCWP to 32,5 km, a obszar zlewni wynosi prawie 95 km²) oraz rzeki Wymakracz (JCWP nr RW200010265729, całkowita długość tego JCWP to 55,3 km, a obszar zlewni wynosi prawie 146,9 km²). Obszary położone w sołectwach Rososz i Brzezienko odwadniane są przez rzekę Orz (JCWP nr RW200017265652). Rzeki znajdujące się na terenie gminy to niewielkie cieki, których koryta zostały w znacznym stopniu uregulowane. Potok Czarna wypływa u podnóża wzgórza kemowego we wschodniej części gminy, a następnie w części zachodniej przecina wał moreny czołowej tworząc przełomy. Kabot bierze swój początek w pobliżu miejscowości Bagatele, zaś Wymakracz w gminie Ostrów Mazowiecka w pobliżu miejscowości Stok.

Dla ww. rzek nie opracowano Mapy ryzyka powodziowego i Mapy zagrożenia powodziowego i tym samym nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W obszarze Planu brak jest znaczących zbiorników wód płynących bądź stojących. W terenie położonym w miejscowości Rososz i jednym z terenów położonych w miejscowości Zastawie (dz. ewid. 99/2) znajdują się niewielkie stawy.

Obszar gminy Wąsewo położony jest w obrębie **Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 51** złożonej z pięciu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudnoprzepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu.

Pierwszy poziom wodonośny występuje do głębokości około 44 m p.p.t., zasilany jest przez wody opadowe. Jest on praktycznie nieizolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilanie wodami opadowymi. Deformacje pierwotnego zwierciadła wody wywoływane są przez melioracje, drenaż, brak stałej pokrywy roślinnej w obrębie gruntów ornych, a także są związane z istnieniem na terenie gminy odkrywkowych wyrobisk piasku i żwiru. Wg „Planu przeciwdziałania skutkom suszy” (2021 r.) większość gminy Wąsewo jest silnie zagrożona suszą (łącznie rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną), jedynie w obszarach Planu położonych w miejscowości Grębki zagrożenie jest słabe. Największe zagrożenie – ekstremalne dotyczy w gminie suszy rolniczej, suszą hydrologiczną obszar gminy zagrożony jest umiarkowanie, a suszą hydrogeologiczną – słabo. Istnieje więc największe zagrożenie suszą rolniczą, której powodem są wydłużające się okresy braku opadów (a także występowanie opadów nawalnych, których wysuszone gleba nie jest w stanie zaabsorbować), co prowadzi do niewystarczającej ilości wody w glebie potrzebnej dla prawidłowego rozwoju roślin. Zagrożenie

występowania okresów, kiedy poziom wód w rzekach i innych zbiornikach wodnych obniży się poniżej stanu średniego, jest na umiarkowanym poziomie. Najmniejsze zaś zagrożenie dotyczy obniżenia poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. W ww. opracowaniu, w obszarach Planu, nie zaplanowano działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Pozytywny wpływ na zahamowanie zmian stosunków wodnych ma zachowanie na terenie gminy dolin cieków wodnych, a także kompleksów leśnych.

Na dużej części obszarów Planu głębokość lustra pierwszego poziomu wodonośnego wynosi od 5 do 10 m p.p.t. Na terenach położonych nieco niżej od 2 do 5 m p.p.t., natomiast w rejonie dolin cieków od 1 do 2 m p.p.t. Ze względu na brak intensywnych opadów śniegu w okresie zimowym w ostatnich latach, obserwuje się obniżenie się lustra wód gruntowych.

Kolejne poziomy wodonośne są izolowane od powierzchni terenu przez utwory trudnoprzepuszczalne. Ich zasilanie odbywa się na drodze przesączania się wód przez utwory trudnoprzepuszczalne, a także lokalnie przez okna hydrogeologiczne. Bazą drenażową tych poziomów jest rzeka Narew oraz jej główne dopływy. Na głębokości od 56 do 201 m p.p.t. znajduje się piętro trzeciorzędowe - paleogeńsko-neogeńskie. Piętro to zasilane przez przesączanie się wód z piętra czwartorzędowego oraz infiltrację wód opadowych na wychodniach piasków miocenu, oligocenu i eocenu poza obszarem jednostki.

Zagrożeniem ilościowym dla wód niższych poziomów wodonośnych jest pobór wód podziemnych na potrzeby bytowe i gospodarki.

Wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego w obrębie JCWPd nr 51 wykorzystano dotychczas 9% zasobów tego zbiornika.

W obszarze gminy znajduje się udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 221 - Dolina Kopalna Wyszaków. Został on udokumentowany w 2013 r. Sporządzona dokumentacja tego zbiornika określa warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych (proponowany obszar ochrony ma obejmować 48 km² - proponowane zakazy i nakazy nie przewidują likwidacji istniejących zakładów ani ograniczenia powierzchni produkcji rolnej, a raczej wskazują na konieczność wprowadzania zmian sposobu użytkowania ukierunkowanych na zmianę technologii, ograniczenie emisji itp. Ograniczenia lokalizacyjne dotyczą nowych, uciążliwych inwestycji stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, które powinny być wykonywane poza obszarami ochronnymi). Jest to zbiornik składający się z 3, 4 warstw piaszczysto-żwirowych wypełniających strukturę doliny kopalnej. Spływ wód do tego zbiornika następuje z kierunku północnego. Najczęściej spotykana głębokość studni wynosi 100 m. Obszary Planu położone w środkowej i południowej części gminy (za wyjątkiem obszarów usytuowanych w m. Grębki) znajdują się w zasięgu tego zbiornika.

W utworach trzeciorzędowych - paleogeńsko-neogeńskich został wstępnie zidentyfikowany nieudokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 - Subniecka Warszawska. Jest on przykryty przez półprzepuszczalne osady pliocenu i złożone strukturalnie osady czwartorzędowe.

Oba ww. zbiorniki nie podlegają obecnie ochronie prawnej.

Wody podziemne stosunkowo łatwo ulegają przekształceniom ilościowym wskutek działalności inwestycyjnej ingerującej bezpośrednio lub pośrednio w środowisko wodne. Najczęściej deformacji ulega pierwszy poziom wód - tzw. wody gruntowe, co jest spowodowane prowadzeniem prac ziemnych, budową i pogłębianiem rowów melioracyjnych lub budową kanalizacji deszczowej, regulacją koryt rzecznych, zmianą struktury gleb, zmniejszeniem pokrycia gleb roślinnością wysoką, a także ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej na gruncie rodzimym. Deformacje kolejnych poziomów wodonośnych spowodowane są poborem wód do celów bytowych lub technologicznych. Na obszarze Planu głównymi czynnikami mogącymi lokalnie wpłynąć na bilans wód może być: ograniczenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, odwodnienia związane z realizacją podziemnej infrastruktury technicznej i zabudowy oraz pobór wody.

Jednym z głównych zagrożeń dla bilansu wodnego w obszarze Planu będzie ograniczenie infiltracji wód opadowych i roztopowych na terenach zaplanowanych w Planie do zabudowy i komunikacji (z wyłączeniem elektrowni słonecznych), a w obowiązującym prawie miejscowym przeznaczonych do zachowania istniejącego użytkowania rolniczego (na tych terenach powierzchnia biologicznie czynna zostanie ograniczona w stosunku do istniejącego i planowanego zagospodarowania w obowiązujących planach miejscowych o niecałe 39% powierzchni obszaru Planu). Na tych terenach część gruntu będzie mogła zostać pokryta przez materiały nieprzepuszczalne, przy czym potencjalnie największy ubytek tej powierzchni będzie występował na terenach zabudowy zagrodowej (60-70% działki budowlanej), zaś najmniejszy na terenach zabudowy mieszkaniowej (30-40% działki budowlanej). Ubytek wody deszczowej będzie dotyczył wody, która odparuje bezpośrednio z terenów utwardzonych oraz wody zebranej z powierzchni szczelnych terenów dróg i komunikacji

drogowej wewnętrznej i odprowadzonej do otwartych lub zamkniętych systemów odprowadzania wód. Wody deszczowe o małym stopniu zanieczyszczenia z terenów zabudowy będą podstawowo bezpośrednio odprowadzane do gruntu, co będzie wpływać stabilizująco na poziom wód gruntowych, pomimo ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej. Retencja wód w terenach zabudowy będzie zależała, nie tylko od zachowanej powierzchni biologicznie czynnej, ale także od sposobu jej zagospodarowania i użytkowania, na co ustalenia planu miejscowego nie mają wpływu. Im roślinność będzie bardziej wielopiętrowa, a użytkowanie powierzchni biologicznie czynnej bardziej ekstensywne (ograniczone koszenie muraw, lokalnie będą pozostawiane opadłe liście), tym retencja wód opadowych może być większa.

W obszarach elektrowni słonecznych nastąpi niewielki ubytek powierzchni gruntu pokrytej na stałe elementami zabudowy i ograniczającej retencję wód. Pomimo ustalenia w Planie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 10% powierzchni działki budowlanej, znaczna część gruntu w tych terenach będzie pokryta przez niską roślinność porastającą tereny wokół i pod panelami fotowoltaicznymi, z obecnością której będzie związane wykształcenie warstwy próchniczej gleby. Pokrycie terenu trawą spowoduje zwiększenie szorstkości terenu i korzystnie wpłynie na mikroretencję, ograniczając prędkość spływu powierzchniowego. Nie przewiduje się zatem w tych terenach ograniczenia zasilania wód podziemnych wodami opadowymi i roztopowymi, w stosunku do stanu istniejącego. Niewielki ubytek wody opadowej będzie dotyczył wody, która odparuje bezpośrednio z powierzchni paneli fotowoltaicznych, a także z terenów utwardzonych stanowiących dojazdy wewnętrzne. Biorąc pod uwagę, iż panele fotowoltaiczne są montowane pod kątem umożliwiającym spływ wód z ich powierzchni, większość tych wód spłynie na powierzchnię gruntu, która może je w pewnym stopniu retencjonować. Poziom retencji w tych terenach ulegnie zwiększeniu, w stosunku do obecnej retencji na gruntach rolnych, dzięki pojawieniu się stałej roślinności i warstwy próchniczej gleby.

Swobodne zasilanie wód gruntowych wodami opadowymi i roztopowymi będzie miało miejsce na zachowanych w Planie terenach lasu i rolnictwa z zakazem zabudowy. Dodatkowo w terenie lasu (pod warunkiem odtworzenia drzewostanu) wody mogą być retencjonowane, przy czym poziom retencji będzie zależał od rodzaju drzewostanu (największy poziom retencji występuje w lasach liściastych).

W Planie wprowadzono również dopuszczenie realizacji zbiorników retencyjnych na działkach budowlanych, które sztucznie zatrzymują nadmiar wód, ograniczając ich spływ do niższych części zlewni. Realizacja małych zbiorników retencyjnych w obrębie działek budowlanych jest rekomendowana jako jeden z właściwych sposobów zagospodarowywania wód opadowych w rejonie, na który opadają. Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, iż ustalenia Planu stwarzają warunki do zwiększenia retencyjności w terenach zabudowy.

Szczególnie istotna, dla utrzymania istniejącego poziomu zwierciadła wody gruntowej, jest obecność roślinności wysokiej, która poprzez swoje funkcjonowanie wpływa na naturalną retencję wód oraz hamuje spływ powierzchniowy i podziemny. Obecnie w obszarach Planu zieleni wysoka występuje nielicznie, las porasta fragment terenu U-KL, ponadto zadrzewienia występują lokalnie na terenach istniejącej zabudowy i miejscowo na nieużytkowanych gruntach rolnych. Tereny otwarte są obecnie głównie obszarami o przewadze spływu powierzchniowego i podziemnego wód nad retencjonowaniem. Z powstaniem nowych terenów zabudowy na gruntach rolnych, poza utratą części powierzchni biologicznie czynnej, będzie się wiązał wzrost ilości roślin nie sezonowych – darni oraz drzew i krzewów, a także wykształcenie warstwy próchniczej gleby, co może przyczynić się do poprawy warunków retencji roślinnej.

Kolejnym czynnikiem mogącym wpływać na bilans wód gruntowych jest drenaż wód podziemnych związany z pracami ziemnymi prowadzonymi przy realizacji kanalizacji sanitarnej, przewodów wodociągowych, kabli różnego typu oraz fundamentowaniu. Powyższe urządzenia i elementy konstrukcyjne prowadzone poniżej zwierciadła wody gruntowej, a w szczególności przepuszczalna strefa gruntu wokół nich działają jak dren. Do drenażu wód gruntowych może dojść na terenach, gdzie poziom wód gruntowych jest wysoki a wody gruntowe znajdują się pod trudnoprzepuszczalną warstwą gruntu. W granicach obszarów Planu lokalnie występują grunty trudnoprzepuszczalne, jednak poziom wód gruntowych jest w większości tych terenów niski.

Ogólna powierzchnia terenów zabudowy w gminie, planowana w obowiązujących i aktualnie sporządzanym Planie, jest nieduża w stosunku do powierzchni terenów rolnych i leśnych. Dlatego

nieduże zmniejszenie powierzchni zasilania wód nie będzie powodowało kumulacji negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się znaczącego ograniczenia zasilania wód gruntowych wodami deszczowymi i roztopowymi oraz znaczącego zwiększenia odpływu do wód powierzchniowych, co mogłoby wpływać na zwiększenie poziomu wód w rzekach (zwiększać zagrożenie powodziowe w niższych częściach doliny), a zmniejszać naturalną retencję terenu (przyczyniając się do eskalacji zjawiska suszy w gminie).

W wyniku realizacji zaplanowanej zabudowy zwiększy się zapotrzebowanie na wodę. Podstawowo Plan zakłada, że woda będzie czerpana z gminnych ujęć wody, o ile istnieją warunki do podłączenia budynków do sieci. Ponieważ dominująca część terenów zabudowy wyznaczonych w Planie przylega do dróg, wzdłuż których położone są przewody wodociągowe, dlatego należy założyć, że woda na potrzeby planowanych terenów zabudowy będzie czerpana przede wszystkim z ww. gminnych ujęć wód. Zatem realizacja ustaleń Planu w zakresie poboru wody będzie przede wszystkim oddziaływać na obszary położone poza granicami Planu i przyczyniać się do długoterminowego, niedużego zwiększenia lei depresyjnych wokół istniejących gminnych ujęć wód podziemnych. Ze względu, iż niewielka część wyznaczonych terenów zabudowy znajduje się poza zasięgiem istniejącej sieci wodociągowej, w Planie dopuszczono tymczasowo, do czasu realizacji sieci wodociągowej, indywidualny pobór wód. Na tych terenach może dojść do lokalnego obniżenia poziomu użytkowego wód podziemnych związanego z poborem wody. Nie przewiduje się natomiast zasadniczego oddziaływania realizacji terenów elektrowni słonecznych związanego z poborem wód. Funkcjonowanie instalacji fotowoltaicznych wymaga ich oczyszczenia 1 lub 2 razy w roku i w tym zakresie zostanie podstawowo zwiększony pobór wody. Zapotrzebowanie na wodę będzie więc znikome. Dodatkowo woda ta w większości spłynie do gruntu.

Na obszarze Planu nie występują naturalne cieki, zatem ustalenia dokumentu nie generują bezpośrednich zmian naturalnego układu hydrologicznego. Ponadto w obszarach Planu znajdują się dwa stawy. W Planie, w celu ochrony obszaru zasilania tych stawów, wyznaczono nieprzekraczalne linie zabudowy, uniemożliwiające lokalizację budynków w ich najbliższym sąsiedztwie. W wyniku planowanego zagospodarowania nie przewiduje się istotnego zwiększenia ilości wód opadowych zasilających lokalne rzeki (w wyniku szybkiego odpływu wód), może natomiast zwiększyć się zasilanie związane z odprowadzaniem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni (oddziaływanie to nie będzie miało miejsca w przypadku realizacji przynależnych do gospodarstw domowych przydomowych oczyszczalni ścieków, które zostały dopuszczone do realizacji na obszarze Planu).

Reasumując, ponieważ w gminie Wąsewo nadal zostały zachowane bardzo duże obszary zasilania wód, a także zachowano obszary jej retencji, dopuszczone Planem zmiany zagospodarowania będą oddziaływać w sposób lokalny, przyczyniając się miejscowo do niedużych zmian bilansu wód podziemnych. Ponadto realizacja ustaleń Planu może przyczynić się w przyszłości do niewielkiego zwiększenia leja depresyjnego wokół gminnych ujęć wód podziemnych.

Przewidywane skutki realizacji ustaleń Planu na klimat

W gminie Wąsewo przeważają wiatry zachodnie. Najrzadziej natomiast występują wiatry północne i północno-wschodnie. Najsilniejsze wiatry występują w półroczu zimowym.

Średnia temperatura wynosi obecnie około 11°C, w okresie ostatnich 50 lat wzrosła o około 3,3°C (z 7,7°C w 1984 r.). Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią dobową temperaturą oscylującą pomiędzy 14 a 24°C, najzimniejszym zaś styczeń ze średnią dobową temperaturą oscylującą pomiędzy -4 a 0°C. W ciągu ostatnich 50 lat znacznie wzrosła ilość anomalii temperatury w zakresie temperatur wysokich.

Najwięcej dni z opadem występuje w lipcu i maju. Suma rocznych opadów stopniowo spadała w ciągu ostatnich 50 lat z 690,5 mm w 1984 r. do 668 mm w 2024 r. (dane: www.meteoblue.com).

Klimat lokalny jest związany z ukształtowaniem i pokryciem terenu. Na obszarze opracowania dominują korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa i życia ludzi. Obszary wzgórz i równiny akumulacji szczelinowej oraz wysoczyzny morenowej, są dobrze nasłonecznione oraz przewietrzane.

Do tej pory na większości obszarów Planu zaszyły stosunkowo nieduże lokalne zmiany klimatyczne. Główne zmiany są spowodowane występowaniem rozległych terenów otwartych z sezonową niską roślinnością, co powoduje, że tereny te nagrzewają się w ciągu dnia w okresie letnich upałów, mają stosunkowo niską wilgotność powietrza, a także mogą w ich obrębie występować silne wiatry. Intensywność zabudowy w obrębie istniejących terenów zabudowy jest stosunkowo nieduża. Nie wpływa więc zasadniczo negatywnie na stan lokalnego klimatu.

W związku z realizacją ustaleń sporządzanego Planu mogą nastąpić zmiany w lokalnym klimacie, a ich wielkość będzie zależała od intensywności zagospodarowania antropogenicznego. Najistotniejsze zmiany topoklimatu przewiduje się na planowanych terenach zabudowy RZM i U-KL, gdzie dopuszczono redukcję powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 60-70% powierzchni działki budowlanej. Planowane zmiany dotychczasowego użytkowania tych terenów mogą spowodować miejscowo zmiany mezoklimatu w kierunku klimatu o cechach charakterystycznych dla obszarów zurbanizowanych. Pokrycie terenu przez materiały nieprzepuszczalne, w tym budynki, spowoduje miejscowo powstanie w okresie letnich upałów zjawiska przegrzewania, związanego z szybkim nagrzewaniem się ww. powierzchni sztucznych i szybkiego oddawania przez nie ciepła. Sprzyja temu brak zjawiska zacieniania, które występuje w otoczeniu drzew i krzewów (obecność drzew ogranicza nagrzewanie się powierzchni sztucznych takich jak asfalt, beton, mury, dachy). Z ograniczonym udziałem roślinności związana jest również mała wilgotność powietrza, gdyż wody deszczowe na takich terenach szybko odparowują lub są splukiwane. W zależności więc od tego jaka zostanie nasadzona roślinność w obrębie wymaganej w Planie powierzchni biologicznie czynnej na tych terenach, to zjawisko to może być mniej lub bardziej modyfikowane. W przypadku gdyby nasadzono tu roślinność wysoką, mogłaby ona zacieniać część sztucznych nawierzchni, ograniczając jej nagrzewanie, a w skutek parowania wody z powierzchni liści obniżać temperaturę. Natomiast niska roślinność miałaby minimalny wpływ na opisane warunki termiczne.

Mniejsze zmiany topoklimatu mogą wystąpić na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, gdzie dopuszczono redukcję powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 30-40% powierzchni działki budowlanej. Zachowanie w tych terenach 60-70% udziału powierzchni biologicznie czynnej będzie łagodzić skutki zwiększenia powierzchni terenów pokrytych materiałami sztucznymi.

Planowane zmiany zagospodarowania wynikające z realizacji terenów elektrowni słonecznych mogą spowodować nieznaczne zmiany w topoklimacie. Biorąc pod uwagę planowane zagospodarowanie tj. pokrycie tych terenów przez niskie panele fotowoltaiczne, którym będzie towarzyszyła stała niska roślinność, nie przewiduje się zmiany w zakresie przewietrzania. Zmniejszy się niewątpliwie nasłonecznienie gruntu pod panelami, co ograniczy szybkie odparowywanie wody (osuszanie gruntu). Woda z gruntu będzie więc odparowywać powoli, co może spowodować zwiększenie wilgotności powietrza przy ziemi. Panele słoneczne przekształcają jednak dużą część nasłonecznienia na ciepło, co będzie powodować lokalne, nad nimi, podniesienie temperatury i spadek wilgotności. Badania prowadzone w tym zakresie wykazały, że wpływ ten jest niewielki.

Budowa farmy fotowoltaicznej jako źródła energii odnawialnej ma jednak też oddziaływanie pozytywne dla klimatu, gdyż realizuje politykę zmierzającą do obniżenia emisji zanieczyszczeń energetycznych do atmosfery (gazów cieplarnianych, ich gromadzenie się w atmosferze powoduje nagrzewanie się powietrza).

10.2. Przewidywane zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi wynikające z realizacji projektu Planu

Analizowany Plan wprowadza uregulowania prawne dotyczące lokalizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko. W obszarze całego Planu nie wyznaczono terenów produkcji, składów, magazynów lub usług i tym samym nie dopuszczono lokalizacji zakładów zaliczanych do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. Ponadto zakazano realizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych za wyjątkiem przedsięwzięć z zakresu uzbrojenia terenu, przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na terenach U-KL, PEF i RZM oraz wylesień mających na celu zmianę sposobu użytkowania terenu.

Przewidywane zagrożenia wynikające z wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz emisji hałasu

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje pomiarów poziomów substancji w powietrzu w odniesieniu do poszczególnych stref w województwie, a następnie je ocenia. Gmina Wąsewo znajduje się w strefie mazowieckiej w klasyfikacji jakości powietrza. Poniżej przedstawiono wyniki klasyfikacji tej strefy w 2024 r. Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza były wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines

tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Tabela 1. Klasy w strefie mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A - nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego, C - powyżej poziomu dopuszczalnego/docelowego oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5})

SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1 ²⁾

źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji pt. Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – Raport wojewódzki za rok 2024 r., GIOŚ 2025 r.

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa mazowiecka uzyskała klasę A

W ocenie za 2024 r. stwierdzono, że większość zanieczyszczeń atmosferycznych w strefie mazowieckiej mieści się w klasie A, co oznacza, że stężenia zanieczyszczeń w tej strefie nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, docelowych lub długoterminowych. Przekroczenie poziomu docelowego w strefie mazowieckiej stwierdzono dla bezo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ (w 2024 roku przekroczenie poziomu docelowego stwierdzono na jednym stanowisku pomiarowym - w Otwocku) oraz poziom celu długoterminowego ozonu. Pozostałe badane związki podlegające ocenie wg kryterium ochrony zdrowia (SO₂, NO_x i O₃ – poziom docelowy) również mieściły się w klasie A.

Wg przygotowanej przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy mapy wykonanej w oparciu o modelowanie matematyczne oraz metodę obiektywnego szacowania „Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM₁₀” w latach 2021-23 w rejonie gminy Wąsewo średnioroczne stężenie tych pyłów wynosiło poniżej 20,4 µg/m³ (norma 40 µg/m³; dla porównania w 2020, 2019 r. i 2017 r. stężenie to wynosiło pomiędzy 15 a 25 µg/m³). Wg mapy „Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM_{2,5}” w latach 2021-22 w rejonie gminy średnioroczne stężenie pyłu PM_{2,5} wynosiło poniżej 10,4 µg/m³ (norma dla fazy II – 20 µg/m³; dla porównania stężenie to wynosiło w latach 2020-2022 - 10,5-12,4 µg/m³, w 2019 r. – 12,1-14,0 µg/m³, w 2017 r. – 15,0-17,5 µg/m³). Wg zaś mapy „Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P” w latach 2022-2023 w rejonie gminy średnioroczne stężenie B(a)P w pyłe wynosiło średnio poniżej 0,5 ng/m³ (norma wynosi 1,0 ng/m³, za przekroczenie normy uznaje się wartości powyżej 1,5 ng/m³, dla porównania w latach 2019-21 stężenie to wynosiło od 0,5 do 0,75 ng/m³, w 2017 r. w rejonie miejscowości Wąsewo odnotowano przekroczenie norm tego zanieczyszczenia, średnie roczne stężenia B(a)P wynosiło pomiędzy 1,5 a 2,0 ng/m³, a w pozostałej części gminy pomiędzy 1,31 a 1,49 ng/m³).

W latach 2016-2023 odnotowano w gminie Wąsewo, na podstawie modelowania krajowego, przekroczenie zawartości ozonu wg kryterium ochrony zdrowia w ostatnich 5 latach poziomu celu długoterminowego – średnia 8-godzinna, jak i kryterium ochrony roślin poziomu celu długoterminowego – AOT40. Poziom celu docelowego dla ozonu nie został przekroczony na co wskazują wyniki opracowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy na mapie wykonanej w oparciu o modelowanie matematyczne oraz metodę obiektywnego szacowania - stężenie O₃, wyrażone jako liczba dni w roku z przekroczeniem poziomu długoterminowego 120 µg/m³ przez wartości średnie 8-godzinne kroczące, uśrednione dla 3 lat to od 1 do 10 dni w 2023 r. (poziom docelowy to nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m³). Wartości zaś wskaźnika AOT40 dla O₃ uśrednionego dla okresu 5 lat (2019 – 2023) w rejonie opracowania to około 9 000,5 – 12 000,4 (µg/m³) h (norma wynosi zaś 6 000 (µg/m³) h). Źródłem ozonu w powietrzu jest przede wszystkim spalanie paliw w transporcie (samochodowym, w samolotach, lokomotywach spalinowych, sprzęcie budowlanym i ogrodowym), przemysł i duże źródła spalania, a także produkty chemiczne. W rejonie gminy Wąsewo główną przyczyną przekroczenia norm zawartości ozonu w troposferze jest napływ zanieczyszczeń z innych regionów. Na przekroczenie zawartości ozonu mają również wpływ warunki meteorologiczne - im cieplejszy rok tym to przekroczenie jest wyższe. Należy jednocześnie wskazać, iż w obszarach pozbawionych stałej roślinności wysokiej i z niskim poziomem wody gruntowej (takie tereny przeważają w obszarach Planu), które silnie i szybko się nagrzewają w ciągu dnia, temperatury powietrza są wyższe o kilka stopni w stosunku do tych w terenach zadrzewionych, zatem zawartość ozonu w powietrzu wzrasta.

Głównym źródłem pozostałych zanieczyszczeń powietrza w gminie (m.in. benzo(a)pirenu i pyłów zawieszonych) jest emisja niska-powierzchniowa, czyli pochodząca ze spalania paliw stałych w indywidualnych instalacjach zaopatrzenia w ciepło. Widać to bezpośrednio w wynikach badań prowadzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska - w okresie grzewczym wzrasta poziom zanieczyszczeń, zaś znacząco maleje latem. Zanieczyszczenia są również emitowane przez lokalne kotłownie obiektów użyteczności publicznej. Ponadto źródłem zanieczyszczeń jest pylenie z niepokrytych roślinnością gruntów ornych i dróg gruntowych, a także m.in. ruch pojazdów na drogach szybkiego ruchu – jak znajdująca się w obszarze gminy Wąsewo - droga krajowa

nr 60, której obecność najbardziej oddziałuje na tereny położone w jej sąsiedztwie. Na jakość powietrza w gminie ma również wpływ napływ zanieczyszczeń z innych, bardziej zanieczyszczonych, regionów, a także warunki atmosferyczne (utrzymywanie się w ostatnich latach wysokich temperatur powietrza w sezonie grzewczym obniża ilość spalanych paliw stałych i emisję zanieczyszczeń, zmniejszenie zaś ilości opadów i wilgotności powietrza wpływa na zwiększenie poziomu pylenia z terenów zaoranych pól uprawnych czy dróg gruntowych).

Istotne znaczenie dla jakości powietrza ma obecność stałej zieleni wysokiej, a także terenów otwartych. Roślinność, szczególnie w okresie wegetacyjnym, ma zdolność regeneracji powietrza, zaś duże powierzchnie terenów otwartych zapewniają możliwość rozpraszania i wywiewania zanieczyszczeń atmosferycznych. Drzewa pochłaniają i neutralizują substancje toksyczne, takie jak: dwutlenek węgla, dwutlenek siarki oraz metale ciężkie (ołów, kadm, miedź, cynk). Tereny otwarte, dominujące w obszarach Planu, stwarzają podstawowo warunki do przewietrzania, w tym wywiewania nadmiaru zanieczyszczeń. W obszarze Planu występuje niewiele zadrzewień mających znaczący wpływ na regenerację powietrza. Są to głównie zadrzewienia sosnowe, czasami mieszane. Położone w obszarze Planu i jego otoczeniu lasy i zadrzewienia iglaste - sosnowe mają nieco mniejszą zdolność do regeneracji powietrza (produkują nieco mniej tlenu, jednak dobrze pochłaniają pyły zawieszone) niż lasy liściaste (szczególnie te zbudowane z gatunków drzew o dużych liściach), wytwarzają one jednak korzystne dla zdrowia ludzi fitoncydy, przez co środowisko takich lasów jest pozbawione chorobotwórczych grzybów i wirusów.

Głównym źródłem pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w powietrzu w gminie jest więc emisja powierzchniowa - niska (zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł powierzchniowych stanowią do 50% wszystkich zanieczyszczeń powietrza), tj. pochodząca z indywidualnych pieców służących do zaopatrzenia w ciepło, w których mogą być spalane paliwa stałe, w tym również odpady. Pozostałymi źródłami są napływ zanieczyszczeń z innych regionów, pylenie z zaoranych pól i wtórny unos pyłu z powierzchni utwardzonych oraz emisja liniowa - komunikacyjna. Obszary Planu i sąsiadująca z nimi zabudowa nie są obsługiwane przez sieć ciepłowniczą, natomiast obszary Planu położone w północnej i środkowej części gminy są obsługiwane przez sieć gazową (w gminie 18,8% mieszkańców korzysta z sieci gazowej). Wpływa to na ograniczenie emisji powierzchniowej zanieczyszczeń.

W Programie ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu przyjętą uchwałą Nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. i zmienioną uchwałą Nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r. jako główne działania naprawcze wskazano:

- ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej,
- prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego,
- analiza ubóstwa energetycznego i doradztwo osobom ubogim energetycznie,
- kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej (aktualnie obowiązuje uchwała Nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, ze zmianą przyjętą uchwałą Nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.) oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych,
- edukacja ekologiczna,
- zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego,
- ograniczanie wtórnej emisji pyłu - czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich i gminach miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa.

Ponadto przedstawiono przykłady dobrych praktyk wspomagających obniżanie stężeń szkodliwych substancji w powietrzu. W zakresie planowania przestrzennego uwzględnianie dobrych praktyk ma na celu takie wyznaczanie zabudowy i zagospodarowania terenu w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach miejscowych, aby umożliwić ograniczenie emisji pyłów poprzez:

- **ustalenie minimalnego współczynnika terenów biologicznie czynnych (zieleni) na poziomie nie mniejszym niż 20% w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,**
- **wprowadzanie zieleni ochronnej i urządzonej** (w szczególności w otoczeniu placówek edukacyjnych zlokalizowanych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu) oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszarów zabudowanych (place, skwery, „zielone” miejsca wypoczynku dla dzieci i osób starszych),
- **tworzenie tzw. zielonej infrastruktury,**

- zachowanie istniejących terenów zieleni i terenów wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
- zmniejszanie liczby koszeń terenów zielonych, zakładanie łók kwietnych,
- **ustalanie sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej** w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym bądź instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
- wprowadzanie ograniczeń w zakresie stosowania paliw stałych,
- **modernizowanie układu komunikacyjnego** celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centra miast, stosowanie zieleni wysokiej (szpalerów drzew) wzdłuż dróg, w szczególności w terenie zabudowanym,
- reorganizację układu komunikacyjnego oraz wprowadzanie stref ograniczających ruch samochodowy w ścisłych centrach miast,
- zapewnienie obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w miastach,
- zatrudnianie urbanistów,
- ograniczanie możliwości powstawania inwestycji usługowych zwiększających zanieczyszczenie powietrza wokół placówek szkolno-wychowawczych (np. dyskontów handlowych i parkingów).

GIOS prowadzi badania poziomu hałasu w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu w wybranych punktach województwa, a także w wybranych latach. Instytucja ta jest zobowiązana do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nieobjętych obowiązkiem opracowywania strategicznych map akustycznych (zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska mapy te sporządza się dla miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców, a także głównych dróg, linii kolejowych i lotnisk). W rejonie obszaru Planu nie przeprowadzono do tej pory oceny stanu akustycznego. Rolniczy charakter terenów opracowania oraz mała intensywność zabudowy i małe zaludnienie powodują, że obszar ten należy do rejonów mało narażonych na uciążliwości związane z hałasem. Głównymi źródłami hałasu w obszarach Planu są czynności wykonywane codziennie, związane z użytkowaniem terenów zabudowy i pracami rolniczymi. Dodatkowe źródła emisji hałasu to ruch samochodowy na drogach. W pobliżu obszarów Planu przebiegają najczęściej drogi o małym lub umiarkowanym natężeniu ruchu niestanowiące ponadnormatywnych uciążliwości hałasowych. Największym ruchem pojazdów odznacza się droga krajowa nr 60, w rejonie której położone są obszary usytuowane w Rzęśniku Szlacheckim. Wg Generalnego Pomiaru Ruchu z lat 2020/2021 drogą tą na odcinku od Różana do Ostrowi Mazowieckiej w ciągu doby przemieszczało się 4949 pojazdów silnikowych, co jak na drogę krajową klasy głównej jest dość małym natężeniem. Dla porównania na odcinku tej drogi „Maków Mazowiecki – przejście” drogą tą przemieszczało się 11 158 pojazdów silnikowych. Porównując dane dla innych dróg krajowych, ilość pojazdów wzrosła umiarkowanie w ostatnich latach. W 2015 r. przejeżdżało tą drogą w ciągu doby 3560 pojazdów silnikowych. Podstawowo przejeżdżają na tym odcinku samochody osobowe, o umiarkowanej uciążliwości hałasowej. Samochody ciężarowe, autobusy i ciągniki powodujące znaczące uciążliwości hałasowe, stanowią niecałe 25% pojazdów tu się poruszających. Biorąc pod uwagę analogiczne pomiary hałasu wykonane dla dróg o podobnym natężeniu pojazdów (w tym Lokalne mapy hałasu dla części gminy Leszno oraz miast Łosice i Sokołów Podlaski na terenie województwa mazowieckiego na podstawie pomiarów hałasu drogowego wykonane odpowiednio w latach 2021-23 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, GIOS, 2022-2024 r.), należy stwierdzić, iż w rejonach opracowania najprawdopodobniej nie występuje przekroczenie norm akustycznych jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej ze statym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej i szpitali w miastach, jak i terenów o dopuszczalnym większym poziomie hałasu.

W pobliżu obszaru Planu oznaczonego symbolem U-KL, ale poza granicami administracyjnymi gminy Wąsewo, znajduje się Lądowisko Grądy w Antoniewie. Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Ostrów Mazowiecka na lata 2022-2025 na lotnisku tym odbywają się szkolenia i loty widokowe (balonem, paralotnią, samolotem). Wg ww. dokumentu emitowany hałas ma charakter lokalny i nie stanowi zagrożenia hałasem dla mieszkańców.

Z realizacją planowanej, w obecnie sporządzanym Planie, zabudowy będzie potencjalnie związana emisja zanieczyszczeń wynikająca z zaopatrzenia budynków w ciepło. W sporządzanym dokumencie znalazło się jednak szereg rozwiązań, mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, stanowiących dobre praktyki z zakresu planowania przestrzennego wskazane w Programie ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. W obszarze Planu ustalono zaopatrzenie w ciepło budynków podstawowo z indywidualnych instalacji, ponieważ w gminie brak

jest zbiorczego systemu zaopatrzenia w ciepło, nie mniej uwzględniono tzw. uchwałę antysmogową przyjętą dla województwa mazowieckiego, wskazując zastosowanie rodzajów instalacji i paliw zgodnie z ww. uchwałą a także dopuszczono wykorzystanie sieci zbiorczych w sytuacji gdyby zostały zrealizowane. W ww. uchwale antysmogowej wykluczono stosowanie wysokoemisyjnych paliw konwencjonalnych takich jak węgiel brunatny i jego pochodnych, węgiel kamienny w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm, paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% oraz mulów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, oraz nakazano eksploatację instalacji spełniającej normy emisji zanieczyszczeń. Wymagania dla pieców na paliwa stałe będących w sprzedaży reguluje *rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe* określone m.in. w celu stosowania takich substancji i rozwiązań technicznych, które minimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko tych urządzeń w okresie ich użytkowania i po zużyciu. Ponadto wskazano w Planie na możliwość dywersyfikacji źródeł energii i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych montowanych na potrzeby indywidualne, a także zaopatrzenia ludności z elektrowni słonecznych. Wprowadzone zapisy wykluczają stosowanie w nowych budynkach najbardziej niekorzystnych dla środowiska paliw stałych i nisko wydajnych pieców, powodujących znaczące zwiększenie emisji niskiej z terenów zabudowy.

Dodatkowo zaplanowanie niskiej oraz ekstensywnej lub umiarkowanie intensywnej zabudowy (maksymalnie do 9 m wysokości, jedynie w większości terenów RZM dopuszczono lokalizację budynków gospodarczych i inwentarskich o wysokości do 12 m) oraz ustalenie wymogu zachowania powierzchni biologicznie czynnej w terenach zabudowy na minimalnym poziomie od 30 do 70% działki budowlanej, będzie sprzyjało przewietrzaniu terenów zabudowy w gminie i ewentualnemu wywiewaniu zanieczyszczeń z terenów zabudowy, gdzie na stałe przebywają ludzie. Poza przewietrzaniem na tych obszarach, jak również na zachowanych w Planie terenach rolnictwa i lasu w okresie wegetacyjnym, będzie następowała regeneracja powietrza.

W Planie w prawidłowy sposób ustalono ochronę akustyczną dla terenów zabudowy przyporządkowując poszczególnym terenom właściwe dla nich normy akustyczne określone w *ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*.

Jednym ze źródeł zanieczyszczeń powietrza i hałasu jest ruch pojazdów silnikowych na drogach. Realizacja planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej będzie miała jednak marginalne oddziaływanie na generację ruchu pojazdów. Większy ruch pojazdów może być związany z terenem usług lub komunikacji lotniczej stanowiącym zaplecze dla istniejącego lotniska w Antoniewie (gmina Ostrów Mazowiecka). Teren ten jest położony w oddaleniu od zwartej zabudowy wsi w gminie. Ruch pojazdów obsługujących ten teren zostanie pokierowany drogą gminną (wyznaczoną w obowiązującym planie miejscowym) do drogi krajowej. Z obsługą komunikacyjną ww. terenu nie będzie się wiązał podwyższony poziom hałasu na drogach lokalnych położonych w rejonach zwartej zabudowy wsi.

Jako korzystne ustalenie Planu, mogące wspomagać ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego, należy uznać dopuszczenie na drogach publicznych, położonych w obszarze Planu, lokalizacji dróg rowerowych. Sprzyjać to będzie również ograniczeniu emisji spalin.

W sporządzonym dokumencie uwzględniono również obecność istniejących uciążliwości hałasowych związanych z ruchem pojazdów po drodze krajowej. Na terenach zabudowy zagrodowej sąsiadujących z tą drogą ustalono minimalną odległość lokalizowania budynków od linii rozgraniczającej ww. drogi 15 m, co daje odległość 27 m od krawędzi skrajnego pasa ruchu. Biorąc pod uwagę, iż ruch pojazdów na tej drodze jest stosunkowo nieduży jak na drogę krajową, nie przewiduje się wystąpienia ponadnormatywnych uciążliwości hałasowych w obrębie budynków, gdzie na stałe przebywają ludzie w obszarach Planu sąsiadujących z ww. drogą krajową.

Realizacja terenów elektrowni słonecznych będzie miała znikomy, lokalny, negatywny wpływ na jakość powietrza oraz klimat akustyczny. Praca farm fotowoltaicznych jest bezemisyjna i nie wymaga stałej obsługi (dojazdy do farmy będą sporadyczne, ograniczone najprawdopodobniej do kilku w roku). Ich funkcjonowanie nie generuje więc stałego zwiększenia ruchu pojazdów silnikowych na drogach, czy nie generuje potrzeby ogrzewania budynków. W okresie funkcjonowania ww. planowanych instalacji niewielkim źródłem hałasu będą transformatory, jednak ich oddziaływanie akustyczne nie będzie oddziaływać poza terenami produkcji energii.

Realizacja farmy fotowoltaicznej, w tym pokrycie gruntu przez roślinność niską, spowoduje ograniczenie pylenia z zaoranych pól poza okresem wegetacyjnym. Okresowe zaś mycie paneli, wymagane do ich prawidłowego funkcjonowania, zmniejszy również możliwość pylenia wtórnego z ich powierzchni.

Produkcja energii przez panele fotowoltaiczne jest najbardziej korzystna dla stanu jakościowego środowiska. W skutek zmniejszenia ilości energii wytwarzanej przez konwencjonalne źródła energii, na rzecz energii wytwarzanej przez źródła odnawialne, następuje redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dopuszczenie więc zaopatrzenia budynków z indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii, jak i wytwarzanie tej energii w obrębie farm fotowoltaicznych, jest zgodne z obowiązującymi uchwałami Sejmiku Województwa z zakresu ochrony jakości powietrza, a także z postanowieniami Strategicznego Planu Adaptacji (SPA) dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 w zakresie ustaleń dotyczących: dywersyfikacji źródeł energii, w tym wykorzystania źródeł odnawialnych czy Pakietu klimatyczno-energetycznego (przyjętego przez Komisję Europejską w grudniu 2008 r.) w zakresie ustaleń dotyczących redukcji emisji zanieczyszczeń atmosferycznych i zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych.

W związku z realizacją ustaleń sporządzanego Planu zwiększony poziom hałasu może być związany z fazą budowy nowych obiektów - spowodowany pracą ciężkiego sprzętu i transportem materiałów budowlanych. Ilość emitowanych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zależna od zastosowanych technologii robót, będzie stosunkowo niewielka, ograniczona do czasu budowy i z tendencją pochłaniania przez podłoże. Można więc stwierdzić, że powstałe w trakcie prowadzenia prac budowlanych zanieczyszczenia powietrza nie będą miały wpływu na otaczające tereny w odległościach większych niż kilkadziesiąt metrów od granic terenu budowy i od osi głównych ciągów transportowych. Faza ta będzie oddziaływać w sposób krótkotrwały i będzie odwracalna.

Reasumując, w związku z realizacją ustaleń Planu, nastąpi nieduże podniesienie emisji zanieczyszczeń atmosferycznych i hałasu. Nie spowoduje to jednak znaczącego pogorszenia warunków życia mieszkańców gminy Wąsewo oraz nie będzie oddziaływało na najcenniejsze w gminie i w jej sąsiedztwie obszary przyrodnicze.

Przewidywane zagrożenia wynikające z wytwarzania pola elektromagnetycznego

Wg danych Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska przeprowadzone w latach 2001-2023 pomiary pól elektromagnetycznych w województwie mazowieckim nie wykazały, w miejscach dostępnych dla ludności, przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Jednocześnie z „Oceny poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie mazowieckim” (GIOŚ, 2024 r.) wynika, że średnia wartość natężeń składowej elektrycznej minimalnie wzrosła na wszystkich badanych w województwie mazowieckim obszarach w latach 2021-2023 z 0,65 V/m do 0,71 V/m (od 1 stycznia 2020 r. dopuszczalny poziom składowej elektrycznej dla częstotliwości od 10 MHz do 400 MHz wynosi 28 V/m, a dla 2 GHz do 300 GHz – 61 V/m). Wg Mapy PEM (<https://si2pem.gov.pl/>) - symulacji z dnia 23 grudnia 2021 r. na obszarach opracowania poziom pól elektromagnetycznych wynosił jednak od 0 do 1% poziomu granicznego ustalonego w przepisach odrębnych. Na terenie gminy w 2022 r. przeprowadzono badania pól elektromagnetycznych w miejscowości Wąsewo i Zastawie. W roku tym poziom promieniowania wynosił odpowiednio poniżej 0,28 V/m i poniżej 1 - 1,32 V/m (dane: <https://si2pem.gov.pl/>).

W obszarach opracowania występują obecnie obiekty stanowiące lokalne źródło promieniowania elektromagnetycznego. Są nim napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia. Wg dostępnych danych przyjmuje się, że obszar promieniowania elektromagnetycznego szkodliwego dla ludzi wokół linii średniego napięcia wynosi około 5-7 m od osi linii.

W Planie zaadaptowano istniejące źródła promieniowania elektromagnetycznego – napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia oraz ustalono, iż nowe linie średniego napięcia na terenach zabudowy mogą być realizowane łącznie jako linie kablowe tak, aby zminimalizować ich oddziaływanie na poziom pól elektromagnetycznych w powietrzu na terenach gdzie na stałe przebywają ludzie. W obszarach, w których w obrębie Planu przebiegają istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia wyznaczono strefy potencjalnego oddziaływania tych linii. W pasach tych, określonych na załączniku graficznym Planu, ustalono zakaz lokalizowania budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi. Zatem przy lokalizacji wszelkich budowli, w tym zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi, zostanie uwzględnione oddziaływanie

istniejących linii elektroenergetycznych średniego napięcia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami – art. 46 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu usług i sieci telekomunikacyjnych - nie ustanowiono zakazu lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, w tym urządzeń radiokomunikacyjnych, które emitują fale elektromagnetyczne. Zgodnie z ww. ustawą istnieje jednak ograniczenie lokalizowania tych inwestycji na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (na tych terenach jest możliwa jedynie lokalizacja „infrastruktury technicznej o nieznacznym oddziaływaniu”, tj. m.in. instalacji radiokomunikacyjnych wraz z konstrukcją wsporczą do wysokości 5 m, jeżeli nie jest zaliczana do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub nie stanowi przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000). Sytuując powyższe instalacje w terenach dostępnych dla ludzi należy przestrzegać norm zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Urządzenia radiokomunikacyjne umieszcza się na znacznych wysokościach (ok. 30-70 m n.p.t.) i na tym poziomie występuje najmocniejsza wiązka promieniowania. W obrębie analizowanego Planu i jego otoczenia zabudowa przeznaczona na pobyt ludzi będzie miała najczęściej maksymalnie do 9 m wysokości, w związku z tym dodatkowo nie przewiduje się negatywnego oddziaływania opisanych wyżej instalacji na zdrowie ludzi.

Reasumując, należy stwierdzić, iż ustalenia Planu są zgodne z obowiązującymi aktami prawa w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Przewidywane zagrożenia wynikające z wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb

Na terenie gminy nie jest prowadzony przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska monitoring jakości wód powierzchniowych. Jedyną rzeką w zlewni której znajduje się część gminy Wąsewo i która podlega monitoringowi jakości wód jest rzeka Orz, do której uchodzą wody Potoku Czerna. Najbliższy punkt monitoringu tej rzeki, gdzie były prowadzone badania w latach 2016-2021, znajduje się w miejscowości Czarnowo (Orz od dopływu z Wiśniewa do ujścia, kod JCWP - PLRW200010265699 (około 6-7 km od granicy gminy, w miejscu wlotu do Orzu Potoku Czerna), w ujściowym biegu rzeki. W punkcie tym oceniono elementy biotyczne (ocena 5-cio klasowa) – które uzyskały klasę III (zadecydowała o tym zawartość makrofytów), elementy hydromorfologiczne (ocena 2-u klasowa) – które również uzyskały klasę II, elementy fizykochemiczne z grupy: stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne (ocena 3 klasowa) – które także uzyskały ocenę >II (ze względu na zawartość związków azotu Kjeldahla, fosforu fosforanowego, węgla organicznego, zasadowości ogólnej, twardości ogólnej, wapnia, ChZT-Cr i ChZT-Mn w klasie > II) oraz elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne które uzyskały klasę II (ze względu na zawartość fluorków, fenoli lotnych, miedzi, cynku, boru, baru i arsenu). W wyniku tych ocen stan ekologiczny rzeki Orz oceniono jako umiarkowany (klasa 3). Stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego (ze względu na zawartość benzo(a)pirenu, a stan ogólny JCWP jako zły.

W roku 2023 r. przeprowadzono wybiórcze badania monitoringu w ww. punkcie pomiarowym. wody w tym punkcie ponownie uzyskały III klasę w ocenie elementów biotycznych (zadecydowała o tym zawartość makrofytów, fitobentosu i makrobezkręgowców bentosowych) oraz klasę >II w ocenie elementów fizykochemicznych z grupy: stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne (ze względu na zawartość związków azotu ogólnego i azotynowego oraz tlenu rozpuszczonego). Pod względem klasy elementy hydromorfologiczne uzyskały natomiast lepszą ocenę – I klasę. Pozostałe elementy nie były badane w roku 2023 i nie oceniono ogólnego stanu wody.

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. dla JCWP Orzu przyjęto jako cel środowiskowy osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego, stwierdzając, że osiągnięcie tych celów jest zagrożone.

Jakość wód podziemnych była badana przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach monitoringu diagnostycznego w latach 2016, 2019 i 2022. Na podstawie tych badań stan chemiczny oraz ilościowy wód podziemnych na terenie JCWPd nr 51 (PLGW200051), w gminie Wąsewo, określono jako dobry tj. II klasy (ppk. w Przedświciu, usytuowany w rejonie terenów łąk i pastwisk). W innych punktach pomiarowych na terenie powiatu ostrowskiego jakość wód tego zbiornika uzyskała klasę III (wody zadawalającej jakości m.in. ze względu na podwyższoną zawartość jonów amonowych). Wg Mapy hydrogeologicznej Polski (ark. Czerwin, Goworowo, Długosiodło) obszary Planu charakteryzują się niskim poziomem zagrożenia zanieczyszczeniami wód

podziemnych – są to obszary o średniej odporności poziomu głównego, ale bez ognisk zanieczyszczeń. W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 r. oceniono, że przyjęte dla JCWPd nr 51 cele osiągnięcia dobrego stanu chemicznego i ilościowego nie są zagrożone. W gminie Wąsewo 94,7% mieszkańców korzysta z gminnej sieci wodociągowej (GUS, 2023 r.), do której wody pobierane są z ujęć podziemnych. Również wszystkie obszary Planu znajdują się w zasięgu obsługi poprzez sieci wodociągowe zaopatrywane w wodę z gminnych ujęć wody.

Na stan jakościowy wód powierzchniowych i podziemnych w gminie mają wpływ takie czynniki jak: spływy powierzchniowe i wody infiltrujące z pól uprawnych i pastwisk zawierające środki ochrony roślin i nawozy, gospodarka wodno-ściekowa, w tym odprowadzanie ścieków bytowych ze znacznej części gminy do nieszczelnych zbiorników (w gminie funkcjonuje aż 655 zbiorników bezodpływowych na ścieki), a także zrzuty ścieków bytowych bezpośrednio do wód powierzchniowych i gruntu. Wg danych GUS z 2023 r. na terenie gminy zaledwie 35,1% mieszkańców korzystało ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej, z której ścieki odprowadzane są bezpośrednio do oczyszczalni ścieków, zaś 94,7% mieszkańców obejmowała sieć wodociągowa. Istnieje zatem duża dysproporcja pomiędzy korzystaniem z bieżącej wody pochodzącej z wodociągu, a obsługą gospodarstw przez sieć kanalizacji sanitarnej. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje umiarkowana ilość gospodarstw posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków – 63 wg stanu na 2023 r., co oznacza, że w gminie około 4,5% mieszkańców korzysta z przydomowych oczyszczalni. W obszarze Planu część terenów zabudowy w sołectwach Mokrylas Szlachecki, Mokrylas Włościański, Wąsewo, Wysocze i Zastawie jest obsługiwana przez sieć kanalizacyjną.

W gminie Wąsewo funkcjonują dwie komunalne oczyszczalnie ścieków. Wg danych GUS w 2022 r. z oczyszczalni korzystało zaledwie 1055 mieszkańców. W latach 2014-2016 oczyszczalnia w Wąsewie została zmodernizowana i rozbudowana. Przedsięwzięcie to miało na celu zwiększenie średniej przepustowości istniejącej oczyszczalni ze 120 do 350 m³/d oraz zmianę technologii oczyszczania ścieków opartej na pracy cyklicznej w sekwencjach reaktorowych biologicznych na reaktor biologiczny zespolony z osadnikiem wtórnym o ciągłym odpływie ścieków. Oczyszczalnia ta może obsłużyć ogółem 4145 osób, a zatem większą część mieszkańców gminy. Wody z oczyszczalni kierowane są rowem melioracyjnym do rzeki Czerna, a dalej do rzeki Orz. W miejscowości Trynosy – Osiedle znajduje się druga lokalna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczalnia ta nie obsługuje obszaru Planu.

W wyniku realizacji nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej zaplanowanych w sporządzanym dokumencie, w gminie zwiększy się ilość powstających ścieków bytowych. Z dopuszczonym powiększeniem terenów, na których mogą być realizowane obiekty usługowe, może być związane również generowanie ścieków przemysłowych. Biorąc natomiast pod uwagę planowany sposób zagospodarowania nie przewiduje się, w związku z realizacją ustaleń Planu, powstawania znacznej ilości zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wymagających oczyszczania zgodnie z przepisami odrębnymi. W tym miejscu należy również dodać, iż z funkcjonowaniem planowanych elektrowni słonecznych nie będzie związane wytwarzanie ścieków oraz zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych (zgodnie z ogólnodostępnymi danymi panele fotowoltaiczne myje się wodą niezanieczyszczoną substancjami chemicznymi). W związku zaś z przekształceniem większości terenów rolnych w tereny zabudowy, produkcji energii i komunikacji nastąpi lokalnie likwidacja niekontrolowanego spływu zanieczyszczeń wypłukiwanych z obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej takich jak środki ochrony roślin i nawozy (głównie związki azotu), które są szczególnie intensywnie stosowane na występujących w obszarach Planu gruntach średnich i niskich klas bonitacyjnych. Pośrednio przyczyni się to więc do poprawy stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych.

Sporządzany Plan stwarza warunki do fitoremediacji części zanieczyszczeń przedostających się do wód i gleb warunkując możliwość zachowania i kształtowania zieleni niskiej i wysokiej w obrębie wymaganej w terenach zabudowy i elektrowni słonecznych powierzchni biologicznie czynnej oraz w obrębie terenu lasu.

Na etapie sporządzania Planu brak jest dokładnych informacji dotyczących ilości powstających ścieków, jak i ich rodzajów. Z reguły ścieki bytowe stanowią około 95% zużytej wody. W skład ścieków komunalnych wchodzi zanieczyszczenia organiczne, nieorganiczne oraz różnego rodzaju pyły. Do nieorganicznych zanieczyszczeń rozpuszczalnych należą sole mineralne, wpływające na właściwości chemiczne wody, np. kwas siarkowy, który dostaje się na powierzchnię ziemi i do wód w postaci tzw. kwaśnych deszczów, czy toksyczne sole metali ciężkich (np. ołowiu, rtęci), które działają zabójczo na organizmy żywe.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (w szczególności Rozdział 2 – *Zasady ochrony wody*) określa w sposób szczegółowy reguły dotyczące ochrony wód, w tym w zakresie ograniczania odprowadzania ścieków oraz zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych do wód i do ziemi. Ustalenia analizowanego Planu uszczegóławiają tematykę sposobu odprowadzania ścieków w przedmiotowym obszarze. W Planie ustalono docelowo obowiązek przyłączenia budynków do sieci kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki bytowe do gminnej oczyszczalni ścieków. Na terenach dotychczas nieobsługiwanych przez sieć kanalizacyjną możliwe będzie realizowanie przydomowych oczyszczalni ścieków lub tymczasowo zbiorników bezodpływowych i wywóz ścieków z tych zbiorników do oczyszczalni. Takie ustalenia, biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania, w tym regulacja §26 ust. 1 i 3 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*, prawidłowo zabezpieczają środowisko gruntowo-wodne przed przenikaniem ścieków bytowych.

Planowane powiększenie terenów zabudowy może spowodować nieznaczne zwiększenie ilości ścieków bytowych odprowadzanych do oczyszczalni ścieków. Może zwiększyć się też ilość oczyszczonych ścieków odprowadzanych do rzeki Czarna. Jak wskazano wyżej oczyszczone ścieki odprowadzane przez gminną oczyszczalnię ścieków muszą spełnić normy określone przepisami prawa. Gwarantuje to zatem odprowadzanie ścieków oczyszczonych zgodnie z ustalonymi standardami.

Dla ścieków przemysłowych, które mogą powstać w terenach usług, wskazano, że przed zrzutem do odbiornika, wymagają oczyszczenia wstępnego z zanieczyszczeń przemysłowych zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym z §2 *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych*, w którym ustalono, że dostawca ścieków przemysłowych wprowadzając je do urządzeń kanalizacyjnych zapewnia m.in. ograniczenie lub eliminację substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

W stosunku do zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych w Planie wskazano przestrzeganie zasad określonych w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych*, w którym ustalono, że wody opadowe i roztopowe ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej (...) parkingów o powierzchni powyżej 1000 m² powinny być oczyszczone w ilości, jaka powstaje o natężeniu co najmniej 15 l/sek/1ha, w taki sposób, aby w odpływie do odbiornika zawartość substancji zanieczyszczających była nie większa niż 100 mg/l zawiesin ogólnych, a węglowodorów ropopochodnych - nie większa niż 15 mg/l (z uwzględnieniem sytuacji, o których mowa w art. 75a *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*). Natomiast wody opadowe i roztopowe z obszarów Planu pochodzące z powierzchni niewymienionych wyżej, mogą być odprowadzane do wód i ziemi bez oczyszczania.

Plan nie reguluje sposobu składowania ciekłych odchodów zwierzęcych, ponieważ te kwestie reguluje prawo powszechne - *rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie oraz ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu*. Brak więc podstawy prawnej do wprowadzania dodatkowych uregulowań.

Opisane wyżej regulacje dotyczące ograniczenia emisji zanieczyszczeń atmosferycznych ze źródeł grzewczych, a także komunikacyjnych (ustalenia wspomagające politykę gminy mające na celu promocję ruchu rowerowego lub innych indywidualnych pojazdów bezemisyjnych), będą również pozytywnie oddziaływały na zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia wód opadowych i roztopowych.

Podsumowując, zapisy Planu silnie ograniczą możliwość kumulowania się zanieczyszczeń w glebie, wodach gruntowych i powierzchniowych. Tym samym ustalenia Planu uwzględniają wytyczne *Planu gospodarowania wodami dorzecza Wisły* (przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r.), aby chronić, poprawiać i przywracać wszystkie części wód powierzchniowych i podziemnych oraz chronić i poprawiać sztuczne i silnie zmienione wody i dążyć do osiągnięcia ich dobrego stanu/potencjału ekologicznego. Nie przewiduje się również przenikania znaczących ilości zanieczyszczeń do głębiej położonych wód podziemnych, które są ujmowane przez

wodociągi gminne poza granicami Planu (w Planie ustalono zaopatrzenie w wodę do celów bytowych podstawowo ze źródeł komunalnych). Ponadto omawiane tereny nie znajdują się w strefie ochronnej ujęcia wód dla wodociągów gminnych. W związku z tym nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania ustaleń Planu na zdrowie ludzi, a także rośliny i zwierzęta pod względem wprowadzania zanieczyszczeń do wód i ziemi.

Przewidywane zagrożenia wynikające z wytwarzania odpadów

Zgodnie ze wskaźnikiem nagromadzenia odpadów komunalnych w gminie Wąsewo wg danych GUS z 2023 r. wytwarzane jest ok. 189 kg odpadów komunalnych przez mieszkańca na rok. W skład tych odpadów wchodzi głównie odpady z gospodarstw domowych. Ponadto w odpadach komunalnych występują odpady z obiektów infrastruktury technicznej, odpady wielkogabarytowe, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady z ogrodów i parków, a także odpady niebezpieczne. Na terenach wiejskich mniejszy jest udział odprowadzanych odpadów organicznych, papieru i tektury, ponieważ tego typu odpady są w dużej mierze zagospodarowywane na własne potrzeby gospodarstw domowych. W 2024 r. w gminie Wąsewo selektywnie było zbieranych jedynie 28% odpadów, przy czym z gospodarstw domowych 27,4%.

W związku z zaprzestaniem na większości obszaru Planu produkcji rolnej na gruntach ornych zmniejszy się ilość odpadów pochodzących z rolnictwa, w tym podstawowo opakowań, materiałów zużywanych do konserwacji maszyn rolnych itp. Natomiast z realizacją nowych, w stosunku do stanu istniejącego i obowiązującego prawa miejscowego, terenów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (około 15-20 gospodarstw, zamieszkanych średnio po 2,88 osoby na mieszkanie biorąc pod uwagę statystyki GUS z 2024 r.) będzie związane zwiększenie produkcji odpadów. Biorąc pod uwagę obecne dane dotyczące produkcji odpadów na 1 mieszkańca - szacunkowo zwiększy się w obszarze Planu ilość odpadów powstających w ciągu roku o około 8-11 ton. Pośrednio realizacja ustaleń Planu przyczyni się także do niewielkiego zwiększenia ilości odpadów pochodzących z oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów i stacji uzdatniania wody.

Wytwarzanie większej ilości odpadów może być związane z początkowym etapem realizacji Planu - odpady powstające w trakcie budowy obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej.

Szacuje się, że w ogólnej masie wytworzonych w ciągu roku odpadów, ok. 1% stanowią odpady szczególnie niebezpieczne dla zdrowia ludzi i organizmów żywych. Wśród odpadów niebezpiecznych w obszarach Planu mogą powstawać takie odpady niebezpieczne jak odpady z budowy, remontów i demontażu zawierające PCB (szczeliwa, wykładziny podłogowe zawierające żywice, szczelne zespoły okienne), baterie, zużyte urządzenia zawierające freony (np. urządzenia chłodnicze starszej generacji), zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (np. lampy kineskopowe) zawierające niebezpieczne składniki, odpady z odwadniania olejów w separatorach (na terenach usług i obsługi komunikacji samochodowej), filtry olejowe, płyny hamulcowe, okładziny hamulcowe zawierające azbest, akumulatory, odpady zawierające ropę naftową lub jej produkty (na terenach obsługi komunikacji samochodowej), ponadto zwiększy się ilość odpadów pochodzących z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, w tym odpadów niebezpiecznych.

Obecnie w gminie Wąsewo nadal część odpadów jest zbierana jako zmieszana. Ponadlokalne oddziaływanie realizacji ustaleń Planu w zakresie odpadów będzie więc związane z gromadzeniem ich części na zorganizowanym składowisku odpadów, co będzie skutkowało powstawaniem sztucznego wzniesienia (zmianami rzeźby terenu) poza granicami opracowania, a także produkcją gazów wysypiskowych (które potencjalnie mogą powodować lokalny wzrost zanieczyszczeń oraz przyczyniać się do efektu cieplarnianego, obecnie jednak gazy wysypiskowe są najczęściej wykorzystywane jako paliwo energetyczne) i odcieków (podlegających oczyszczeniu). Plan ustala odprowadzanie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, a więc ze stosownymi uchwałami Rady Gminy przyjętymi w celu utrzymania czystości i porządku w gminie oraz Planem gospodarki odpadami, które to dokumenty muszą być zgodne z wytycznymi w tym zakresie dokumentów wyższego rzędu.

Przewidywane zagrożenia wynikające z możliwości wystąpienia poważnych awarii

Na terenie gminy Wąsewo nie znajduje się zakład zaliczony do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r.

w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W ustaleniach Planu zakazano lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na całym jego obszarze. Biorąc pod uwagę powyższe względy, nie przewiduje się oddziaływania ustaleń Planu w ww. zakresie.

10.3. Ocena oddziaływania projektu Planu na różnorodność biologiczną, faunę, florę, w tym rzadkie i chronione gatunki roślin, zwierząt i siedliska przyrodnicze

Pod względem szaty roślinnej obszary opracowania nie wyróżniają się dużym stopniem naturalności i bioróżnorodności. Występują tu przede wszystkim zbiorowiska kultywowane lub synantropijne o składzie gatunkowym zdominowanym przez roślinność ściśle zależną od działalności człowieka, zbudowane z gatunków rodzimych i obcych, zajmujące sztuczne siedliska. Dominującą część obszaru pokrywają sezonowe zbiorowiska roślin uprawnych i towarzyszących im chwastów (zbiorowiska segetalne), pastwiska, a także zbiorowiska towarzyszące zabudowaniom. Terenem zabudowanym towarzyszą zbiorowiska ruderalne i roślin ozdobnych, w tym występują tu podstawowo zbiorowiska murawowe, ewentualnie krzewy i pojedyncze drzewa. Większość obszarów Planu jest pozbawiona roślinności wysokiej, jedynie na kilku z nich występują zadrzewienia. Tereny pokryte lasem występują w obrębie jednego z obszarów Planu położonych w sołectwie Grądy (planowany teren U-KL). Grunty ewidencyjnie leśne w tym obszarze zajmują około 1,32 ha, przy czym faktyczne pokrycie drzewostanem w tym rejonie nie pokrywa się z ewidencją użytków gruntowych i tak część gruntów leśnych usytuowana w północnym rejonie tego obszaru jest pozbawiona drzewostanu lub drzewostan jest sporadyczny, a grunty rolne usytuowane w południowej części tego obszaru są lokalnie pokryte drzewostanem. Jest to podstawowo drzewostan sosnowy. Zachowany drzewostan w części północnej jest starszy, w wieku około 70 lat, natomiast występujący w części południowej powstał w wyniku zaprzestania użytkowania rolnego i ma od 15 do 20 lat. Ponadto w części zachodniej tego terenu znajduje się obniżenie terenu z roślinnością hydrofilną, w tym wierzbami krzewiastymi i olszą. Podrost drzew występuje również w terenach w miejscowości Grębki (dz. 275/1) i Grądy (dz. 161, 162)

Grunt ewidencyjnie leśny występuje ponadto na jednym z obszarów Planu położonym w miejscowości Przyborowie (0,015 ha), przy czym jest on pozbawiony drzewostanu leśnego.

Na omawianych obszarach Planu nie zinwentaryzowano gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej.

Tereny rolne i leśne w gminie zasiedlane są głównie przez nieduże i stosunkowo pospolite zwierzęta: wiewiórki pospolite (podlegają ochronie gatunkowej), zające, kuny, jeże (wszystkie gatunki jeży podlegają ochronie gatunkowej), myszy (tereny te mogą być obszarem występowania myszy zaroślowej podlegającej ochronie gatunkowej częściowej), ryjówki (wszystkie gatunki ryjówek podlegają ochronie gatunkowej) itp. Licznie też występują pospolite gatunki ptaków związane z krajobrazem rolniczym i obrzeży lasów: zięba, sikorka bogatka, pliszka siwa, kawka, dymówka, wróbel domowy. Na terenach dolin niewielkich cieków z towarzyszącymi im zadrzewieniami, odnotowano występowanie takich chronionych gatunków ptaków jak: kukułka, krętogłów, dzięcioł zielony, pliszka żółta, pokląskwa, drozd śpiewak, kowalik, zaś na terenach lasów odnotowano miejsca bytowania: jastrzębia, kobuza, grzywacza, świergotka drzewnego, pokrzywnicy, rudzika, pleszki, kosa, kwiczoła, drozda śpiewaka, paszkota, świstunki leśnej, wilgi, sójki i szczygła.

Tereny upraw polowych oraz tereny zabudowy, które dominują w obszarze Planu, nie są korzystnym siedliskiem dla zwierząt. Mechanizacja rolnictwa i stosowanie środków ochrony roślin powoduje, że w związku z prowadzeniem prac rolnych ginie wiele drobnych zwierząt. Rozległe tereny rolne intensywnie użytkowane są również barierą dla przemieszczania się dużych zwierząt. Z kolei z terenami zabudowy związana jest obecność zwierząt domowych – psów i kotów – które skutecznie eliminują wprowadzenie legów przez wiele gatunków zwierząt.

W obszarze gminy terenem o szczególnej wartości dla ornitofauny jest obszar podlegający ochronie w postaci Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała. W 2008 r. została opracowana inwentaryzacja ornitologiczna gminy Wąsewo przez dr M. Wierzbę i W. Krasowskiego. Wg danych powyższej inwentaryzacji na terenie gminy zaobserwowano wówczas 19 gatunków ptaków podlegających ochronie, wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, z czego 9 gatunków (19 stanowisk) występowało w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała, a 16 gatunków zaobserwowano w pozostałej części gminy. Większość z gatunków ptaków występujących w obszarze Natura 2000 to ptaki bytujące i żerujące na siedliskach leśnych, ewentualnie łąkach i polach z zadrzewieniami. Zinwentaryzowano również ptaki mające swe siedliska na łąkach, polach uprawnych i mokradłach. Opis awifauny rejonu Planu położonego w Obszarze Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Puszcza Biała” został zamieszczony w rozdziale 8.

Przedmiotowe obszary Planu w większości nie wchodzi w skład Systemu Przyrodniczego Gminy wyznaczonego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo, za wyjątkiem kilku fragmentów obszarów usytuowanych w sołectwie Zastawie (część dz. 59, 60, 99/2-100/2), Brzezienko Rościszewskie (dz. 73). Ponadto obszary usytuowane w sołectwach Choiny i Grębki wchodzi w skład korytarza ekologicznego „Puszcza Biała” KPnC-1, a obszary położone w sołectwach Brzezienko Rościszewskie i Króle w skład korytarza ekologicznego „Lasy Ostrołęckie” nr KPnC-1C. Korytarze te, opracowane przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży, obecnie Instytut Biologii Ssaków, wyznaczono dla określenia szlaków migracji dużych zwierząt, a ich rolą jest zachowanie łączności siedlisk w skali międzynarodowej (Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowana w dwóch etapach - w latach 2005 i 2012). Korytarze ekologiczne odgrywają dużą rolę z punktu widzenia poprawy funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ich podstawowym celem jest zapewnienie warunków sprzyjających migracji organizmów. W przypadku roślin i małych zwierząt migracja ta może odbywać się na zasadzie powolnego zasiedlania obszarów położonych w korytarzu ekologicznym i stopniowego, z pokolenia na pokolenie, przechodzenia danej populacji na nowe obszary. W przypadku zaś większych zwierząt korytarze są szlakami, przez które pojedyncze osobniki lub ich grupy przechodzą w celu szukania korzystnych dla siebie siedlisk. Korytarze więc mają znaczący wpływ dla ochrony bioróżnorodności. Ich funkcjonowanie zależy jednak od ilości elementów antropogenicznych w krajobrazie, które ograniczają możliwości migracji (tereny zurbanizowane, drogi o dużym natężeniu ruchu, ale także rozległe obszary użytków rolnych (ornych), ograniczają dyspersję dużych ssaków).

Analizując wpływ realizacji ustaleń Planu na środowisko wzięto pod uwagę, iż na analizowanym obszarze nie zinventaryzowano gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej, jak i chronionych siedlisk przyrodniczych na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Zatem skutki likwidacji części szaty roślinnej i zmiany jej składu gatunkowego będą miały przede wszystkim znaczenie dla występujących tu zwierząt (jako miejsce bytowania, żerowania i migracji), a także dla wód, gleb, klimatu, w tym klimatu akustycznego i jakości powietrza (o czym jest mowa w rozdziałach 10.1 oraz 10.2).

Realizacja ustaleń Planu na nowych, w stosunku do stanu istniejącego i planowanego w obowiązujących aktach prawa miejscowego terenach zabudowy, komunikacji i elektrowni słonecznych (stanowiących około 65,6% powierzchni Planu) spowoduje likwidację głównie mało wartościowych przyrodniczo monokultur rolniczych, na rzecz terenów utwardzonych i zabudowanych. Na części działek budowlanych, które zgodnie z ustaleniami Planu pozostaną powierzchnią biologicznie czynną a dotychczas były użytkowane rolniczo, nastąpi zmiana składu gatunkowego w kierunku roślinności kultywowanej. Z realizacją nowych obszarów zabudowy związany będzie wzrost ilości gatunków roślin synantropijnych - należy spodziewać się zmniejszenia ilości gatunków segetalnych na rzecz gatunków obcych dla danego siedliska, w tym roślin ozdobnych. Ponadto na terenach gdzie występują zadrzewienia w formie lasu tj. na fragmencie terenu U-KL, może nastąpić redukcja drzewostanu. Na terenie tym ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 40% działki budowlanej, co stwarza warunki do zachowania pewnej części drzewostanu. Zmiana przeznaczenia gruntu leśnego znajdującego się ww. terenie będzie wymagała uzyskania zgody Marszałka Województwa.

W wyniku realizacji ustaleń Planu ulegną przekształceniu zbiorowiska roślinne stanowiące miejsca żerowania stosunkowo pospolitych gatunków zwierząt (występujące w obszarach Planu grunty rolne, najczęściej pozbawione zadrzewień śródpolnych, intensywnie wykorzystywane rolniczo, nie są korzystnym siedliskiem dla zakładania gniazd i nor). Na terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej wraz z pojawieniem się roślinności urządzonej (m.in. z ozdobnymi owocami), ptaki i inne drobne zwierzęta znajdą nowe miejsca żerowania, a także miejsca do zakładania gniazd i nor. Od sposobu użytkowania i urządzenia tej zieleni, będzie zależało bogactwo gatunków roślin i zwierząt.

Nieco odmienne skutki realizacji ustaleń Planu nastąpią na planowanych terenach elektrowni słonecznej. Na tych terenach, podobnie jak na planowanych terenach zabudowy i komunikacji, zlikwidowane zostaną sezonowe uprawy rolne, natomiast w większym udziale pojawi się niska roślinność (pomimo ustalenia w Planie udziału powierzchni biologicznie czynnej na poziomie jedynie 10% powierzchni działki budowlanej, faktyczny ubytek powierzchni pokrytej roślinnością będzie nieduży). Skład gatunkowy występujących tu zbiorowisk roślinnych będzie zależał od sposobu ich powstania (wysiewu antropogenicznego lub samoistnego zasiedlenia przez gatunki roślin) oraz intensywności ich koszenia. Przy czym najczęściej ograniczy się ono do około dwóch koszeń w roku,

co umożliwi rozwój na tych terenach zbiorowisk zróżnicowanych gatunkowo. Obecnie stosowane technologie w urządzeniach fotowoltaicznych, w tym powłoki antyrefleksyjne na panelach oraz białe ramy i białe paski podziału, zmniejszają do minimum ryzyko negatywnego oddziaływania tych urządzeń na ornitofaunę i owady (efekt olśnienia i kolizję z panelami). Dodatkowo, w związku z faktem, iż panele nie są montowane bezpośrednio przy powierzchni ziemi, niektóre, niewielkie zwierzęta, w szczególności owadożerne, będą mogły korzystać z tych obszarów jako miejsca ich stałego bytowania (m.in. bezkręgowce, gryzonie, niektóre ptaki). Panele fotowoltaiczne mogą nawet przyczynić się do powstania alternatywnych miejsc żerowania, a nawet zakładania gniazd i nor (obszary zacienione pod panelami). Ponadto realizacja farm fotowoltaicznych, a tym samym zmniejszenie zapotrzebowania na energię wytwarzaną z paliw kopalnych, ma też pośredni pozytywny wpływ na zwierzęta i ich siedliska. Może to powodować, jako oddziaływanie skumulowane z innymi farmami, zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko kopalni, transportu węgla, w tym takich oddziaływań jak emisja zanieczyszczeń, kwaśne deszcze, zmiany klimatyczne, obniżenie poziomu wód gruntowych.

Realizacja nowej zabudowy i farmy fotowoltaicznej, w tym ogrodzeń poszczególnych działek (obecnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w planie miejscowym brak jest możliwości ustalania zasad sytuowania ogrodzeń) oraz pewne zwiększenie natężenia ruchu samochodów na drogach, będzie wraz z innymi terenami zabudowy i komunikacji w rejonach obszarów Planu, potencjalnie przyczyniać się do wzmocnienia barier przestrzennych utrudniających przemieszczanie się zwierząt po ziemi. Tereny zabudowy w gminie zajmują jednak niewielki obszar. Ponadto ruch pojazdów na drogach publicznych będzie zmienny - najintensywniejszy w ciągu dnia, zaś w nocy będzie zamierał, co umożliwi wielu gatunkom swobodną migrację.

Obszary Planu stanowią łącznie niecałe 0,45% powierzchni gminy. Nie należy się więc spodziewać, w wyniku realizacji ustaleń Planu, spadku liczebności osobników zwierząt na terenie gminy, ponieważ zachowany zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi areal pól uprawnych, łąk i pastwisk, a także lasów w gminie, jest bardzo duży i pozwala na stosunkowo swobodną migrację zwierząt, w tym w wyznaczonych przez Instytut Biologii Ssaków w Białowieży korytarzach ekologicznych migracji dużych ssaków, a także w korytarzach ekologicznych wyznaczonych w Studium Wąsewa oplatających całą gminę. Uwzględniając położenie terenów w korytarzach ekologicznych wyznaczonych w Studium wskazano w ich obrębie, zgodnie z wytycznymi tego dokumentu, tereny bez prawa zabudowy: 1RN i 2RN, zaś w wyznaczonym w Studium terenie zabudowy zaplanowano wysoki wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na poziomie minimum 70% powierzchni działki budowlanej (teren 6MNV). W wyniku realizacji ustaleń Planu może więc nastąpić dyslokacja osobników na inne tereny stanowiące dogodnie siedlisko ich bytowania. Nie przewiduje się natomiast drastycznej utraty siedlisk dla występujących tu gatunków, która mogłaby spowodować spadek ich liczebności.

Najbardziej negatywnie oddziałująca na faunę i florę będzie faza realizacji ustaleń Planu w zakresie budowy. Należy jednak podkreślić, iż będzie to faza rozłożona w czasie na wyznaczonych w obszarze Planu terenach zabudowy - długoterminowa, ale zarazem chwilowa w aspekcie jednej budowy. Głównym zagrożeniem będzie fizyczne zlikwidowanie roślinności i warstwy próchnicznej gruntu (o ile istnieje) w obszarze robót budowlanych oraz możliwa zmiana warunków siedliskowych poprzez naruszenie stosunków wodnych i przekształcenie struktury gleby. W tym okresie może miejscowo nastąpić migracja zwierząt na sąsiednie tereny spowodowana uciążliwościami związanymi z funkcjonowaniem sprzętu budowlanego (hałas, spaliny, drgania, zagrożenie fizyczne) i dojazdami na place budowy. W bezpośrednim sąsiedztwie planowanych terenów zabudowy w obszarze Planu znajdują się liczne tożsame siedliska, z tymi które obecnie występują na obszarach planowanej zabudowy, które mogą być wykorzystywane przez występujące tu zwierzęta jako tereny żerowania (tereny rolne). Opisana faza jest jednak również częściowo odwracalna. Po zakończeniu budowy pewna grupa gatunków małych zwierząt, odpornych na antropopresję, zasiedli na nowo tereny w obrębie zachowanej ustaleniami Planu powierzchni biologicznie czynnej.

Jak wskazano wyżej część obszarów Planu położona jest w korytarzu ekologicznym służącym migracji dużych ssaków. Na obszarach tych zaadaptowano tereny istniejącej i wyznaczonej w dotychczasowych planach zabudowy oraz wyznaczono tereny nowej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej w obrębie zwartej zabudowy wsi (wsi Grębki i Króle) lub jako powiększenie istniejących siedlisk rolniczych, ponadto zaadaptowano teren rolny bez prawa do zabudowy (4RN).

Niewątpliwie spowoduje to ograniczenie miejsc przemieszczania się dużych ssaków, nie mniej zaplanowana zabudowa w tych rejonach gminy będzie miała charakter ekstensywny – nie będzie generowała znaczących uciążliwości. Ponadto zaplanowano ją tak, iż nadal zachowany zostanie duży obszar umożliwiający swobodną migrację. Zaadaptowane (w obowiązującym prawie miejscowym) na terenie gminy tereny otwarte, w tym lasy, będą nadal spełniały funkcję przestrzeni migracji zwierząt. Ponieważ nie przewiduje się znaczącego wzrostu poziomu hałasu w środowisku związanego z funkcjonowaniem ww. terenów zabudowy i elektrowni słonecznych, nie przewiduje się również znaczącego oddziaływania w zakresie płoszenia wrażliwych na dźwięki zwierząt.

Istotne dla występujących tu zwierząt są również ustalenia projektowanego Planu z zakresu ochrony stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych, powietrza i klimatu akustycznego. Wpływ Planu na te elementy środowiska został scharakteryzowany w rozdziale 10.2. Podsumowując oceny przedstawione w tym rozdziale należy stwierdzić, iż nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu powyższych czynników na stan populacji występujących tu zwierząt.

Reasumując - ustalenia sporządzanego dokumentu chronią i kształtują, na ile to możliwe (zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi dokumentów strategicznych), istniejące walory i funkcjonowanie biologiczne tego obszaru. Prawdopodobnie zmiany wynikające z realizacji ustaleń projektu Planu będą następowały stopniowo, a ich rozłożenie w czasie spowoduje, iż presja na środowisko będzie długotrwała, lecz o umiarkowanej sile. Nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń Planu na pospolite, ale podlegające ochronie, gatunki zwierząt obecnie tu występujące.

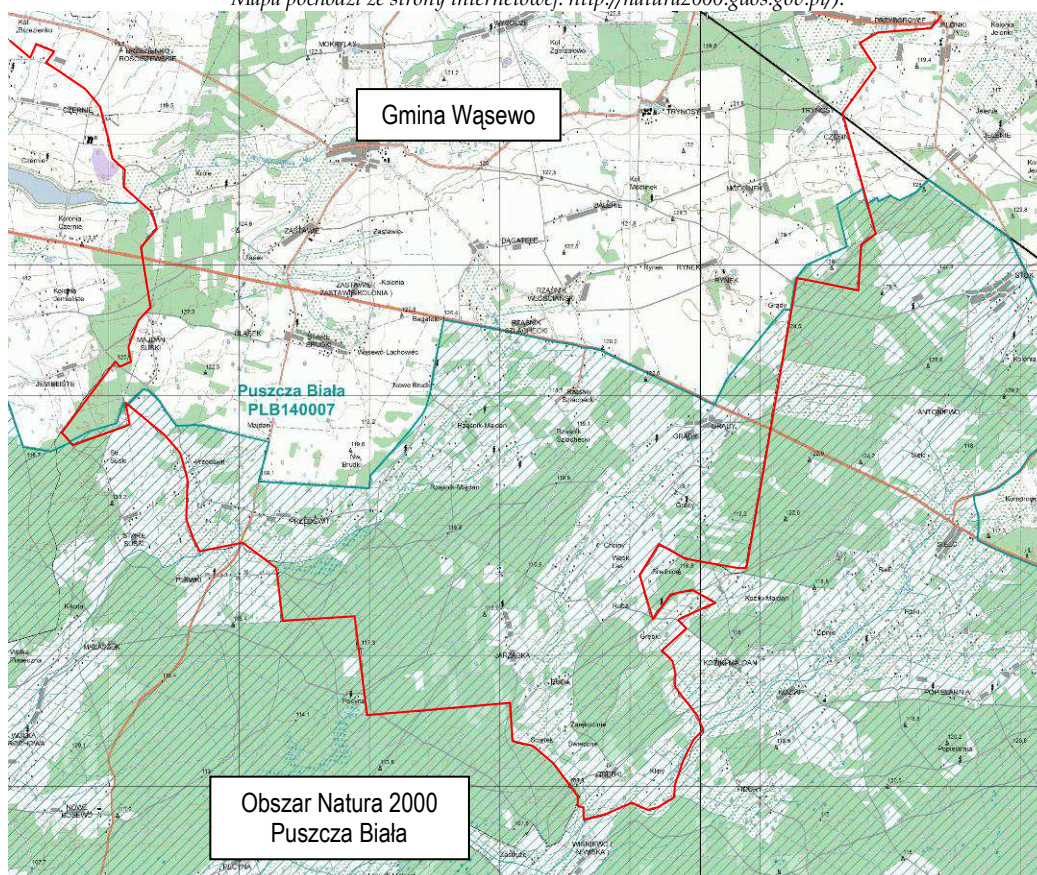
10.4. Ocena oddziaływania projektu Planu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów – podsumowanie analiz

17 z 48 obszarów Planu usytuowanych jest w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków sieci Natura 2000 (OSO) – „Puszcza Biała” PLB 140007 (utworzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000). Zlokalizowane są one w sołectwach Choiny, Grębki, Grądy, Przedświt, Rząśnik Majdan i jeden z obszarów usytuowany w sołectwie Brudki Nowe. Część obszarów Planu usytuowana jest również w bliskim sąsiedztwie tego obszaru. Są też obszary, które są od niego znacząco oddalone.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. nr 25 poz. 133, z późn. zm.) w obrębie gminy Wąsewo ochroną objęte jest 3843,3 ha gruntów, co stanowi około 32,2% powierzchni gminy oraz 4,6% powierzchni całego obszaru Natura 2000 Puszcza Biała. Ochroną został objęty południowy i południowo-wschodni fragment gminy. Znaczną część OSO w gminie Wąsewo zajmuje duży kompleks leśny – leśnictwo Czary oraz kompleks leśny położony w sołectwie Ruda. Są to głównie lasy o charakterze boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Ponadto występuje tu mozaika terenów rolniczych oraz niewielkich kompleksów leśnych (głównie borów świeżych), w średnim i młodym wieku, porastających siedliska suche, najczęściej tereny porolne. W sołectwie Grębki znajduje się dolina rzeki Wymakracz, w sołectwach Ruda, Jarząbka, Choiny i Grądy znajduje się dolina prawego dopływu potoku Wymakracz, natomiast w sołectwach Przedświt, Brudki Nowe i Rząśnik-Majdan dolina potoku Kabot i jego dopływu. Tereny dolin pokrywają zbiorowiska roślinne, w obrębie których występują m.in. gatunki roślin zielnych z kręgu zbiorowisk łąk świeżych i wilgotnych oraz lokalnie zarośla olszowo-wierzbowe. Potoki zostały uregulowane i obecnie mają postać rowów często z trawiastym brzegiem. Oprócz siedlisk o znaczeniu przyrodniczym, w obrębie obszaru ochrony znalazły się zabudowania wsi: Choiny, Grądy, Grębki, Przedświt, Rząśnik Szlachecki, Jarząbka i Ruda oraz pojedyncze zagrody rolnicze rozproszone wśród pól i przy głównych drogach na terenie sołectw: Choiny, Grądy, Grębki, Jarząbka, Ruda, Rząśnik-Majdan, Rząśnik Szlachecki, Bagatele, Brudki Nowe, Przedświt i Majdan Suski.

Według Standardowego Formularza Danych na omawianym obszarze Natura 2000 „stwierdzono 20 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Wśród 11 gatunków uznanych za przedmioty ochrony aż 9 jest umieszczonych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Do przedmiotów ochrony należą zarówno gatunki leśne (bocian czarny, kobuz, lelek, dzięcioł czarny) jak i zamieszkujące mozaikowy krajobraz rolniczy (błotniak łąkowy, dąbek, gąsiorek, jarząbka) oraz wilgotne łąki (derkacz) i piaszczyste pola oraz ugory (świergotek polny, lerka). W przypadku świergotka polnego obszar stanowi największą ostoję tego gatunku w Polsce (w gminie Wąsewo nie zinventaryzowano jednak osobników tego gatunku), a w przypadku lerki i lelka jedną z największych”.

Rys. 2. Lokalizacja Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Biała” na tle środkowego i południowego fragmentu gminy Wąsewo (granice gminy zostały obwiedzione czerwoną linią, niebieskim kreskowaniem zaznaczono Obszar Natura 2000 Puszcza Biała. Mapa pochodzi ze strony internetowej: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>).

Dla obszaru „Puszczy Białej” ustanowiono Plan zadań ochronnych zarządzeniem nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w dniu 31 marca 2014 r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 2014 r. poz. 3828), które zostało zmienione zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 2014 r. poz. 9977), z dnia 4 maja 2016 r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 2016 r. poz. 4446) oraz z dnia 22 stycznia 2024 r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 2024 r. poz. 1274).

Wg danych z Dokumentacji Planu zadań ochronnych (załącznik nr 14 – Mapa przedmiotów ochrony) oraz danych uzyskanych o lokalizacji przedmiotów ochrony od RDOŚ w Warszawie (udostępnienie w 2019 r.) na terenie gminy Wąsewo w obszarze Natura 2000 Puszcza Biała:

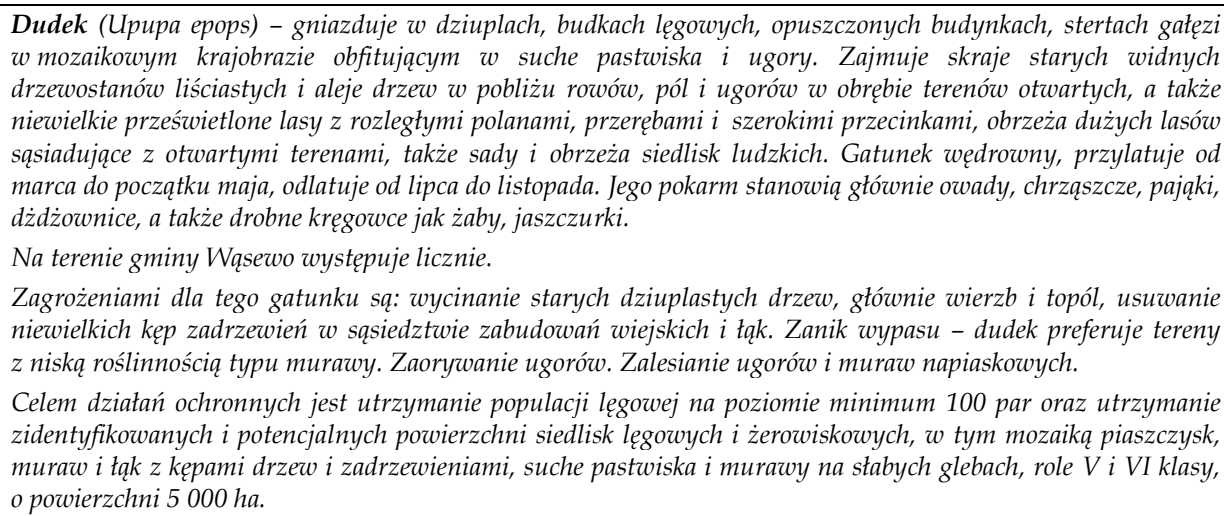
- występują następujące gatunki ptaków, będące przedmiotem ochrony:

Gąsiorek (*Lanius collurio*) – ptaki tego gatunku gniazdują w otwartym krajobrazie rolniczym o zróżnicowanej strukturze. Zasiedlają pola z rozrzuconymi kępami drzew i krzewów, zakrzaczone łąki i pastwiska, zadrzewienia śródpolne, ugory i nieużytki oraz sady i duże ogrody; chętnie występują również na obrzeżach lasów. W siedlisku gąsiorka powinny znajdować się trzy zasadnicze elementy: teren otwarty porośnięty niską roślinnością zielną – miejsce zdobywania pokarmu, gęste zarośla krzewów lub stopy gałęzi i chrustu – miejsce gniazdowania, a także wysokie krzewy – miejsce czatowania. Unika siedzib ludzkich. Przylatuje na lęgowiska w połowie maja, odlatuje zaś w październiku. Jego pokarm stanowią głównie owady, chrząszcze, pająki, dżdżownice, ślimaki, a także drobne kręgowce, w tym pisklęta innych ptaków.

Na terenie gminy Wąsewo występuje licznie.

Zagrożeniami dla tego gatunku są: utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa, w tym wycinka drzew i krzewów śródpolnych.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 1000 par, z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych, w tym mozaiki krajobrazu rolniczego: pola, łąki, zadrzewienia, o powierzchni 2 000 ha.

Warszawa'2025

stanowią owady, pająki a także nasiona.

Na terenie gminy Wąsewo występuje bardzo licznie, m.in. w rejonie dz. ewid. 192 w obr. Rząśnik Majdan znajduje się dogodne siedlisko tego gatunku i w sąsiedztwie tej działki osobniki tego gatunku zostały zinwentaryzowane.

Zagrożeniami dla tego gatunku jest utrata miejsc gniazdowania poprzez zalesianie pól w pobliżu lasów (planowe lub w wyniku sukcesji) lub powstawanie na tych terenach zabudowy, drapieżnictwo (gatunek gniazduje na ziemi), ubytek powierzchni otwartych w kompleksach leśnych w efekcie zakładania zbyt małych powierzchni zrębowych.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 800 par, z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych, w tym ubogich i piaszczystych gruntów zarastających murawami napiaskowymi i naltami sosnowymi oraz zrębów, upraw i młodników na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego do wieku 15 lat, o powierzchni 5000 ha.

Dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) – zamieszkuje wszelkiego rodzaju lasy (iglaste, liściaste i mieszane), głównie w starszych klasach wieku – zarówno duże kompleksy leśne, jak również mniejsze zadrzewienia nadrzeczne oraz coraz częściej śródpolne. Warunkiem występowania dzięciołów czarnych musi być obecność grupy starszych drzew, gdzie ptaki mogą wykuć sobie odpowiednich rozmiarów dziupłę. Ich pożywienie stanowią owady.

Na terenie gminy Wąsewo stwierdzono dwa stanowiska w lasach Puszczy Białej.

Zagrożeniami dla tego gatunku jest przypadkowe wycinanie drzew z zasiedloną dziuplą lub płoszenie ptaków podczas wykonywania zrębów czy trzebieży, a także ograniczenie powierzchni drzewostanów optymalnych do zakładania gniazd.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 300 par oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych, w tym lasów z drzewostanem 75 i więcej lat, o powierzchni 20 000 ha.

Kobuz (*Falco subbuteo*) – zamieszkuje skraje lasów w pobliżu polan i zrębów, zadrzewienia śródpolne. Zajmuje stare gniazda np. kruka i wrony. Na terenie gminy Wąsewo zamieszkuje duży kompleks leśnych. Na teren lęgowski powraca od połowy kwietnia i w maju, a odlatuje od połowy sierpnia do października. Ich pożywienie stanowią duże owady, a także drobne ptaki śpiewające.

Na terenie gminy Wąsewo stwierdzono jedno stanowisko w lasach Puszczy Białej.

Nie zidentyfikowano zagrożeń na obszarze Natura 2000.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 20 par, z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych, w tym lasów z drzewostanem 75 i więcej lat, o powierzchni 20 000 ha.

Lelek (*Caprimulgus europaeus*) – jego biotop tworzą bory świeże i mieszane w pobliżu łąk i pól. Żywi się głównie owadami. Na teren lęgowski powraca w połowie kwietnia, składa jaja w maju i lipcu na suchy grunt, odlatuje od sierpnia do października.

Na terenie gminy Wąsewo oprócz jednego miejsca gniazdowania położonego w południowej części gminy, w Planie zadań ochronnych wskazano również aktualne i potencjalne siedliska lelka położone wśród dużych kompleksów leśnych.

Zagrożeniem dla ptaków jest drapieżnictwo (gatunek gniazduje na ziemi), zmniejszenie powierzchni borów, stosowanie środków ochrony roślin w lasach i na polach w okresie lęgowym (maj-lipiec), zalesianie pól i zmiana pastwisk na pola uprawne.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 100 par oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych (zrębów, upraw i młodników na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego do wieku 15 lat), o powierzchni 2500 ha.

Derkacz (*Carex carex*) – charakterystyczny dla tego gatunku biotop tworzą: otwarte tereny z żywymi, podmokłymi łąkami; rzadko spotykany na pastwiskach oraz w uprawach zbóż lub rzepaku. Jego pożywienie stanowią owady i inne małe zwierzęta oraz nasiona i części zielone roślin. Po przylocie z zimowiska składa jaja dwukrotnie na przełomie maja i czerwca oraz czerwca i lipca. Gniazduje na ziemi, pod osłoną roślin zielnych lub

wewnątrz krzewu. Odlatuje we wrześniu.

Na terenie gminy Wąsewo oprócz dwóch miejsc gniazdowania położonych w dolinie Wymakracza, w Planie zadań ochronnych wskazano również aktualne siedliska derkacza położone w dolinkach niewielkich cieków wodnych.

Zagrożeniem dla populacji tego gatunku jest degradacja wilgotnych i świeżych łąk w wyniku ich osuszania przez melioracje, regulacja koryt cieków, mechanizacja rolnictwa na terenach łąk, a w szczególności wczesne koszenie oraz sposób koszenia nisko nad ziemią i koszenie „do środka”.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie populacji łęgowej na poziomie minimum 50 odżywiających się samców, z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku oraz utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk łęgowych i żerowiskowych, w tym żyzne tereny uprawne, np. w łany zbóż i rzepaku, wilgotne łąki, pastwiska, torfowiska i turzycowiska, o powierzchni 5 000 ha.

Bocian czarny (*Ciconia nigra*) zajmuje siedliska dojrzałych, rozległych i starych lasów w pobliżu wód lub terenów z wysokim poziomem wód gruntowych. Może zajmować też uboższe lasy pod warunkiem dogodnych miejsc żerowania – łąki, stawy, rzeki. Unika dużych otwartych przestrzeni i siedzib ludzkich. Jego pożywieniem są głównie żaby i drobne ryby. Ptak przylatuje z zimowiska w okresie od marca do kwietnia, po około dwóch tygodniach rozmnaża się, natomiast odlatuje w okresie od sierpnia do października.

Wg danych przekazanych przez RDOŚ w 2019 r. na terenie gminy Wąsewo stwierdzono jedno stanowisko tego gatunku w lasach Puszczy Białej. Ponadto wg dokumentacji Planu zadań ochronnych zinwentaryzowano potencjalne miejsca rozrodu bociana czarnego w obrębie dużych kompleksów leśnych oraz jego żerowisko w dolinkach niewielkich cieków wodnych

Zagrożeniami dla tego gatunku są: degradacja zwartych, dojrzałych drzewostanów, płoszenie, degradacja obszarów podmokłych i wilgotnych w otoczeniu miejsc gniazdowania, drapieżnictwo ze strony kuny, konkurencja ze strony bielika.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności bociana czarnego na poziomie 10 par lub utrzymanie zidentyfikowanych i potencjalnych powierzchni siedlisk łęgowych i żerowiskowych, o powierzchni 10 000 ha.

- zinwentaryzowano obszar będący żerowiskiem błotniaka łąkowego na południowym skraju gminy w okolicach wsi Grębki:

Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) - zajmuje pola – głównie uprawy pszenżyta i rzepaku, rzadziej łąki i torfowiska. Przylatuje na tereny łęgowe na przełomie kwietnia i maja, odlatuje zaś w sierpniu, najdalej na początku września.

Zagrożeniami dla tego gatunku są: prowadzenie prac rolniczych na polach (żniwa) i na łąkach (sianokosy) powodujące nieumyślne niszczenie łęgów; zwiększanie arealu upraw rzepaku, na których żniwa prowadzone są w okresie łęgowym tych ptaków, drapieżnictwo ze strony lisa i dzika, wałęsających się psów i kotów, niektórych ptaków drapieżnych (głównie jastrzębia i błotniaka stawowego).

W obrębie gminy wytypowano obszar będący żerowiskiem błotniaka łąkowego, samo zaś miejsce gniazdowania znajduje się poza obszarem gminy.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie potencjalnych powierzchni siedlisk łęgowych i żerowiskowych, w tym podmokłych łąk, turzycowisk i torfowisk, a także rozległych łąnów zbóż i rzepaku w krajobrazie rolniczym, o powierzchni 6500 ha.

Na żadnym z obszarów Planu wg danych RDOŚ udostępnionych w 2019 r. nie zinwentaryzowano gniazdowania osobników gatunków będących przedmiotami ochrony. Takie gniazda zinwentaryzowano natomiast w sąsiedztwie niektórych obszarów Planu. Dotyczy to gniazd dudka, gąsiorka i lerka, które osiedliły się na terenach towarzyszących zabudowie wiejskiej.

Podsumowując charakterystykę gatunków ptaków zasiedlających lub potencjalnie zasiedlających obszar Natura 2000, w gminie Wąsewo i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, będących przedmiotem ochrony, należy stwierdzić:

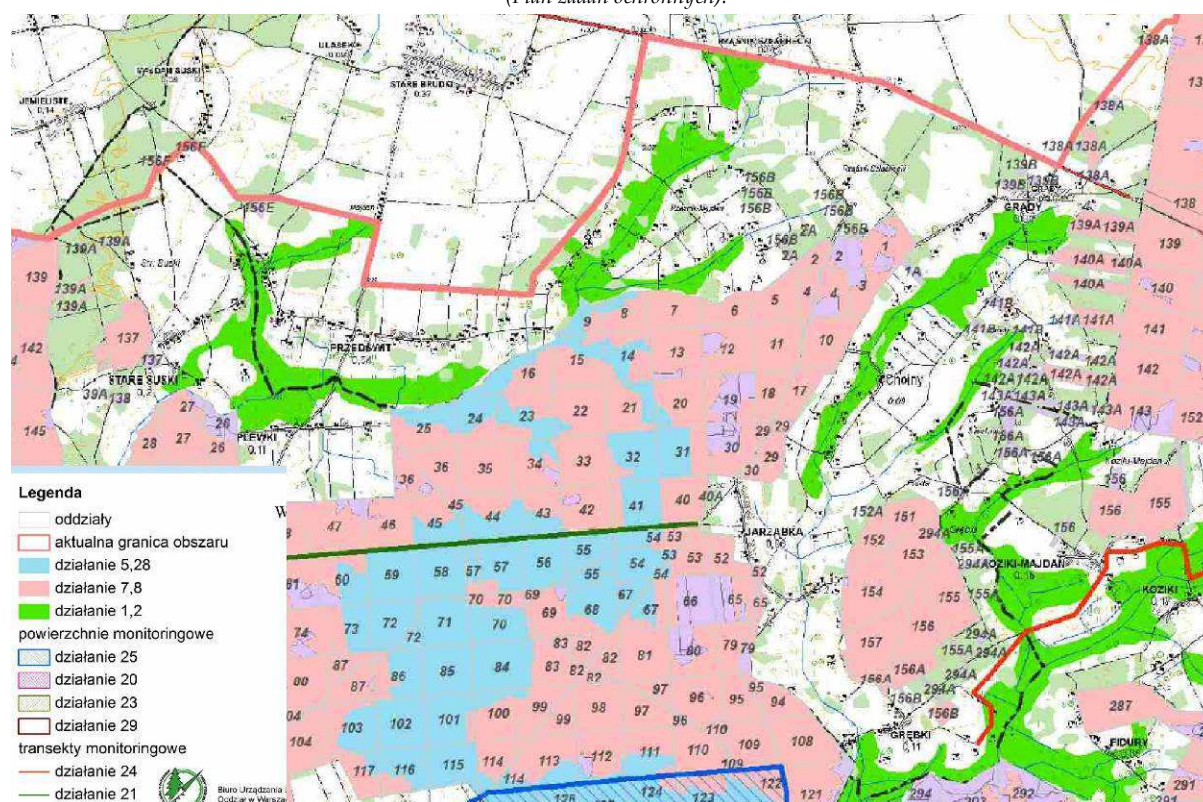
- dominują gatunki związane z siedliskiem suchych pól i ugorów – gąsiorek, dudek, lerka, błotniak łąkowy;
- występują również gatunki związane z lasami – borami i lasami mieszanymi: dzięcioł czarny, kobuz, bocian czarny, oraz mozaiki terenów otwartych i leśnych, obrzeży lasów: lelek;
- na omawianym terenie występuje również jeden gatunek związany z siedliskiem terenów wilgotnych łąk – derkacz;

- występujące tu ptaki preferują w większości krajobraz mozaikowy: lasów, pól, łąk i zakrzaczeń (za wyjątkiem dzięcioła czarnego, który jest związany wyłącznie z siedliskiem dojrzałych lasów);
- większość gatunków to gatunki odlatujące na okres zimowy (za wyjątkiem dzięcioła czarnego) – przylatują w okresie od marca do maja, a odlatują sierpień-październik;
- najintensywniejszy okres lęgów przypada na maj - czerwiec, niektóre gatunki mają drugi lęg w lipcu;
- głównymi zagrożeniami są: degradacja zwartych drzewostanów, likwidacja mozaiki krajobrazów leśno-polno-łąkowych, osuszanie łąk, straszenie w okresie lęgowym (nadmierna penetracja miejsc lęgowych przez rekreantów), drapieżnictwo.

W Planie zadań ochronnych ustalono działania ochronne. Mają one w większości na celu utrzymanie istniejącej populacji ptaków, będących przedmiotem ochrony poprzez zachowanie i aktywne kształtowanie siedlisk zajmowanych przez te gatunki. Działania ochronne z zakresu ochrony czynnej dotyczą przede wszystkim sposobu użytkowania wybranych terenów otwartych – łąk i pastwisk, pól uprawnych, nieużytków (m.in. utrzymywanie ekstensywnej gospodarki na wskazanych w PZO użytkach zielonych – zadanie 1 i 2), dopuszczenia sukcesji wtórnej na wybranych terenach, zachowania wybranych zadrzewień śródpolnych i śródłąkowych, prowadzenia odpowiednio gospodarki leśnej (zrębów, zachowania dojrzałych drzewostanów), w tym istotne ze względów planistycznych – ustalono ograniczenie zalesiania gruntów. W trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych dopuszczono przeznaczenie pod zalesienie (łącznie z przeklasyfikowaniem gruntu na las) maksymalnie 1% powierzchni użytków rolnych w gminie w granicach obszaru Natura 2000. Ustalono, iż nie należy zalesiać gruntów zinventaryzowanych jako siedliska lęka.

Na jednym z obszarów Planu położonym w miejscowości Choiny wyznaczono działania ochronne oznaczone na mapie działań ochronnych stanowiącej załącznik do Planu zadań ochronnych jako 1 i 2 (obszar ten stanowi siedlisko derkacza).

Rys. 4. Lokalizacja wybranych działań ochronnych w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała w gminie Wąsewo (Plan zadań ochronnych).

Obszary Planu położone w Obszarze Natura 2000 Puszcza Biała to obecnie pola uprawne, lokalnie ugorowane, pastwiska oraz teren zabudowy. Zadrzewienia na tych terenach występują nielicznie, jak wskazano w rozdziale 10.3. w wybranych terenach w miejscowościach Grądy i Grębki. Są to podstawo zadrzewienia młode, które pojawiły się w wyniku sukcesji naturalnej w przeciągu ostatnich 10-20 lat (brak starych drzew dziuplastych stanowiących potencjalne miejsce bytowania dudka). Żaden z terenów Planu położonych w obszarze Natura 2000 nie jest usytuowany w obrębie den

dolinach występujących w tym rejonie cieków wodnych, w obrębie których dominują łąki i pastwiska. Na fragmencie jednego z obszarów Planu położonym w sołectwie Choiny wyznaczono w Planie zadań ochronnych zadania z grupy 1 i 2. W obszarze tym zaplanowano teren rolnictwa z zakazem zabudowy (5RN). Ponadto, jak wskazano wyżej, na żadnym z obszarów Planu nie zinwentaryzowano gniazd ptaków podlegających ochronie w OSO „Puszcza Biała”, a także siedlisk i żerowisk tych ptaków, w tym w rejonie zaplanowanego terenu U-KL nie zinwentaryzowano tych gatunków na całym fragmencie OSO położonym po północnej stronie drogi krajowej nr 60 w gminie Wąsewo. W bliskim sąsiedztwie dz. ewid. nr 192 w Rząśniku Majdanie zinwentaryzowano osobniki lerki, z tego względu na tej działce przewiduje się podstawowo pozostawienie jej w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu (bez możliwości zabudowy).

W sporządzanym Planie w ww. obszarze lokalnie zaadaptowano istniejące i planowane w prawie miejscowym tereny zabudowy (fragment terenów: 22MNW, 24MNW, 17RZM, 18RZM, 25RZM, 26RZM, 27RZM, 29RZM, 30RZM, 31RZM, 32RZM) i komunikacji oraz dopuszczono powiększenie terenów zabudowy w obrębie zwartej zabudowy wsi lub pojedynczych gospodarstw. Podstawowo w obszarze Natura 2000 zaplanowano powiększenie terenów zabudowy zagrodowej, co umożliwi rozwój rolnictwa na tych obszarach - dostosowanie zabudowy rolnej do współczesnych wymogów - co będzie zapobiegało zaprzestaniu użytkowania rolniczego na tych obszarach, w tym będzie przyczyniało się do zapobiegania zarastaniu pastwisk i pól uprawnych stanowiących miejsca bytowania części gatunków podlegających ochronie w OSO. Ponadto w OSO zaplanowano duży teren usług lub komunikacji lotniczej, związany z obsługą lotniska położonego w miejscowości Antoniewo (gmina Ostrów Mazowiecka). W sołectwach Przedświt, Grądy i Grębki umożliwiono lokalizację nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, ustalając ekstensywną zabudowę, z minimalnym udziałem powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 70% powierzchni działki budowlanej. Również na terenach zabudowy zagrodowej i usługowej w obszarze Natura 2000 zaplanowano stosunkowo wysoki jak na tego typu tereny udział tej powierzchni na poziomie minimum 40% działki budowlanej. Wprowadzenie ww. nowej ekstensywnej zabudowy spowoduje zmianę sposobu zagospodarowania i użytkowania tych terenów, jednak przy zachowaniu znacznego udziału terenów zieleni, które mogą być miejscem rozmnażania i żerowania drobnym zwierzęt, takich jak owady, pajęczaki, wije, mięczaki i płazy, które są jednym ze składników pożywienia ptaków. Negatywny wpływ zamian wywołanych realizacją ustaleń Planu na środowisko będzie więc minimalizowany. Planowana zabudowa będzie w większości uzupełnieniem już istniejącej, a więc jej realizacja nie przyczyni się do wzrostu rozproszenia elementów antropogenicznych w OSO. W obowiązujących planach miejscowych, w obszarze Natura 2000, ustalono podstawowo tereny rolne i leśne, a wyznaczone w sporządzanym Planie tereny zabudowy nie obejmują systemu przyrodniczego gminy wyodrębnionego w Studium gminy. Obszary gminy położone w systemie przyrodniczym, w obszarze Natura 2000, obejmują podstawowo również obszary wskazane w Planie zadań ochronnych jako obszary, dla których określono zadania ochronne. Są to także tereny najbardziej cenne dla występujących tu ptaków – tereny lasów, dolin cieków wodnych oraz większości terenów rolnych, w tym pastwisk i łąk. Pozostawienie tych obszarów w istniejącym użytkowaniu umożliwi prawidłowe funkcjonowanie hydrologiczne (zasilanie wód gruntowych i powierzchniowych), klimatyczne i biologiczne. Nie nastąpi więc zasadnicza redukcja ww. terenów otwartych, będących miejscem bytowania i żerowania występujących w OSO gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony związanych z mozaiką muraw i zadrzewień.

Jednym z istotnych dla zachowania przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 ustaleń Planu jest nie dopuszczenie prowadzenia działalności magazynowej, składowej lub produkcyjnej, a także działalności usługowej, która może spowodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Ze względu na powyższe ustalenie nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planowanego zagospodarowania na chronioną awifaunę i zajmowane przez nią siedliska.

Dla ochrony gatunków ptaków, będących przedmiotem ochrony w OSO, korzystne jest również nie dopuszczenie na wszystkich obszarach Planu możliwości lokalizowania elektrowni wiatrowych, czy farm fotowoltaicznych, będących potencjalnym zagrożeniem dla przelatujących ptaków.

Znaczna część wymienionych w rozdziale 8 zagrożeń wskazanych w Standardowym Formularzu Danych tego obszaru Natura 2000, jak również zagrożeń określonych w Planie zadań ochronnych dla poszczególnych gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Puszcza Biała to zagrożenia, na które regulacje planu miejscowego nie mają wpływu. Dotyczy to takich ustaleń jak

zaniechanie lub brak koszenia, intensywne koszenie lub intensyfikacja koszenia, usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślin karłowatych, intensywne utrzymywanie parków publicznych i czyszczenie plaż, drapieżnictwo ze strony dzikich zwierząt oraz zwiększenie areалу upraw rzepaku. Z pośród wymienionych w SFD zagrożeń, na które mają wpływ ustalenia planu miejscowego należy wymienić: urbanizację tj. wnikanie zabudowy rozproszonej, budowę dróg oraz zalesianie terenów otwartych. W obszarze Planu nie przewiduje się budowy nowych dróg (jedynie poszerzenie istniejących), a także zalesień terenów otwartych. Jak wskazano wyżej nie przewiduje się również znaczącego rozpraszania zabudowy, a jedynie jej uzupełnienie w rejonach obsługiwanych przez istniejące drogi i sieć wodociągową. Ponadto ustalenia Planu mogą przyczynić się do restrukturyzacji gospodarstw rolnych, co jednak jest niezbędnym czynnikiem, zapewniającym funkcjonowanie rolnictwa na tych obszarach (zachowania pastwisk i pól uprawnych). Przy braku możliwości restrukturyzacji gospodarstw rolnych, gospodarstwa te zanikną, gdyż ich funkcjonowanie nie będzie miało uzasadnienia ekonomicznego. Ponadto z restrukturyzacją rolnictwa może być związane również użytkowanie maszyn zmniejszających zużycie środków ochrony roślin i nawozów wpływających na zanieczyszczenie i inne zmiany środowiska. Z tego względu należy uznać, że ustalenia Planu nie będą eskalować istniejących zagrożeń wymienionych w SFD. Z pośród wymienionych w Planie zadań ochronnych zagrożeń dla poszczególnych gatunków ptaków, ustalenia Planu mogą mieć potencjalnie wpływ m.in. na degradację obszarów podmokłych, osuszenia, melioracje czy wycinkę starodrzewu. W tym wypadku również nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń Planu. Zaplanowanie nowych terenów zabudowy ze znacznym udziałem terenów pokrytych stałą roślinnością, będzie wpływać korzystanie na poziom wód gruntowych. Ponadto planowane tereny zabudowy nie obejmują gruntów porośniętych starodrzewem. Analizując więc wskazane wyżej zagrożenia dla przedmiotów ochrony bytujących i żerujących w obszarze Natura 2000 w gminie Wąsewo należy uznać, iż niewielkie powiększenie istniejących terenów zabudowy nie spowoduje utraty siedlisk tych gatunków.

Ustalenia Planu nie generują znaczącego zwiększenia ruchu pojazdów w obrębie ww. OSO, który mógłby stanowić uciążliwość hałasową, w tym płoszyć zwierzęta. Terenem, który będzie potencjalnie generował największy ruch pojazdów będzie teren U-KL, przy czym pojazdy będą z tego terenu kierowane krótkim odcinkiem drogi gminnej na drogę krajową, nie przewiduje się więc znaczącego pogorszenia poziomu hałasu w obszarach dotychczas cichych w OSO. Jako istotne dla ochrony ptaków i zajmowanych przez nie siedlisk należy uznać ograniczenie możliwości przedostawania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych poprzez wprowadzenie nakazu oczyszczania ścieków bytowych oraz zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych przed zrzutem do odbiornika (patrz podrozdział: Przewidywane zagrożenia wynikające z wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb), a także ograniczenie możliwości emisji zanieczyszczeń atmosferycznych – emisji niskiej (patrz podrozdział: Przewidywane zagrożenia wynikających z wprowadzania gazów i pyłów do powietrza).

Podsumowując, realizacja ustaleń Planu nie będzie miała wpływu na intensyfikację zagrożeń wymienionych w Standardowym Formularzu Danych tego obszaru.

10.5. Ocena oddziaływania projektu Planu na krajobraz, zabytki i dobra materialne

W obrębie obszaru Planu znajduje się budynek mieszkalny ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków. Jest to budynek drewniany z I połowy XX w. usytuowany w miejscowości Grębki. W stosunku do ww. obiektu obowiązują przepisy ustawy dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, określające obowiązek uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków pozwolenia na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego (art. 39 ust. 3).

W sołectwach Wysocze, Trynosy, Wąsewo-Kolonia, Brudki Stare, Choiny w obszarze Planu znajdują się stanowiska archeologiczne lub ich fragmenty (oznaczone numerami AZP: 43-73/18, 43-73/26, 43-73/13, 44-72/1, 44-73/5) również ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. W stosunku do stanowisk archeologicznych obowiązują przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, określające zasady wykonywania robót budowlanych na ich terenie.

W Studium gminy Wąsewo we fragmencie miejscowości Wąsewo, wskazano obszary wymagające ochrony krajobrazu w planach miejscowych, w tym strefę ochrony krajobrazu kulturowego (uwzględniając potrzebę ochrony krajobrazu w otoczeniu zabytków będących w rejestrze zabytków - kościoła) oraz układ urbanistyczny

centrum miejscowości Wąsewo. Jeden z obszarów Planu położony w miejscowości Wąsewo (planowany teren UR) jest usytuowany w tych strefach.

Obszary Planu przedstawiają typowy krajobraz rolniczy, głównie z zabudową zagrodową lub mieszkaniową jednorodzinną, a w sołectwach Wąsewo i Wysocze również zabudową usługową. Krajobraz ten w większości nie wyróżnia się pod względem estetyki. Na uwagę zasługuje krajobraz kulturowy wsi Grębki, gdzie dominuje zabudowa drewniana z pierwszej połowy lub połowy XX w. Przy czym za wyjątkiem wyżej wymienionego budynku będącego w ewidencji zabytków, w obszarze Planu nie występuje inna zabudowa drewniana wymagająca szczególnej ochrony w planie miejscowym.

Wszystkie budynki położone w obszarach Planu i w ich sąsiedztwie to budynki niskie od ok. 4 m do maksymalnie 12 m wysokości, z dachami pochyłymi, w dużej części dwuspadowymi. Dominuje tu stonowana kolorystyka elewacji i dachów.

W obrębie przedmiotowego obszaru nie typuje się obiektów, które wymagają szczególnej ochrony planistycznej.

W Planie wskazano ochronę obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz wskazano na obowiązek przestrzegania zasad ochrony ustalonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami lub Prawa budowlanego. Ponadto ustalono strefy ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego - obejmującego fragment centrum miejscowości Wąsewo oraz krajobrazu kulturowego - otoczenia zabytku będącego w rejestrze. W strefach tych ustalono: nieprzekraczalną linię zabudowy ograniczającą lokalizację budynków przesłaniających zabytek będący w rejestrze (kościół w Wąsewie), położony poza obszarem Planu; ustalono stonowaną kolorystykę elewacji i dachów budynków (nie dopuszczono stosowania jaskrawej kolorystyki), a także ustalono niską zabudowę (do 10 m wysokości) i tradycyjną geometrię dachów (dwu lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych od 20° do 45°).

W wyniku realizacji ustaleń obecnie sporządzanego Planu na części terenów rolniczych lub leśnych powstanie nowe zagospodarowanie w postaci zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej, a także w postaci elektrowni słonecznych. Sporządzany dokument ma również funkcję porządkującą w stosunku do terenów istniejącej i planowanej w dotychczasowych aktach prawa miejscowego zabudowy. Plan miejscowy, zgodnie z obowiązującą aktualnie wersją ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie określa zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane. W zakresie więc kształtowania jakości krajobrazu na nowych terenach zabudowy, ustalenia Planu odnoszą się głównie do gabarytów budynków i budowli, a także ich kolorystyki i materiałów z jakich mogą być wykonane.

Aby kształtować krajobraz kulturowy na terenie gminy Wąsewo wprowadzono szereg ustaleń określających parametry i wskaźniki zabudowy oraz zagospodarowania terenów położonych w obszarze Planu:

- maksymalną wysokość budynków:
 - 9 m - dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalnych w zabudowie zagrodowej, usługowych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - 10 - dla budynków usługowych w terenie usług kultu religijnego,
 - 12 m - dla budynków gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej (RZM, za wyjątkiem 26RZM), usługowych w terenie usług oraz budynków w terenie usług lub komunikacji lotniczej,
 - 6 m - dla budynków gospodarczych i garażowych w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, usług kultu religijnego, a także garażowych w terenach zabudowy zagrodowej;
- maksymalną wysokość pozostałej zabudowy:
 - 70 m - budowli z zakresu łączności publicznej,
 - 15 m - budowli rolniczych,
 - 9 m - budowli niewymienionych wyżej,
 - 5 m - wolnostojących budowli fotowoltaicznych;
- geometrię dachów:
 - dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalnych w zabudowie zagrodowej, usługowych w terenie oznaczonym symbolem UR ustalono dachy pochyłe: dwu lub wielospadowe o jednakowym kącie nachylenia głównych połaci dachowych od 20° do 45°;

dla pozostałych budynków ustalono: dachy płaskie lub dachy pochyłe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych od 12° do 45°;

- formę i kolorystykę elewacji:
naturalne kolory materiałów takich jak kamień, drewno, cegła ceramiczna, aluminium, miedź, stal nierdzewna,
tynki w kolorach pastelowych w odcieniach bieli, szarości, żółci, brązu, a na budynkach usługowych, za wyjątkiem budynków usługowych w terenie oznaczonym symbolem UR, dopuszczono dla zaakcentowania elementów ważnych dla budynku ze względów kompozycyjnych, stosowanie innych barw, w tym o kontrastowej kolorystyce, na powierzchni elewacji budynku nie przekraczającej 20% jej powierzchni;
- kolorystykę i pokrycie dachów pochyłych: blachą w kolorze naturalnym lub grafitowym, dachówką ceramiczną, bitumiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniach: czerwieni, brązu, szarości, grafitu lub ciemnej zieleni; dachówką fotowoltaiczną (dachy solarne).

Jak wynika z zaprezentowanego zestawienia planuje się lokalizację budynków o gabarytach w większości korespondujących z gabarytami istniejących budynków. Zaplanowano nową zabudowę o wyrównanej wysokości, łagodnej kolorystyce elewacji oraz tradycyjnej kolorystyce dachów pochyłych.

Dla jakości krajobrazu istotne jest również ustalenie wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na planowanych terenach zabudowy. Zachowanie w obrębie terenów zabudowy części obszaru w postaci terenów zieleni będzie pozytywnie oddziaływać na odbiór wizualny tych terenów.

Krótkoterminowo, podczas realizacji obiektów budowlanych może uciepować estetyka przedmiotowego terenu (oddziaływania niekorzystne, krótkoterminowe), co będzie związane z procesami budowlanymi. Na etapie funkcjonowania zabudowy, dopuszczone ustaleniami Planu budynki swym charakterem, usytuowaniem i kubaturą nie powinny jednak odbiegać od zabudowy okolicznych terenów.

W wyniku realizacji wyznaczonych w Planie terenów produkcji energii – terenów elektrowni słonecznych (farm fotowoltaicznych) również nastąpi przekształcenie krajobrazu, w tym odczuć wizualnych obserwatorów. Ze względu na kształt najpopularniejszego obecnie typu paneli słonecznych (płaskie prostokąty) oraz konieczność jednoczesnej instalacji wielu tego typu urządzeń obok siebie, farmy solarne w krajobrazie odznaczać się będą, jako znacznej wielkości, jednorodne powierzchnie o metaliczno-szarym kolorze i będą stanowić element dysharmonijny w rolniczym krajobrazie gminy, choć ze względu na fakt, iż będą montowane na niskiej wysokości, nie będą stanowiły negatywnych dominant przestrzennych. Z większych odległości będą widoczne z wzniesień terenowych, ale tylko w przypadkach braku przesłon takich jak lasy i zadrzewienia.

Krótkoterminowo, podczas realizacji obiektów budowlanych może uciepować estetyka przedmiotowego terenu (oddziaływania niekorzystne, krótkoterminowe), co będzie związane z procesami budowlanymi. Na etapie funkcjonowania zabudowy, dopuszczone ustaleniami Planu budynki swym charakterem, usytuowaniem i kubaturą nie powinny jednak odbiegać od zabudowy okolicznych terenów.

10.6. Ocena oddziaływania projektu Planu na ludzi – podsumowanie analiz

Podsumowując analizy zawarte w niniejszej prognozie należy stwierdzić, że:

- w obrębie gminy nie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią;
- w obrębie gminy nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemi zgodnie z ewidencją takich terenów prowadzoną przez Starostę;
- w obszarze Planu lokalnie istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia zagrożeń związanych z pożarami - Plan uwzględnia obowiązek przestrzegania przepisów prawnych określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie w zakresie sytuowania nowej zabudowy od granicy lasów, rozumianych jako grunt leśny określony na mapie ewidencyjnej lub teren przeznaczony w miejscowym planie jako leśny, w odległości co najmniej 12 m – w tym w obrębie terenów MNW, RZM, U-KL określono nieprzekraczalne linie zabudowy w odległości co najmniej 12 m od konturu lasu;

- planowane tereny zabudowy przeznaczone na pobyt ludzi w większości sytuacji atmosferycznych będą dobrze przewietrzane, dzięki prądom powietrza napływającym z terenów otwartych, zaplanowana stosunkowo niska i w większości ekstensywna zabudowa zapewnia prawidłowe warunki nasłonecznienia, a położenie planowanych terenów zabudowy poza dnami dolin rzecznych i poza rozległymi obniżeniami terenu zapewnia prawidłowe warunki wilgotności powietrza;
- zachowanie na wysokim lub umiarkowanie wysokim poziomie udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach zabudowy będzie warunkowało kształtowanie korzystnych dla ludzi warunków klimatu lokalnego - w sezonie wegetacyjnym towarzyszące zabudowie tereny zieleni będą zwiększać wilgotność oraz regenerować powietrze zasilając je w tlen, a także będą ograniczały przegrzewanie tych obszarów w okresie letnich upałów (przy czym wielkość tego oddziaływania będzie uzależniona od struktury roślinności);
- docelowy nakaz zaopatrzenia w wodę z instalacji gminnej gwarantuje zaopatrzenie ludności w wodę dobrej jakości, przy czym już obecnie większość planowanych terenów zabudowy jest obsługiwana przez sieć wodociągową;
- regulacja gospodarki ściekami zapobiega przedostawaniu się zanieczyszczeń do gleb i wód (w Planie ustalono docelową obsługę terenów zabudowy poprzez sieć kanalizacji sanitarnej, już obecnie około 1/3 planowanych terenów zabudowy w Planie jest obsługiwana przez tę sieć), w tym głębiej położonych wód podziemnych, z których czerpią ujęcia gminne położone poza obszarem Planu. Obszary Planu nie znajdują się w strefach pośrednich ochrony ujęć wód czy w obszarach ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
- ustalenia Planu zapobiegają realizacji na terenach zabudowy przeznaczonych do pobytu ludzi urządzeń i obiektów stanowiących źródło ponadnormatywnych zanieczyszczeń powietrza, hałasu i drgań oraz nie planuje się nowych budynków przeznaczonych na pobyt ludzi narażonych na takie oddziaływania. Ustalenia Planu nie generują powstania nowych źródeł istotnych uciążliwości, co wynika m.in. z ustalenia, że prowadzona działalność usługowa nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza granicami nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny;
- ustalenia Planu zapobiegają lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały lub czasowy pobyt ludzi, narażonej na niedotrzymanie norm promieniowania elektromagnetycznego w środowisku;
- ustalenia Planu nie generują zagrożenia poważnymi awariami, w tym w obszarze Planu nie przewiduje się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w *ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*.

Reasumując - nie przewiduje się znaczącego, negatywnego oddziaływania zmiany ustaleń prawa miejscowego w gminie Wąsewo na ludzi.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Analizowany obszar Planu znajduje się w znacznej odległości od granic Polski: ok. 150 km od wschodniej granicy kraju, ok. 160 km do północnej granicy, ok. 380 km do południowej granicy i ok. 500 km do zachodniej granicy kraju (podane odległości zostały zmierzone w linii prostej). Z przeprowadzonej w rozdziale 10 niniejszej prognozy oceny przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Planu wynika, iż ustalenia sporządzanego dokumentu nie będą generowały tak odległych w przestrzeni skutków. Z tego względu należy uznać, że nie wystąpi możliwość oddziaływania transgranicznego na środowisko, o którym mowa w art. 104 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

III. ROZWIĄZANIA ŁAGODZĄCE, ALTERNATYWNE I KOMPENSACYJNE

Prognozuje się, na podstawie przeprowadzonych w niniejszym dokumencie analiz, iż wywołane realizacją ustaleń przedmiotowego Planu zmiany stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego będą ograniczać się przede wszystkim do obszarów gdzie planuje się zmianę sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Nie przewiduje się, w skutek realizacji sporządzanego dokumentu planistycznego, wystąpienia znaczących negatywnych zmian na terenach mających najistotniejsze znaczenie dla funkcjonowania przyrodniczego w analizowanych rejonach gminy

Wąsewo i w ich sąsiedztwie, w tym w szczególności na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Biała”, w obrębie Systemu Przyrodniczego Gminy określonego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo, a także na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych wyznaczonych dla migracji dużych zwierząt przez Zakład Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

W związku z brakiem istotnych negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń Planu na środowisko, w tym w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także ze względu, iż niniejsze opracowanie stanowi integralny element Planu i w związku z tym korekty dotyczące zapobiegania i ograniczania zagrożeń środowiska przyrodniczego i kulturowego były wprowadzane na bieżąco przy współpracy autorów Planu i prognozy, ograniczono więc do minimum negatywne oddziaływanie Planu na środowisko, biorąc pod uwagę dostępne środki oraz uwarunkowania prawne, w tym przyjęte dla tego obszaru Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo i inne regionalne, krajowe lub europejskie dokumenty strategiczne. W związku z tym w prognozie **nie przedstawia się rozwiązań łagodzących - zapobiegających lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko.**

Biorąc pod uwagę cele i możliwe do zastosowania regulacje sporządzanego dokumentu określone w prawie powszechnym, a także fakt, iż zastosowane w przedmiotowym Planie rozwiązania, w tym środki łagodzące, nie wywołują lub niwelują istotne negatywne zagrożenia dla celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, a także dla stanu i funkcjonowania środowiska, **nie proponuje się rozwiązań alternatywnych.** Z tego również względu **nie proponuje się działań kompensacyjnych.**

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów 25 obrębów geodezyjnych w gminie Wąsewo, jako element postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, została opracowana stosownie do zapisów art. 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w zakresie zgodnym z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także wytycznych określonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Podstawą odniesienia w prognozie była obecna sytuacja scharakteryzowana na podstawie: Opracowania ekofizjograficznego gminy Wąsewo, Programu ochrony środowiska Powiatu Ostrowskiego, wizji terenowej, aktualnych danych dotyczących stanu środowiska, wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz danych dotyczących form ochrony przyrody, a także sytuacja planowana w obowiązujących aktach prawa miejscowego i dokumentach planistycznych, której oddziaływanie na środowisko zostało scharakteryzowane w prognozach oddziaływania na środowisko. W trakcie opracowywania prognozy korzystano z aktualnych danych znajdujących się na stronach internetowych instytucji monitorujących i udostępniających dane o środowisku, w tym z opracowań dotyczących monitoringu środowiska, a także rejestrów, ewidencji i innych publikacji o środowisku i krajobrazie kulturowym.

Planem zostało objętych 48 oddzielnych obszarów położonych w gminie Wąsewo zajmujących łącznie powierzchnię około 54,14 ha. Tereny te są obecnie zajęte przede wszystkim przez uprawy rolne, a także stanowią tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej oraz tereny komunikacji. Obszary te usytuowane są w obrębie wzgórz akumulacji szczelinowej, równinie akumulacji wodnolodowcowej i wysoczyźnie moreny dennej. Ponadto część niektórych terenów stanowią fragmenty dolin rzecznych. Wierzchnią warstwę utworów powierzchniowych w tych obszarach stanowią głównie piaski ze żwirem o pochodzeniu wodnolodowcowym i lodowcowym, gliny zwałowe oraz piaski humusowe i namuły torfiaste. Na terenie opracowania nie występują znaczące naturalne lub sztuczne zbiorniki wód powierzchniowych. Jedynie na dwóch obszarach Planu znajdują się niewielkie stawy. Ponadto część obszarów została zdrenowana lub znajduje się w zasięgu oddziaływania melioracji wodnych. Wody gruntowe występują w przeważającej części terenu stosunkowo głęboko, jedynie w obszarach dolin rzecznych pojawiają się od 1 do 2 m p.p.t. Obszary opracowania są pokryte przez monokulturowe uprawy oraz zbiorowiska roślin towarzyszących uprawom rolniczym, roślinność spontaniczną porastającą ugorowane pola, a także lokalnie przez zadrzewienia. Opisane biocenozy są miejscem bytowania pospolitych gatunków zwierząt.

Obszary Planu odznaczają się w dużej części niskimi walorami przyrodniczymi. Nie mniej obszary Planu położone w południowej części gminy są usytuowane w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków sieci Natura 2000 „Puszcza Biała” PLB 140007. Ponadto kilka obszarów jest położona w Systemie Przyrodniczym Gminy wyznaczonym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo oraz w korytarzach ekologicznych stanowiących szlaki migracji dużych ssaków.

Większość występujących na analizowanym obszarze problemów środowiska należy zaliczyć do mało lub umiarkowanie znaczących. W rejonach opracowania wskazano następujące problemy:

- przekształcenie struktury gleby w związku z jej użytkowaniem na cele sezonowych upraw (pozbawienie gruntu warstwy próchnicznej), a także lokalnie realizacją i funkcjonowaniem zabudowy (ubicie, zmiany warunków tlenowych oraz krążenia wody w glebie). Przekształcenia w zakresie struktury gleb są na większości obszarów stosunkowo znaczące;
- zmiany bilansu wodnego wynikające z położenia tych obszarów w terenach pokrytych najczęściej niską roślinnością lub pozbawionych stałej roślinności - stale uprawianych, zmeliorowanych, zdrenowanych lub pokrytych materiałami nieprzepuszczalnymi. Powoduje to zwiększenie odpływu wód opadowych do wód powierzchniowych. Szybki odpływ wód opadowych skutkuje natomiast zmianą składu chemicznego gruntu. Wg przyjętego w 2021 r. Planu przeciwdziałania

skutkom suszy ekstremalnym zagrożeniem dla gminy Wąsewo jest susza rolnicza związana z niedoborem wody dla roślin, spowodowana nadmiernym przesuszaniem gleby;

- zagrożenie przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód i gleb w związku wykorzystaniem na tych terenach gruntów rolnych, a także w związku z brakiem w części gminy Wąsewo kanalizacji sanitarnej. Szczególne zagrożenie stanowią obszary intensywnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, których nadmiar spłukiwany jest z pól uprawnych i przedostaje się do układu hydrologicznego (głównie związki azotu i fosforu). Dotyczy to przede wszystkim terenów o małej przydatności dla rolnictwa, które występują na obszarze Planu;
- zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego związane z niską emisją z indywidualnych instalacji zaopatrzenia w ciepło, w większości których wykorzystywane są paliwa zawierające duże ładunki zanieczyszczeń (węgiel kamienny i pochodne, w tym ekogroszek, a także drewno, odpady);
- występowanie obszarów narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne związane z przebiegiem nadziemnych linii elektroenergetycznych średniego napięcia;
- występowanie obszarów potencjalnie narażonych na hałas komunikacyjny związany z ruchem pojazdów na drodze krajowej nr 60.

Dla dużej części omawianych obszarów ustanowiono prawo miejscowe w zakresie planowania przestrzennego. W obowiązujących dla tych obszarów planach miejscowych wyznaczono tereny rolne, lasy i zadrzewienia, tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, w tym usług publicznych, powierzchniowej eksploatacji kruszywa, wody powierzchniowe oraz tereny komunikacji. Sporządzany aktualnie projekt Planu adaptuje część ustaleń obowiązujących planów miejscowych podstawowo w zakresie wytyczonych terenów zabudowy i terenów komunikacji. Zaplanowano przekształcenie większości gruntów użytkowanych rolniczo i leśnych w tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usług oraz produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W Planie ustalono następujące tereny funkcjonalne, adaptując wcześniejsze ustalenia planów i wprowadzając tereny o nowym przeznaczeniu:

MNW - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej z dopuszczeniem usług (stanowią 19,16% powierzchni obszaru Planu);

U - usług (stanowią 0,43% powierzchni obszaru Planu);

UR - usług kultu religijnego (stanowią 0,84% powierzchni obszaru Planu);

U-KL - usług lub komunikacji lotniczej (stanowią 18,87% powierzchni obszaru Planu);

PEF - elektrowni słonecznej (stanowią 10,06% powierzchni obszaru Planu);

KDZ - drogi zbiorczej;

KDL - drogi lokalnej;

KDD - drogi dojazdowej;

KR - komunikacji drogowej wewnętrznej (tereny komunikacji stanowią łącznie 2,52% powierzchni obszaru Planu);

RN - rolnictwa z zakazem zabudowy (stanowią 3,7% powierzchni obszaru Planu);

RZM - zabudowy zagrodowej (stanowią 44,41% powierzchni obszaru Planu);

L - lasu (stanowią 0,01% powierzchni obszaru Planu).

W celu ochrony wartości środowiska i kształtowania dobrych warunków życia mieszkańców w Planie zostały określone m.in. zasady lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony stanu sanitarnego powietrza, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, klimatu akustycznego, gospodarki odpadami stałymi, ochrony wartości krajobrazu, a także minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych.

Skutki oddziaływania realizacji ustaleń Planu są związane przede wszystkim z powiększeniem obszarów zabudowy w krajobrazie wiejskim. Nie przewiduje się zaś zasadniczych zmian w układzie komunikacyjnym. Ustalenia Planu są zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi gminy określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsewo.

Ustalenia Planu uwzględniają obowiązujące akty prawne dotyczące ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, co będzie sprzyjać zachowaniu odpowiedniej jakości środowiska i życia mieszkańców tych terenów. Ustalenia Planu w sposób prawidłowy odnoszą się do

gospodarki wodno-ściekowej i zaopatrzenia budynków w energię, w tym energię ciepłą. We właściwy sposób ograniczono źródła emisji zanieczyszczeń wód, gleb oraz powietrza, a także hałasu i pól elektromagnetycznych. W projekcie Planu nie przewiduje się sytuowania obiektów i urządzeń, których oddziaływanie mogłoby powodować przekroczenie standardów jakości poszczególnych komponentów środowiska.

Realizacja ustaleń Planu może przyczynić się do wystąpienia zjawisk o charakterze negatywnym:

- ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej na terenach obecnie niezagospodarowanych i nie planowanych do zabudowy w obowiązujących aktach prawa miejscowego o około 39% powierzchni opracowania i degradacji na tych obszarach pokrywy glebowej i szaty roślinnej (oddziaływanie stałe), przy czym najistotniejsze zamiany w tym zakresie zajdą na terenach zabudowy, zaś na terenie planowanych elektrowni słonecznych będą miały marginalne oddziaływanie,
- niewielkie zmiany ukształtowania terenu na planowanych nowych terenach zabudowy (oddziaływanie stałe),
- wprowadzenia nasadzeń zieleni urządzonej na wymaganej w terenach zabudowy powierzchni biologicznie czynnej, z możliwością introdukcji gatunków obcych (oddziaływanie stałe),
- długoterminowego lub stałego niewielkiego pogorszenia warunków klimatu akustycznego głównie wzdłuż dróg, związanego z obsługą komunikacyjną wyznaczonych, nowych terenów zabudowy (oddziaływanie ma znaczenie skumulowane razem z innymi terenami zabudowy w gminie),
- długoterminowego lub stałego niewielkiego zwiększenia emisji zanieczyszczeń atmosferycznych spowodowanej obsługą komunikacyjną nowo planowanego zagospodarowania terenów, a także w niewielkim stopniu zasilaniem budynków w ciepło (oddziaływanie ma znaczenie skumulowane razem z innymi terenami zabudowy w gminie),
- długoterminowego lub stałego zwiększenia leja depresyjnego głównie wokół ujęć wód gminnych znajdujących się poza obszarem Planu w związku z poborem wód na potrzeby planowanych terenów zabudowy (oddziaływanie ma znaczenie skumulowane razem z innymi terenami zabudowy w gminie),
- długoterminowego lub stałego zwiększenia ilości odprowadzanych ścieków sanitarnych do oczyszczalni ścieków lub do gruntu z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz odpadów stałych, w tym zbieranych nieselektywnie (co oddziałuje pośrednio na powstanie wzniesienia na terenie składowiska odpadów usytuowanego poza obszarem Planu) (oddziaływanie ma znaczenie skumulowane razem z innymi terenami zabudowy w gminie),
- stałej zmiany walorów krajobrazowych terenu w związku z powstaniem nowych terenów zabudowy i farm fotowoltaicznych.

Wywołane realizacją ustaleń Planu przekształcenia środowiska przyrodniczego ograniczają się przede wszystkim do obszarów gdzie planuje się zmianę sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu (za wyjątkiem poboru wody, odprowadzania ścieków i odpadów). Nie będą wpływały w sposób istotny negatywnie na funkcjonowanie przyrodnicze - w tym na funkcjonowanie i spójność systemu obszarów podlegających ochronie przyrody, w tym w gminie na obszar Natura 2000 „Puszcza Biała”. Nie przewiduje się ponadto wpływu planowanych inwestycji na środowisko poza granicami kraju, a także negatywnego wpływu realizacji ustaleń Planu na zdrowie ludzi.

Plan wprowadza również szereg korzystnych dla środowiska i zdrowia ludzi ustaleń, w tym wymaganych przepisami odrębnymi. Do ustaleń oddziałujących pozytywnie w sposób stały lub długookresowy należy zaliczyć:

- określenie zasad użytkowania i zagospodarowania terenów, w tym ustalenie terenów rolnictwa z zakazem zabudowy, lasu oraz ustalenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach zabudowy (od 30% do 70% powierzchni działki budowlanej w zależności od terenu) oraz zaplanowanie niskiej zabudowy – umożliwi zachowanie, na umiarkowanym poziomie, funkcjonowania hydrologicznego (infiltrację wód opadowych do gruntu i w mniejszym stopniu ich retencję), klimatycznego (wymianę i regenerację powietrza - przy założeniu, że przy obiektach budowlanych powstanie wielopiętrowa zieleń urządzona) oraz biologicznego (zachowanie i kształtowanie nowych miejsc bytowania drobnej fauny z założeniem j.w.),

- wprowadzenie zasad służących ochronie powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami
- stworzenie warunków do zachowania obszarów przewietrzania i oczyszczania powietrza oraz wprowadzenie obowiązku stosowania w indywidualnych systemach grzewczych niskoemisyjnych czynników ciepła zgodnie z aktualnymi regulacjami prawnymi z tego zakresu, a także wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- wprowadzenie zasad służących ochronie jakości wód podziemnych i powierzchniowych
- stworzenie warunków do zachowania i kształtowania obszarów mających zdolność oczyszczania wód oraz określenie zasad odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowych, przemysłowych oraz zanieczyszczonych wód deszczowych i roztopowych,
- wprowadzenie zasad służących ochronie przed hałasem – zaplanowanie terenów zabudowy w rejonach gminy nienarażonych na hałas ponadnormatywny, określenie norm akustycznych dla terenów podlegających ochronie,
- wprowadzenie zasad służących ochronie przed promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez nie dopuszczenie do lokalizowania budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi w obrębie stref potencjalnego oddziaływania linii elektroenergetycznych średniego napięcia.

Podsumowując, w związku z brakiem istotnych negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji ustaleń Planu na środowisko, w tym w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów – w niniejszym opracowaniu **nie przedstawia się rozwiązań łagodzących mających na celu ochronę środowiska, w tym obszarów Natura 2000.**

Ponieważ zastosowane w Planie rozwiązania, w tym środki łagodzące, nie wywołują lub niwelują istotne negatywne zagrożenia na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony występujących w otoczeniu terenów opracowania obszarów sieci Natura 2000, z tego względu **nie proponuje się rozwiązań alternatywnych.** Z tego również względu **nie proponuje się działań kompensacyjnych.**

Załącznik nr 1

Oświadczenie autora Prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Ja niżej podpisana, Małgorzata Hoser, oświadczam, że jako autor Prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Warszawa, dn. 10 sierpnia 2025 r.